

PÉNZÜGYMINISZTERIUM
TÁMOGATÁSOKAT VIZSGÁLÓ IRODA

2004. április

Ezt a kiadványt a Pénzügyminisztérium szervezeti keretein belül működő Támogatásokat Vizsgáló Iroda készítette.

A kiadvány – egyéb, az állami támogatások témájában fontos információkkal együtt – elérhető a Támogatásokat Vizsgáló Iroda magyar és angol nyelvű honlapján (<http://www.p-m.hu/>).

Szerkesztő: Hargita Eszter

Lezárva: 2004. április

HU ISSN 1589-5203 (nyomtatott)

HU ISSN 1589-5327 (on-line)

Kérjük az anyaggal kapcsolatban észrevételeit, kérdéseit jelezze a Támogatásokat Vizsgáló Irodának.

A Támogatásokat Vizsgáló Iroda

Vargha Ágnes

Hargita Eszter

Bodó Zajzon

dr. Für István

dr. Ivanics Gábor

dr. Remetei Filep Zsuzsanna

dr. Staviczky Péter

Giba Gábor

Zsarnóci Csaba

főcsoportfőnök

főosztályvezető-helyettes

Cím: 1054 Budapest, József nádor tér 2-4.

T: 327-2343, F: 318-3663, e-mail: tvi@pm.gov.hu

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	5
ELJÁRÁSI SZABÁLYOK	7
<i>A TANÁCS 1999. március 22-i 659/1999/EK RENDELETE az EK-szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról</i>	8
<i>A TANÁCS 1998. május 7-i 994/98/EK RENDELETE az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos kategóriáira történő alkalmazásáról</i>	23
<i>A Bizottság tagállamokhoz címzett közleménye a jogtalanul kifizetett támogatások visszafizetéséről</i>	29
<i>A tagállamokhoz címzett közlemény a KKV-k támogatási programjainak gyorsított engedélyezéséről és a létező programok módosításairól</i>	31
<i>Gyorsított eljárás a foglalkoztatási támogatás bejelentésének feldolgozására Szabványos bejelentőlap</i>	37
<i>Közlemény a nemzeti bíróságok és a Bizottság állami támogatások terén folytatott együttműködéséről</i>	41
<i>A Bizottság közleménye a referencia és diszkont-ráta megállapításának módjáról</i>	50
<i>A Bizottság tájékoztatója a referencia- és diszkont ráta megállapítására szolgáló módszerhez történő technikai kiigazításokról</i>	52
TRANSPARENTIA IRÁNYELV	53
<i>A BIZOTTSÁG 1980. június 25-i IRÁNYELVE a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról</i>	54
<i>A BIZOTTSÁG 1985. július 24-i 85/413/EGK IRÁNYELVE a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról szóló 80/723/EGK irányelv módosításáról</i>	58
<i>A BIZOTTSÁG 1993. szeptember 30-i 93/84/EGK IRÁNYELVE a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról szóló 80/723/EGK irányelv módosításáról</i>	61
<i>A BIZOTTSÁG 2000. július 26-i 2000/52/EK IRÁNYELVE a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról szóló 80/723/EGK irányelv módosításáról</i>	66
TÁMOGATÁSI FORMÁK	74
<i>A Bizottság közleménye az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról</i>	75
<i>A Bizottság közleménye a hatóságok általi földterület- és épületértékesítés állami támogatási elemeiről</i>	83
<i>A Bizottságnak a tagállamokhoz címzett közleménye, az EK-Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése értelmében, a Szerződés 92. és 93. cikkének a rövid lejáratú exporthitel-biztosításra történő alkalmazásáról</i>	88

<i>A BIZOTTSÁGNAK A TAGÁLLAMOKHOZ CÍMZETT KÖZLEMÉNYE az EK-Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése értelmében, a Szerződés 92. és 93. cikkének a rövid lejáratú exporthitel-biztosításra történő alkalmazásáról szóló közlemény módosításáról.....</i>	<i>99</i>
<i>A Bizottság közleménye az állami támogatási szabályoknak a vállalkozások közvetlen adóztatásával kapcsolatos intézkedésekre történő alkalmazásáról.....</i>	<i>102</i>

Előszó

2000-ben indítottuk a TVI információs füzetek sorozatot, melynek célja az állami támogatásokra vonatkozó közösségi szabályok kivonatos ismertetése, a témához szorosan kapcsolódó egyéb dokumentumok közlése (éves jelentés, közösségi joganyag fordítások), az Európai Bizottság és az Európai Bíróságok egyes vonatkozó döntéseinek összefoglalása, ismertetése. A kiadvány évente 3-4 alkalommal jelent meg.

Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozásával az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzését biztosító rendelkezéseket (az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 15. §-át, valamint a vállalkozásoknak nyújtott állami támogatások tilalma alóli mentességek egységes rendjéről szóló 163/2001. (IX. 14.) Korm. rendeletet) hatályon kívül kell helyezni, mivel a csatlakozás napjától a vonatkozó uniós szabályok Magyarországon közvetlenül alkalmazandók.

Ugyanakkor annak érdekében, hogy Magyarország tagállamként is képes legyen biztosítani a közösségi állami támogatási szabályoknak való megfelelést, elfogadásra került az *Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális térképről* szóló 85/2004. (IV. 19.) Korm. rendelet, amely főleg eljárási szabályokat tartalmaz. A csatlakozás utáni eljárási rendben ugyanis fő szabály szerint az Európai Unió Bizottságának hatásköre annak megítélése, hogy valamely állami támogatás összeegyeztethető-e a közös piaccal. A Támogatásokat Vizsgáló Irodának azonban továbbra is jelentős szerepe lesz a támogatásokkal kapcsolatos eljárásban. Csatlakozás után az Iroda feladata különbözni fog aszerint, hogy milyen támogatásokról és - a támogatási kategóriáktól függően - milyen eljárásról van szó (bizonyos támogatási kategóriákat ugyanis nem vagy csak utólag kell bejelenteni a Bizottságnak - ld. csekély összegű vagy valamely csoportmentességi rendelet hatálya alá tartozó támogatások).

Az eddigi pozitív tapasztalatok alapján a jelenlegi központosított előzetes bejelentési rendszer tehát fennmarad, sőt annak hatálya kiterjed a halászati és erdőgazdálkodási támogatásokra is.

A támogatások bejelentésével kapcsolatos részletes eljárási szabályokon túl az új rendelet rendelkezik a Bizottság megkeresése esetén követendő szabályokról (általános együttműködési kötelezettség, a létező támogatásokkal kapcsolatos eljárás, a támogatás felfüggesztése, visszafizettetése), valamint a regionális támogatási térképről.

A Római Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó fontos rendelkezés a regionális támogatási térképre vonatkozó szabályozás, amely meghatározza a beruházásokhoz nyújtható maximális támogatási intenzitásokat.

A regionális támogatási térkép általában több évre történő meghatározása - bizottsági jóváhagyással - a tagállamok hatáskörébe tartozik. A csatlakozástól 2006. végéig érvényes regionális támogatási térképet - amely a korábbi támogatási térképpel (163/2001. Korm. rendelet 29. §-a) megegyező mértékeket állapít meg - szintén az új rendelet tartalmazza.

Tekintettel a közösségi állami támogatási szabályok komplex voltára és a joganyag terjedelmére, valamint arra, hogy az anyagi szabályokról rendelkező korábbi, több évig érvényes kormányrendelet hatályon kívül kerül, a TVI tájékoztatók kiadását tervezi az irányadó közösségi támogatási szabályok elérhetőségéről és azok tartalmáról annak érdekében, hogy megkönnyítse a támogatást nyújtó szervek és a kedvezményezettek jogalkalmazását.

A fenti tájékoztatás első eleme a *TVI információs füzetek* 13-16. számaiban közzé tett közösségi állami támogatási szabályok nem hivatalos fordítása. (A hivatalos fordítás a Közösség Hivatalos Lapjában (Official Journal) jelenik majd meg.)

Kérjük, amennyiben az állami támogatási témával, vagy az e számban megjelentekkel kapcsolatban kérdése vagy észrevétele van, keressen meg minket.

Budapest, 2004. április

Hargita Eszter

Eljárási szabályok

**A TANÁCS 1999. március 22-i 659/1999/EK RENDELETE
az EK-szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok
megállapításáról**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 94. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára¹,

tekintettel az Európai Parlament véleményére²,

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére³,

- (1) mivel a bizonyos ágazatok szabályozására megállapított külön eljárási szabályok sérelme nélkül ezt a rendeletet valamennyi ágazatban nyújtott támogatásra alkalmazni kell; mivel a Szerződés 77. és 92. cikkének alkalmazásában a Bizottság a Szerződés 93. cikke értelmében különös hatáskörrel rendelkezik, a már létező támogatás felülvizsgálatakor és az új vagy a módosított támogatással kapcsolatos döntés meghozatalakor, illetve akkor, amikor intézkedést hoz határozatainak be nem tartása vagy a bejelentési kötelezettség elmulasztása tárgyában, annak eldöntésére, hogy az állami támogatás összeegyeztethető-e a közös piaccal;
- (2) mivel a Bizottság az Európai Közösségek Bírósága esetjogának megfelelően egységes gyakorlatot fejlesztett és alakított ki a Szerződés 93. cikkének alkalmazására, és több közleményben bizonyos eljárási szabályokat és elveket állapított meg; mivel a Szerződés 93. cikke szerinti eredményes és hatékony eljárások biztosítása érdekében indokolt e gyakorlatot rendelet útján szabályozni és megszilárdítani;
- (3) mivel a Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárási rendelet növeli az átláthatóságot és a jogbiztonságot;
- (4) mivel a jogbiztonság biztosítása érdekében indokolt meghatározni azon körülményeket, amelyek mellett egy támogatást létező támogatásnak kell tekinteni; mivel a belső piac létrehozása és fejlesztése fokozatos eljárás, amely az állami támogatási politika állandó fejlesztésében tükröződik; mivel e fejleményeket követően bizonyos intézkedések, amelyek hatálybalépésük időpontjában nem minősültek állami támogatásnak, azóta már támogatássá válhattak;
- (5) mivel a Szerződés 93. cikke (3) bekezdésének megfelelően minden, új támogatás nyújtására vonatkozó tervet be kell jelenteni a Bizottságnak, és a Bizottság engedélye előtt nem léptethetők hatályba;
- (6) mivel a Szerződés 5. cikkének megfelelően a tagállamok kötelesek a Bizottsággal együttműködni, és minden olyan szükséges információt megadni, amely lehetővé teszi a Bizottság számára az e rendelet szerinti feladatainak ellátását;

¹ HL C 116. szám, 1998.04.16., 13. o.

² A véleményt 1999. január 4-én terjesztették elő (még nem jelent meg a Hivatalos Lapban).

³ HL C 284. szám, 1998.09.14., 10. o.

- (7) mivel azt a határidőt, amely alatt a Bizottság lefolytatja a bejelentett támogatás előzetes vizsgálatát a teljes bejelentés kézhezvételétől, vagy attól az időponttól számítva, amikor a Bizottság az érintett tagállam alaposan megindokolt, a bejelentést teljesnek nyilvánító nyilatkozatát kézhez kapja, mert a Bizottság által kért kiegészítő információk nem hozzáférhetők vagy már benyújtásra kerültek, két hónapban kell megállapítani; mivel a jogbiztonság biztosítása érdekében az előzetes vizsgálatot egy határozattal kell lezárni;
- (8) mivel minden olyan esetben, amikor az előzetes vizsgálat eredményeként a Bizottság nem tudja megállapítani, hogy a támogatás összeegyeztethető a közös piaccal, hivatalos vizsgálati eljárást kell kezdeni, annak érdekében, hogy a Bizottság megkapjon minden, a támogatás összeegyeztethetőségének megállapításához szükséges információt, és hogy az érdekelt feleknek lehetőségük legyen észrevételeik benyújtására; mivel az érdekelt felek jogait a Szerződés 93. cikkének (2) bekezdésében előírt hivatalos vizsgálati eljárás során lehet a legjobban biztosítani;
- (9) mivel az érdekelt felek által benyújtott észrevételek áttekintése után, amint a kétségek tisztázódtak, a Bizottságnak végső határozattal kell lezárnia a vizsgálatot; mivel amennyiben ez a vizsgálat nem zárul le az eljárás megkezdésétől számított 18 hónapon belül, indokolt, hogy az érintett tagállam lehetőséget kapjon a határozat meghozatalának kérelmezésére, amelyet a Bizottság két hónapon belül köteles meghozni;
- (10) mivel az állami támogatásra vonatkozó szabályok helyes és hatékony alkalmazásának biztosítása érdekében a Bizottság lehetőséget kap a pontatlan információon alapuló határozat visszavonására;
- (11) mivel a Szerződés 93. cikkének való megfelelés biztosítása érdekében, és különösen a bejelentési kötelezettségre és a 93. cikk (3) bekezdésében szereplő felfüggesztési záradékokra tekintettel, a Bizottságnak meg kell vizsgálnia a jogellenes támogatások valamennyi esetét; mivel az átláthatóság és a jogbiztonság érdekében meg kell határozni az ilyen esetekben alkalmazandó eljárásokat; mivel abban az esetben, ha egy tagállam nem tesz eleget a bejelentési kötelezettségének vagy nem tartja tiszteletben a felfüggesztési záradékot, a Bizottságot nem kötik határidők;
- (12) mivel a jogellenes támogatás esetében a Bizottság joga, hogy megkapjon valamennyi, a döntéséhez szükséges információt és ahol szükséges azonnal helyreállítsa a torzulásmentes versenyt; mivel indokolt, a Bizottságnak lehetőséget biztosítani az érintett tagállamra vonatkozó ideiglenes intézkedések meghozatalára; mivel a ideiglenes intézkedés lehet információnyújtási intézkedés, felfüggesztő intézkedés és visszatérítési intézkedés; mivel a Bizottság számára lehetővé kell tenni, hogy a rendelkezésre álló információk alapján határozzon, amennyiben az információs intézkedést nem tartják be, illetve amennyiben a felfüggesztési és a visszatérítési intézkedést nem tartják be, lehetőséget kell biztosítani a Bizottság számára arra, hogy az ügyet közvetlenül a Bíróság elé utalja a Szerződés 93. cikke (2) bekezdése második albekezdésének megfelelően;
- (13) mivel a közös piaccal össze nem egyeztethető jogellenes támogatás esetében helyre kell állítani a hatékony versenyt; mivel ebből a célból szükség van arra, hogy a támogatást, beleértve a kamatokat, késedelem nélkül visszaszerezzék; mivel indokolt, hogy a visszatérítésre a nemzeti jog eljárásai szerint kerüljön sor; mivel az eljárások alkalmazása nem akadályozhatja az eredményes verseny helyreállítását azáltal, hogy

- meghiúsítja a közösségi határozat közvetlen és hatékony végrehajtását; mivel ennek az eredménynek az eléréséhez a tagállamoknak meg kell hozniuk minden olyan intézkedést, amely biztosítja a Bizottság határozatának érvényesülését;
- (14) mivel a jogbiztonság biztosítása érdekében indokolt egy 10 éves jogvesztő határidő megállapítása a jogellenes támogatások tekintetében, amelynek lejártá után a visszatérítés már nem rendelhető el;
- (15) mivel a támogatással való visszaélés hasonló hatással lehet a belső piac működésére, mint a jogellenes támogatás, és így hasonló eljárások szerint kell kezelni; mivel a jogellenes támogatástól eltérően az a támogatás, amellyel visszaéltek, olyan támogatás, amelyet a Bizottság korábban jóváhagyott; mivel ezért a Bizottság nem alkalmazhatja a visszatérítési intézkedést a támogatással való visszaélés esetén;
- (16) mivel indokolt meghatározni mindazon lehetőségeket, amelyek segítségével harmadik feleknek meg kell védeniük érdekeiket az állami támogatási eljárásokban;
- (17) mivel a Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése értelmében a Bizottság köteles a tagállamokkal együttműködve valamennyi létező támogatási programot folyamatosan felülvizsgálni,; mivel az átláthatóság és a jogbiztonság érdekében indokolt meghatározni az adott cikk szerinti együttműködés alkalmazási körét;
- (18) mivel annak biztosítására, hogy a létező támogatási programok összeegyeztethetők legyenek a közös piaccal, valamint a Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése értelmében a Bizottságnak megfelelő intézkedéseket kell javasolnia, amennyiben a létező támogatási programok nem, vagy többé már nem egyeztethetők össze a közös piaccal, és kezdeményeznie kell a Szerződés 93. cikkének (2) bekezdésében megállapított eljárást, ha az érintett tagállam visszautasítja a javasolt intézkedések alkalmazását;
- (19) mivel annak lehetővé tétele érdekében, hogy a Bizottság hatékonyan ellenőrizhesse a bizottsági határozatok betartását és, hogy lehetővé váljon a Bizottság és a tagállamok közötti együttműködés a tagállamokban létező támogatási programoknak a Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése szerinti folyamatos felülvizsgálatára, be kell vezetni egy általános jelentéstételi kötelezettséget az összes létező támogatási program tekintetében;
- (20) mivel amennyiben a Bizottságnak komoly kételyei merülnek fel határozatainak betartásával kapcsolatban, rendelkezésére kell álljanak további eszközök, amelyek segítségével hozzájut azokhoz az információkhoz, hogy ellenőrizhesse, hogy határozatainak hatékony végrehajtását; mivel ebből a célból a helyszíni ellenőrzések indokolt és hasznos eszköznek minősülnek, különösen olyan esetekben, amikor a támogatással valószínűleg visszaéltek; mivel ezért a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy helyszíni ellenőrzést végezzen, és biztosítani kell, hogy a tagállamok illetékes hatóságai együttműködjenek, ha egy vállalkozás ellenez egy ilyen helyszíni ellenőrzést ;
- (21) mivel az átláthatóság és a jogbiztonság érdekében indokolt a közvélemény tájékoztatása a bizottsági határozatokról, miközben ugyanakkor fenn kell tartani azt az elvet, hogy az állami támogatásokra vonatkozó határozatok címzettje az érintett tagállam; mivel ezért indokolt teljes vagy összefoglaló formában közzétenni minden olyan határozatot, amely érintheti az érdekelt felek érdekeit, vagy az ilyen határozatok másolatát az érdekelt felek rendelkezésére bocsátani, amennyiben ezeket nem tették közzé vagy nem teljes

egészében tették közzé; mivel a Bizottságnak a határozatai nyilvánosságra hozatalakor a Szerződés 214. cikkének megfelelően tiszteletben kell tartania az üzleti titoktartásra vonatkozó szabályokat;

- (22) mivel a Bizottságnak a tagállamokkal szoros együttműködésben el kell fogadnia olyan végrehajtási intézkedéseket, amelyek meghatározzák az e rendelet szerinti eljárások részletes szabályait; mivel a Bizottság és a tagállamok illetékes hatóságai közötti együttműködés biztosítása érdekében indokolt felállítani egy, az állami támogatásokkal foglalkozó tanácsadó testületet, amellyel konzultálni kell, mielőtt a Bizottság elfogadja az e rendelet szerinti rendelkezéseket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS

1. cikk

Értelmező rendelkezések

E rendelet alkalmazásában:

- a) a „támogatás”: bármely olyan intézkedés, amely teljesíti a Szerződés 92. cikk (1) bekezdésében megállapított összes feltételt;
- b) a „létező támogatás”:
- i. Ausztria, Finnország és Svédország csatlakozási okmányának 144. és 172. cikkei sérelme nélkül, minden támogatás, amely a Szerződésnek az érintett országokban történő hatálybalépését megelőzően már létezett, vagyis az olyan támogatási programok és egyedi támogatások, amelyeket a Szerződés hatálybalépése előtt vezettek be és azt követően is alkalmazhatóak;
 - ii. engedélyezett támogatás, azaz olyan támogatási programok és egyedi támogatások, amelyeket a Bizottság vagy a Tanács engedélyezett;
 - iii. olyan támogatás, amelyet e rendelet 4. cikkének (6) bekezdése szerint vagy e rendelet hatálybalépése előtt, de ennek az eljárásnak megfelelően engedélyeztek;
 - iv. olyan támogatás, amely a 15. cikk szerint létező támogatásnak tekintendő;
 - v. olyan támogatás, amelyet létező támogatásnak kell tekinteni, mert megállapítható, hogy a hatályba lépése idején nem minősült támogatásnak, és ezt követően — a közös piac fejlődésének eredményeként és a tagállam módosítása nélkül — vált támogatássá. Ahol a közösségi jog liberalizált egy tevékenységet és ezáltal váltak bizonyos intézkedések támogatássá, ezen intézkedések nem minősülnek létező támogatásnak a liberalizáció meghirdetésének időpontját követően.

- c) az „új támogatás”: olyan támogatás, azaz támogatási program és egyedi támogatás, amely nem létező támogatás, beleértve a létező támogatások módosítását is;
- d) a „támogatási program”: olyan jogszabály, amely alapján — anélkül, hogy további végrehajtási intézkedésre volna szükség — egyedi támogatásokat lehet megítélni azon vállalkozások számára, amelyeket a jogszabályban általános elvontmódon jelöltek meg, illetve olyan jogszabály, amelynek alapján a meghatározott projekthez nem kapcsolódó támogatást egy vagy több vállalkozásnak lehet megítélni meghatározatlan időre és/vagy meghatározatlan összegben;
- e) az „egyedi támogatás”: olyan támogatás, amelyet nem egy támogatási program alapján ítéltek oda, és azon támogatás, amely támogatási program alapján kötelező bejelentés alá tartozik;
- f) a „jogellenes támogatás”: olyan új támogatás, amelyet a Szerződés 93. cikke (3) bekezdésének megsértésével vezettek be;
- g) a „támogatással való visszaélés”: a kedvezményezett a támogatást az e rendelet 4. cikkének (3) bekezdése vagy 7. cikkének (3) vagy (4) bekezdése szerint hozott határozatok megsértésével használja fel;
- h) az „érintett fél”: olyan tagállam vagy személy, vállalkozás vagy vállalkozások társulása, amelyek illetve akinek érdekeit a támogatás nyújtása érintheti, különösen a támogatás kedvezményezettje, a versenyben álló vállalkozások és a szakmai szövetségek.

II. FEJEZET

A BEJELENTETT TÁMOGATÁSRA VONATKOZÓ ELJÁRÁS

2. cikk

Az új támogatás bejelentése

(1) Amennyiben arról a Szerződés 94. cikke vagy az egyéb rendelkezései szerinti rendeletek másként nem rendelkeznek, az érintett tagállam az új támogatás nyújtására vonatkozó tervezeteket kellő időben bejelenti a Bizottságnak. A Bizottság késedelem nélkül tájékoztatja az érintett tagállamot a bejelentés kézhezvételéről.

(2) A bejelentésben az érintett tagállam megad minden szükséges információt, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára a 4. és 7. cikk szerinti határozat meghozatalát (a továbbiakban: „teljes bejelentés”).

3. cikk

Felfüggesztési záradék

A 2. cikk (1) bekezdése szerint bejelentendő támogatás nem léptethető hatályba a Bizottság támogatást engedélyező határozata előtt vagy a határozatának vélelmezett meghozatala előtt.

4. cikk

A bejelentés előzetes vizsgálata és a Bizottság határozatai

- (1) A Bizottság a bejelentést közvetlenül annak kézhezvétele után megvizsgálja. A 8. cikk sérelme nélkül, a Bizottság a (2), (3) vagy (4) bekezdés szerint határozatot hoz.
- (2) Amennyiben az előzetes vizsgálatot követően a Bizottság úgy találja, hogy a bejelentett intézkedés nem valósít meg támogatást, megállapítását határozatban rögzíti.
- (3) Amennyiben az előzetes vizsgálatot követően a Bizottság úgy találja, hogy nem merült fel kétség a bejelentett intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, és amennyiben az a Szerződés 92. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik, a Bizottság úgy határoz, hogy az intézkedés összeegyeztethető a közös piaccal (a továbbiakban: „kifogást nem tartalmazó határozat”). A határozat megjelöli, hogy a Szerződésben szereplő melyik kivétel került alkalmazásra.
- (4) Amennyiben az előzetes vizsgálatot követően a Bizottság úgy találja, hogy kétség merült fel a bejelentett intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, a Szerződés 93. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás kezdeményezéséről dönt (továbbiakban: „hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozat”).
- (5) A (2), (3) és (4) bekezdésben említett határozatokat két hónapon belül kell meghozni. Ez a határidő a teljes bejelentés kézhezvételének időpontjától kezdődik. A bejelentés akkor tekinthető teljesnek, ha annak kézhezvételétől számított két hónapon belül, vagy a kért kiegészítő információk átvételétől számított két hónapon belül a Bizottság nem kér további információt. A határidő a Bizottság és az érintett tagállam hozzájárulásával meghosszabbítható. Amennyiben szükséges a Bizottság rövidebb határidőt is meghatározhat.
- (6) Amennyiben a Bizottság nem hozott határozatot a (2), (3) vagy (4) bekezdések alapján az (5) bekezdésben megállapított határidőn belül, úgy kell tekinteni, hogy a támogatást engedélyezte. Az érintett tagállam bevezetheti a kérdéses intézkedéseket, miután erről a Bizottságot előzetesen értesíti, hacsak a Bizottság az értesítés kézhezvételét követő 15 napon belül nem hoz e cikk szerinti határozatot.

5. cikk

Információnyújtási kérelem

- (1) Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az érintett tagállam által a 2. cikk szerint bejelentett intézkedésről nyújtott információ hiányos, minden szükséges további információt megkér. Amikor egy tagállam válaszol az ilyen megkeresésre, a Bizottság értesíti a tagállamot a válasz kézhezvételéről.
- (2) Amennyiben az érintett tagállam nem, vagy hiányosan adja meg a kért információt a Bizottság által előírt határidőn belül, a Bizottság emlékeztetőt küld további megfelelő határidő biztosításával, amely alatt az információt át kell adni.
- (3) A bejelentést visszavontnak kell tekinteni, ha a kért információt az előírt határidőn belül nem nyújtják be, hacsak a határidőt — lejárta előtt — a Bizottság az érintett tagállam hozzájárulásával nem hosszabbította meg, vagy az érintett tagállam alaposan megindokolt nyilatkozatában nem tájékoztatja a Bizottságot arról, hogy a bejelentést teljesnek tekinti,

mivel a kért kiegészítő információk nem hozzáférhetők, vagy azokat már benyújtották . Ez esetben a 4. cikk (5) bekezdésében említett határidő a nyilatkozat kézhezvételét követő napon kezdődik. Amennyiben a bejelentést visszavontnak kell tekinteni, a Bizottság tájékoztatja erről a tagállamot.

6. cikk

Hivatalos vizsgálati eljárás

(1) A hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozat összefoglalja a vonatkozó ténybeli és jogi kérdéseket, tartalmazza a Bizottság előzetes értékelését a javasolt intézkedés támogatási jellegére vonatkozóan, és meghatározza a közös piaccal való összeegyeztethetőséggel kapcsolatban felmerült kétségeket. A határozat felszólítja az érintett tagállamot és az egyéb érdekelt feleket, hogy nyújtsák be észrevételeiket egy meghatározott, általában egy hónapot nem meghaladó határidőn belül. Alaposan indokolt esetben a Bizottság az előírt határidőt meghosszabbíthatja.

(2) A Bizottság a beérkezett észrevételeket közli az érintett tagállammal. Amennyiben az érdekelt fél a lehetséges kár miatt úgy kívánja, személyét az érintett tagállam előtt nem fedik fel. Az érintett tagállam általában egy hónapot nem meghaladó, előírt határidőn belül válaszolhat a benyújtott észrevételekre. Alaposan indokolt esetekben a Bizottság az előírt határidőt meghosszabbíthatja.

7. cikk

A Bizottság hivatalos vizsgálati eljárást lezáró határozatai

(1) A 8. cikk sérelme nélkül a hivatalos vizsgálati eljárást az e cikk (2)-(5) bekezdése szerinti határozattal zárják le.

(2) Amennyiben a Bizottság úgy találja, hogy az érintett tagállam által végrehajtott módosítást követően a bejelentett intézkedés nem minősül támogatásnak, ennek megállapításáról határozatot hoz.

(3) Amennyiben a Bizottság úgy találja, hogy az érintett tagállam által végrehajtott módosítást követően a bejelentett intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozó kételyek megszűntek, a Bizottság az intézkedést a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítja (a továbbiakban: „jóváhagyó határozat”). A határozat rendelkezik arról, hogy a Szerződésben szereplő melyik kivétel kerül alkalmazásra.

(4) A Bizottság jóváhagyó határozatához feltételeket határozhat meg, amelyek teljesítése esetén egy támogatás a közös piaccal összeegyeztethetőnek minősül, és olyan kötelezettségeket állapíthat meg, amelyek biztosítják a határozat betartásának ellenőrzését (a továbbiakban: „feltételt megállapító határozat”).

(5) Amennyiben a Bizottság úgy találja, hogy a bejelentett támogatás nem egyeztethető össze a közös piaccal, a támogatást nem vezethető be (a továbbiakban: „elutasító határozat”).

(6) A (2), (3), (4) és (5) bekezdések alapján hozott határozatokat a 4. cikk (4) bekezdésében felmerült kételyek elhárulását követő legrövidebb időn belül meg kell hozni. A Bizottság a lehető legnagyobb mértékben törekszik arra, hogy az eljárás megkezdésétől számított 18

hónapon belül határozatot hozzon. Ez a határidő a Bizottság és az érintett tagállam közös megegyezésével meghosszabbítható.

(7) A (6) bekezdésben említett határidő lejártá után, illetve, ha az érintett tagállam úgy kívánja, a Bizottság két hónapon belül határozatot hoz a rendelkezésére álló információk alapján. Amennyiben a benyújtott információ nem elegendő az összeegyeztethetőség megállapításához, a Bizottság elutasító határozatot hoz.

8. cikk

A bejelentés visszavonása

(1) Az érintett tagállam a 2. cikk szerinti bejelentését megfelelő határidőn belül visszavonhatja, mielőtt a Bizottság a 4. vagy 7. cikk szerint meghozná határozatát.

(2) Abban az esetben, amikor a Bizottság megkezdte a hivatalos vizsgálati eljárást, az eljárást a Bizottságnak le is kell zárnia. .

9. cikk

Határozat visszavonása

A Bizottság, miután lehetőséget biztosított az érintett tagállam számára észrevételeinek benyújtására, a 4. cikk (2) vagy (3), illetve a 7. cikk (2), (3), (4) bekezdése szerint hozott határozatát visszavonhatja, amennyiben a határozat az eljárás során szolgáltatott olyan helytelen információn alapult, amely döntő fontosságú volt a határozat meghozatalában. A határozat visszavonása és egy új határozat meghozatala előtt a Bizottság megindítja a 4. cikk (4) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárást. A 6., 7. és 10. cikkeket, a 11. cikk (1) bekezdését, a 13., 14. és 15. cikkeket megfelelő eltérésekkel kell alkalmazni.

III. FEJEZET

A JOGELLENES TÁMOGATÁSRA VONATKOZÓ ELJÁRÁS

10. cikk

Vizsgálat, információkérés és információnyújtási intézkedés

(1) Amennyiben bármilyen forrásból a Bizottság tudomására jut egy állítólagos jogellenes támogatásra vonatkozó információ, a Bizottság késedelem nélkül megvizsgálja az információt.

(2) Szükség esetén a Bizottság információt kér az érintett tagállamtól. A 2. cikk (2) bekezdését és az 5. cikk (1) és (2) bekezdéseit megfelelő eltérésekkel kell alkalmazni.

(3) Amennyiben az 5. cikk (2) bekezdése szerinti emlékeztető ellenére az érintett tagállam nem adja meg a Bizottság által előírt határidőn belül a kért információt, vagy amennyiben nem teljes információt ad, a Bizottság határozattal kérheti az információt (a továbbiakban: „információnyújtási intézkedés”). A határozat rendelkezik a szükséges információkról, és megfelelő határidőt szab a benyújtásra.

11. cikk

Intézkedés a támogatás felfüggesztéséről vagy ideiglenes visszatérítéséről

(1) A Bizottság, miután lehetőséget biztosított az érintett tagállam számára, hogy észrevételeit megtegye; olyan határozatot hozhat, amely megköveteli a jogellenes támogatás nyújtásának felfüggesztését, amíg a Bizottság határozatot nem hoz a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségéről (a továbbiakban: „felfüggesztő intézkedés”).

(2) A Bizottság miután lehetőséget biztosított az érintett tagállam számára, hogy észrevételeit megtegye; olyan határozatot hozhat, amely megköveteli a jogellenes támogatások ideiglenes visszatérítését, amíg a Bizottság határozatot nem hoz a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségéről (a továbbiakban: „visszatérítési intézkedés”), amennyiben a következő feltételek teljesülnek:

- egy kialakult gyakorlat szerint nincs kétség az érintett intézkedés támogatás jellegével kapcsolatban
és
- sürgős intézkedésre van szükség
és
- fennáll annak kockázata, hogy egy versenytársat jelentős és helyrehozhatatlan kár ér.

A visszatérítésre a 14. cikk (2) és (3) bekezdésében meghatározott eljárás szerint kerül sor. A támogatás tényleges visszatérítése után, a Bizottság a bejelentett támogatásra vonatkozó határidőn belül határozatot hoz.

A Bizottság felhatalmazhatja a tagállamot arra, hogy a támogatás visszafizetését összekapcsolja az érintett vállalatnak szánt megmentési célú támogatás kifizetésével.

E bekezdés rendelkezései csak az e rendelet a hatálybalépését követően hatályba léptetett jogellenes támogatásokra kell alkalmazni.

12. cikk

Az intézkedés be nem tartása

Amennyiben a tagállam nem tartja be a felfüggesztő vagy a visszatérítési intézkedést, a Bizottság jogosult — a rendelkezésére álló információk alapján az ügy lényegére vonatkozó vizsgálat elvégzése mellett — az ügyet közvetlenül az Európai Közösségek Bírósága elé utalni, és annak megállapítását kérni, hogy az intézkedés be nem tartása a Szerződés megsértését jelenti.

13. cikk

A Bizottság határozatai

(1) A lehetséges jogellenes támogatás vizsgálata, a 4. cikk (2), (3) vagy (4) bekezdése szerinti határozattal zárul. A hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozatok esetében az eljárást a 7. cikk szerinti határozat zárja. Amennyiben egy tagállam nem tartja be az információnyújtási intézkedést, a Bizottság a határozatot a rendelkezésre álló információk alapján hozza meg.

(2) Jogellenes támogatások esetén, a 11. cikk (2) bekezdésének sérelme nélkül, a Bizottságot nem köti a 4. cikk (5) bekezdésében, a 7. cikk (6) bekezdésében és a 7. cikk (7) bekezdésében meghatározott határidő.

(3) A 9. cikket megfelelő eltérésekkel kell alkalmazni.

14. cikk

A támogatás visszatérítése

(1) Amennyiben jogellenes támogatások esetén elutasító határozat születik, a Bizottság döntése alapján az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatásnak a kedvezményezettől történő visszavételére (a továbbiakban: „visszatérítési határozat”). A Bizottság nem követeli meg a támogatás visszatérítését, amennyiben az ellentétes a közösségi jog valamelyik általános elvével.

(2) A visszatérítési határozat szerint visszatérítésre kerülő támogatás magában foglalja a Bizottság által meghatározott, megfelelő mértékű kamatot. A kamat attól a naptól esedékes, amikor a jogellenes támogatást a kedvezményezett rendelkezésére bocsátották, addig a napig, amíg visszafizetésre nem került.

(3) Az Európai Közösségek Bíróságának a Szerződés 185. cikke értelmében hozott ítéleteinek sérelme nélkül, a visszatérítésre kérelem nélkül és az érintett tagállam nemzeti joga szerinti eljárás keretében kerül sor, feltéve, hogy e rendelkezések lehetővé teszik a Bizottság határozatának azonnali és hatékony végrehajtását. Ebből a célból és a nemzeti bíróságok előtt zajló eljárás esetén — a közösségi jog sérelme nélkül — az érintett tagállamok meghozzák a jogrendszerüket érintő szükséges intézkedéseket, beleértve az átmeneti intézkedéseket is.

15. cikk

Jogvesztő határidő

(1) A Bizottság támogatás visszatérítésre vonatkozó hatásköre tízéves jogvesztő határidőn belül érvényesíthető.

(2) A jogvesztő határidő azon a napon kezdődik, amikor a jogellenes támogatást a kedvezményezettnek egyedi támogatás formájában vagy támogatási program részét képező támogatás formájában nyújtják.

A Bizottság vagy a Bizottság kérésére eljáró tagállam jogellenes támogatással kapcsolatos intézkedései megszakítják a jogvesztő határidőt. A jogvesztő határidő minden megszakítástól számítva újra indul. A jogvesztő határidő felfüggesztésre kerül, amíg a Bizottság határozata az Európai Közösségek Bírósága előtt függőben lévő eljárás alá tartozik.

(3) Minden támogatást, amellyel kapcsolatban a jogvesztő határidő lejárt, létező támogatásnak kell tekinteni.

IV. FEJEZET

A TÁMOGATÁSSAL VALÓ VISSZAÉLÉSRE VONATKOZÓ ELJÁRÁS

16. cikk

A támogatással való visszaélés

A 23. cikk sérelme nélkül, a Bizottság a támogatással való visszaélés esetén a 4. cikk (4) bekezdése értelmében hivatalos vizsgálati eljárást kezdhet. A 6., 7., 9. és 10. cikkeket, a 11. cikk (1) bekezdését, a 12., 13., 14. és 15 cikkeket megfelelő eltérésekkel kell alkalmazni.

V. FEJEZET

A LÉTEZŐ TÁMOGATÁSI PROGRAMOKRA VONATKOZÓ ELJÁRÁS

17. cikk

A Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése szerinti együttműködés

(1) A Bizottság az érintett tagállamtól minden szükséges információt megkap a Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése szerint létező támogatási programoknak a tagállamokkal együttműködésben végzett felülvizsgálatához.

(2) Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy egy létező támogatási program nem, vagy többé már nem egyeztethető össze a közös piaccal, előzetes véleményéről tájékoztatja az érintett tagállamot, és lehetőséget biztosít számára, hogy egy hónapos határidőn belül benyújtsa észrevételeit. Alaposan indokolt esetben a Bizottság ezt a határidőt meghosszabbíthatja.

18. cikk

A megfelelő intézkedésekre vonatkozó javaslat

Amennyiben a 17. cikk szerint a tagállam által nyújtott információ alapján a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a létező támogatási program nem, vagy többé már nem egyeztethető össze a közös piaccal, ajánlást készít, amelyben megfelelő intézkedéseket javasol az érintett tagállamnak. Az ajánlásban javasolhatja, különösen:

- a) a támogatási program lényeges módosítását,
vagy
- b) eljárási követelmények bevezetését,
vagy
- c) a támogatási program megszüntetését.

19. cikk

A megfelelő intézkedésekre vonatkozó javaslat jogi következményei

- (1) Amennyiben az érintett tagállam elfogadja a javasolt intézkedéseket, és erről tájékoztatja a Bizottságot, a Bizottság ezt a megállapítást rögzíti, és erről tájékoztatja a tagállamot. A tagállamot az elfogadás kötelezi a megfelelő intézkedések végrehajtására.
- (2) Amennyiben az érintett tagállam nem fogadja el a javasolt intézkedéseket, és a Bizottság az érintett tagállam érveit figyelembe véve még mindig úgy véli, hogy az intézkedések szükségesek, kezdeményezi a 4. cikk (4) bekezdése szerinti eljárást. A 6., 7. és 9. cikkeket megfelelő eltérésekkel kell alkalmazni.

VI. FEJEZET

ÉRDEKELT FELEK

20. cikk

Az érdekelt felek jogai

- (1) Bármely érdekelt fél benyújthatja a 6. cikk szerinti észrevételét, miután a Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárás megkezdéséről határozatot hozott. Valamennyi érdekelt fél, aki észrevételt nyújtott be és az egyedi támogatás bármely kedvezményezettje, kézhez kapja a Bizottság 7. cikk szerint hozott határozatának másolatát.
- (2) Minden érdekelt fél tájékoztathatja a Bizottságot a feltételezett jogellenes támogatásról és a támogatással való feltételezett visszaélésről. Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a birtokában lévő információ alapján nincs megfelelő alap az eset vizsgálatára, erről tájékoztatja az érdekelt felet. Amennyiben a Bizottság határozatot hoz a benyújtott információ tárgyára vonatkozólag, a határozat másolatát megküldi az érdekelt félnek.
- (3) Bármely érdekelt fél kérelemre megkapja a 4. és 7. cikk, a 10. cikk (3) bekezdése és a 11. cikk szerinti határozat másolatát.

VII. FEJEZET

ELLENŐRZÉS

21. cikk

Éves jelentések

- (1) A tagállamok éves jelentést nyújtanak be a Bizottságnak valamennyi létező támogatási programról, amelyek tekintetében a 7. cikk (4) bekezdése szerinti feltételes határozat alapján nem áll fenn egyedi jelentéstételi kötelezettség.
- (2) Amennyiben az emlékeztető ellenére az érintett tagállam nem nyújtja be az éves jelentést, a Bizottság az érintett támogatási program tekintetében a 18. cikk szerint járhat el.

22. cikk

Helyszíni ellenőrzés

- (1) Amennyiben a Bizottságnak komoly kételyei merültek fel azzal kapcsolatban, hogy betartották-e az egyedi támogatások tekintetében a kifogást nem tartalmazó határozatokat, a jóváhagyó határozatokat vagy a feltételt megállapító határozatokat, az érintett tagállam észrevételeinek benyújtása után, lehetővé teszi a Bizottságnak helyszíni ellenőrzés elvégzését.
- (2) A Bizottság felhatalmazott tisztviselőinek jogában áll az érintett határozat betartásának ellenőrzése céljából:
- a) az érintett vállalkozás helyiségeibe vagy területére belépni;
 - b) a helyszínen szóbeli magyarázatot kérni;
 - c) a könyveket és egyéb üzleti nyilvántartásokat megvizsgálni, és másolatokat készíteni vagy kérni.

A Bizottságot, amennyiben szükséges, független szakértők is segíthetik.

- (3) A Bizottság kellő időben és írásban tájékoztatja az érintett tagállamot a helyszíni ellenőrzéséről és a felhatalmazott tisztviselők és szakértők személyéről. Amennyiben a tagállamnak indokolt kifogása van a Bizottság szakértő-választása ellen, a szakértőket a tagállammal egyetértésben jelölik ki. A Bizottság tisztviselői és a helyszíni ellenőrzésének elvégzésére felhatalmazott szakértők írásos felhatalmazást mutatnak be, amely meghatározza az ellenőrzés tárgyát és célját.
- (4) Az ellenőrzés során jelen lehetnek azon tagállam felhatalmazott tisztviselői, amely területén az helyszíni ellenőrzésre sor kerül.
- (5) A Bizottság eljuttatja a tagállamnak az ellenőrzés eredményeként készített jelentés másolatát.
- (6) Amennyiben egy vállalkozás ellenzi az e cikk alapján a bizottsági határozat által elrendelt helyszíni ellenőrzést, az érintett tagállam biztosítja a Bizottság által felhatalmazott tisztviselők és szakértők számára a szükséges segítséget ahhoz, hogy végrehajthassák azt. Ebből a célból a tagállam a Bizottsággal folytatott konzultációt követően meghozza a szükséges intézkedéseket az e rendelet hatálybalépését követő 18 hónapon belül.

23. cikk

A határozatok és ítéletek megsértése

- (1) Amennyiben az érintett tagállam nem tartja be a feltételt megállapító vagy az elutasító határozatokat, különösen a 14. cikkben említett esetekben, a Bizottság az ügyet a Szerződés 93. cikke (2) bekezdésének megfelelően közvetlenül a Bíróság elé utalhatja.
- (2) Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az érintett tagállam nem tartotta be az Európai Közösségek Bíróságának ítéletét, a Bizottság az ügyben a Szerződés 171. cikkének megfelelően jár el.

VIII. FEJEZET

KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

24. cikk

Szakmai titoktartás

A Bizottság és a tagállamok, azok tisztviselői és egyéb alkalmazottai, beleértve a Bizottság által kijelölt független szakértőket, nem adhat ki olyan információt, amelyhez e rendelet alkalmazása során jutottak, és amely szakmai titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozik.

25. cikk

A határozatok címzettjei

A II., III., IV., V. és VII. fejezetek szerint hozott határozatok címzettje az érintett tagállam. A Bizottság e határozatokat haladéktalanul eljuttatja az érintett tagállamnak, és lehetőséget biztosít arra, hogy a tagállam jelezze a Bizottságnak, megítélése szerint melyik információ tartozik a szakmai titoktartási kötelezettség alá.

26. cikk

A határozatok kihirdetése

(1) A Bizottság az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* közzétesz egy összefoglaló közleményt azon határozatokról, amelyeket a 4. cikk (2) és (3) bekezdései és a 18. cikk, valamint a 19. cikk (1) bekezdése szerint hoz. A Bizottság az összefoglaló közleményben felhívja a figyelmet arra, hogy a határozat másolatát hiteles nyelvi változatban vagy változatokban be lehet szerezni.

(2) A Bizottság az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* hiteles nyelvi változatban közzéteszi azon határozatokat, amelyeket a 4. cikk (4) bekezdése szerint hoz. A hiteles nyelvi változattól eltérő nyelveken megjelenő Hivatalos Lapokban a hiteles nyelvi változatot az adott Hivatalos Lap nyelvén készített érthető összefoglaló egészíti ki.

(3) A Bizottság az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* közzéteszi azon határozatokat, amelyeket a 7. cikk szerint hoz.

(4) Azon esetekben, amelyekre a 4. cikk (6) bekezdését vagy a 8. cikk (2) bekezdését kell alkalmazni, rövid közleményt kell közzétenni az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában*.

(5) A Tanács egyhangúan dönthet úgy, hogy a Szerződés 93. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdése szerinti határozatokat közzéteszi az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában*.

27. cikk

Végrehajtási rendelkezések

A Bizottság a 29. cikkben szabályozott eljárásnak megfelelően eljárva hatáskörrel rendelkezik olyan végrehajtási rendelkezések elfogadására, amelyek a bejelentések formájára, tartalmára és egyéb részleteire, az éves jelentések formájára, tartalmára és egyéb részleteire, a határidők

részleteire és kiszámítására, valamint a 14. cikk (2) bekezdésében említett kamatlábakra vonatkoznak.

28. cikk

Az állami támogatásokkal foglalkozó tanácsadó testület

Felkell állítani az állami támogatásokkal foglalkozó tanácsadó testületet (továbbiakban: „a testület”), a testület a tagállamok képviselőiből áll, elnöke a Bizottság képviselője.

29. cikk

Konzultáció a testülettel

(1) A Bizottság e testülettel konzultál, mielőtt elfogad bármilyen a 27. cikk szerinti végrehajtási rendelkezést.

(2) A testülettel történő konzultációra a Bizottság által összehívott ülésen kerül sor. A megvizsgálandó tervezeteket és dokumentumokat a bejelentéshez mellékelni kell. Az ülésre legkorábban a bejelentés megküldését követő két hónap eltelte után kerülhet sor. Sürgős esetben ez a határidő csökkenthető.

(3) A Bizottság képviselője beterjeszti a testület elé az elfogadásra váró intézkedések tervezetét. A testület közli álláspontját az elnök által —az ügy sürgősségére tekintettel — meghatározott határidőn belül, és amennyiben szükséges, az elnök szavazást rendel el.

(4) A testület véleményét jegyzőkönyv rögzíti, továbbá minden tagállamnak jogában áll kérni véleményének a jegyzőkönyvben való rögzítését. A testület javasolhatja véleményének az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* történő közzétételét.

(5) A Bizottság a legnagyobb mértékben figyelembe veszi a tanácsadó bizottság által kialakított véleményt. Tájékoztatja a tanácsadó testületet arról, hogy véleményét milyen módon vette figyelembe.

30. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő 20. napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 1999. március 22-én.

a Tanács részéről
az elnök
G. VERHEUGEN

A TANÁCS 1998. május 7-i 994/98/EK RENDELETE
az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami
támogatások bizonyos kategóriáira történő alkalmazásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 94. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára,⁴

az Európai Parlamenttel történt konzultációt követően,⁵

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére,⁶

- (1) mivel a Szerződés 94. cikke alapján a Tanács bármilyen rendeletet alkothat a 92. és a 93. cikk alkalmazására, és meghatározhatja különösen a 93. cikk (3) bekezdésének alkalmazási feltételeit, valamint az ez alól az eljárás alól mentesülő támogatási kategóriákat;
- (2) mivel a Szerződés értelmében annak felmérése, hogy valamely támogatás mennyiben egyeztethető össze a közös piaccal, a Bizottság feladatkörébe tartozik;
- (3) mivel a közös piac megfelelő működése megkívánja a versenyszabályok szigorú és hatékony alkalmazását az állami támogatások vonatkozásában;
- (4) mivel a Bizottság számos határozatában alkalmazta már a 92. és a 93. cikket és több közleményében kifejtette politikáját; mivel, figyelembe véve a Bizottságnak a Szerződés 92. és 93. cikke alkalmazása során szerzett jelentős tapasztalatát, és a Bizottság által kibocsátott, e rendelkezéseken alapuló általános szövegeket, helyénvaló, hogy a hatékony felügyelet biztosítása és az igazgatás – a Bizottság megfigyelő tevékenységét nem csorbító – egyszerűsítése végett a Bizottság rendeletek útján nyilváníthatja azon területek vonatkozásában, amelyeken az összeegyeztethetőség általános kritériumainak meghatározásához kellő tapasztalattal rendelkezik, hogy a támogatás bizonyos kategóriái a Szerződés 92. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglalt egy vagy több rendelkezés alapján összeegyeztethetők a közös piaccal és mentesülnek a 93. cikk (3) bekezdésében előírt eljárás alól;
- (5) mivel a csoportmentességet biztosító rendeletek növelik az átláthatóságot és a jogbiztonságot; mivel ezeket a Szerződés 5. és 177. cikkének tiszteletben tartásával a nemzeti bíróságok közvetlenül alkalmazhatják;
- (6) mivel a Bizottság bizonyos fajtájú támogatásokra a Szerződés 93. cikkének (3) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség alól mentesítő rendeleteket hoz, részletezi a támogatás célját, a kedvezményezettek körét és a mentesített támogatást korlátozó küszöbértékeket, a támogatáshalmazt szabályozó feltételeket és az

⁴ HL C 262. szám, 1997.08.28., 6. o.

⁵ HL C 138. szám, 1998.05.04.

⁶ HL C 129. szám, 1998.04.27. 70. o.

ellenőrzés feltételeit, hogy biztosítsa az e rendelet által érintett támogatások közös piaccal való összeegyeztethetőségét;

- (7) mivel a Bizottság bizonyos fajtájú támogatásokra a Szerződés 93. cikkének (3) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség alól mentesítő rendeleteket hoz, amelyek további, részletes feltételeket támasztanak, hogy az e rendelet által érintett támogatások közös piaccal való összeegyeztethetőségét biztosítsák;
- (8) mivel hasznos lehet egyéb megfelelő, a támogatásnyújtás bejelentését megkívánó feltételek küszöbértékeit megszabni azért, hogy a Bizottság egyedileg vizsgálhassa meg valamely meghatározott támogatásnak a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatását, illetve a közös piaccal való összeegyeztethetőségét;
- (9) mivel a közös piac fejlődésére és működésére való tekintettel lehetővé kell tenni, hogy a Bizottság rendelet útján megállapítsa, hogy valamely támogatás nem felel meg a Szerződés 92. cikke (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek, és ezért mentesül a 93. cikk (3) bekezdésében foglalt bejelentési eljárás alól, feltéve, hogy az ugyanannak a vállalkozásnak meghatározott időszakon belül nyújtott támogatás nem halad meg egy meghatározott összeget;
- (10) mivel a Bizottság a Szerződés 93. cikkének (1) bekezdésével összhangban köteles a tagállamokkal együttműködve folyamatosan figyelemmel kísérni minden létező támogatási programot; mivel ebből kifolyólag, illetve az átláthatóság magas foka, valamint a megfelelő ellenőrzés biztosítása végett kívánatos, hogy a Bizottság az elfogadott rendeletei alkalmazásával kapcsolatos adatok megbízható rögzítésére és tárolására alkalmas rendszer kiépítését biztosítsa, amely rendszerhez minden tagállam hozzáférhet, és amely rendszer e kötelezettség teljesítése érdekében a tagállamoktól megkap minden szükséges, a bejelentés alól mentesített támogatás végrehajtására vonatkozó adatot, amelyet a tanácsadó bizottság keretén belül a tagállamokkal együtt ellenőrizni és értékelni lehet; mivel e cél érdekében az is kívánatos, hogy a Bizottság az ilyen adat átadását kérhesse, a felülvizsgálat hatékonyságának biztosítása érdekében;
- (11) mivel a támogatásbiztosítás ellenőrzése a folyamatosan változó környezetben a tények, a jog és a gazdaság nagyon összetett természetű és sokrétű kérdéseire terjed ki; mivel ezért a Bizottságnak rendszeresen felül kell vizsgálnia a bejelentés alól mentesített támogatás fajtákat; mivel lehetővé kell tenni, azt, hogy ha a körülmények változást idéztek elő az ilyen rendeletek elfogadását megalapozó bármely fontosabb körülményben, vagy ha a közös piac folyamatos fejlődése vagy működése ezt megkívánja, a Bizottság visszavonhassa vagy módosíthassa az e rendelet alapján elfogadott rendeleteit;
- (12) mivel lehetővé kell tenni, hogy a Bizottság, a tagállamokkal szoros és állandó kapcsolatot tartva, pontosan meghatározhassa az ilyen rendeletek alkalmazási területét és a hozzájuk fűzött feltételeket; mivel a Bizottság és a tagállamok illetékes hatóságai közötti együttműködés érdekében helyénvaló olyan, az állami támogatásokkal foglalkozó tanácsadó bizottságot felállítani, amellyel a Bizottság e rendelet alapján újabb rendelet elfogadása előtt konzultál;

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk
Csoportmentesítés

(1) A Bizottság az e rendelet 8. cikkében meghatározott eljárás szerint és a Szerződés 92. cikkével összhangban elfogadott rendeletekkel kinyilváníthatja, hogy a következőkben felsorolt támogatási kategóriák összeegyeztethetők a közös piaccal, és ezért nem tartoznak a Szerződés 93. cikkének (3) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség hatálya alá:

- a) támogatás a következők javára:
 - i) kis- és középvállalkozások;
 - ii) kutatás-fejlesztés;
 - iii) környezetvédelem;
 - iv) foglalkoztatás és képzés;
- b) a Bizottság által tagállamonként jóváhagyott regionális támogatási térképpel összhangban lévő támogatás.

(2) Az (1) bekezdésben említett rendeleteknek minden egyes támogatási kategória tekintetében részletezniük kell a következőket:

- a) a támogatás célja;
 - b) a kedvezményezettek köre;
 - c) a küszöbértékek, akár az elszámolható költségek valamely csoportjához viszonyított támogatási intenzitásban, akár a támogatások maximális összegében kifejezve;
 - d) a támogatáshalmazódását szabályozó feltételek;
 - e) a 3. cikkben részletezett monitoring feltételek.
- (3) Továbbá, az (1) bekezdésben említett rendeletek különösen:

- a) megszabhatnak küszöbértékeket, vagy egyéb feltételeket az egyedi támogatások nyújtásáról való bejelentés tekintetében;
- b) kizárhatnak bizonyos területeket az alkalmazás köréből;
- c) további feltételeket hozhatnak a rendeletek alapján mentesített támogatások összeegyeztethetősége tekintetében.

2. cikk
Csekély összegű támogatás

(1) A Bizottság az e rendelet 8. cikkében meghatározott eljárással összhangban elfogadott rendelet értelmében úgy dönt, hogy a közös piac fejlődésére és működésére való tekintettel bizonyos támogatások nem felelnek a meg a 92. cikk (1) bekezdésében foglalt valamennyi feltételnek, és ezért mentesülnek a 93. cikk (3) bekezdésében előírt bejelentési eljárás alól, feltéve, hogy az ugyanazon vállalkozásnak meghatározott időn belül nyújtott támogatás nem haladja meg a meghatározott összeget.

(2) A Bizottság kérésére a tagállamoknak az (1) bekezdés alapján mentesített támogatásra vonatkozó bármely kiegészítő adatot bármikor közölniük kell a Bizottsággal.

3. cikk

Átláthatóság és monitoring

- (1) Amikor a Bizottság az (1) bekezdés alapján rendeleteket hoz, részletes szabályokat ír elő a tagállamoknak, hogy biztosítsa a bejelentés alól e rendeletek alapján mentesített támogatás átláthatóságát és monitoringját. E szabályok különösen a (2), (3) és (4) bekezdésben foglalt követelményekből állnak.
- (2) Az e rendeletek alapján mentesített támogatási programok, vagy az e programokon kívül nyújtott egyedi támogatások végrehajtásakor a tagállamok a mentesített támogatási programokkal vagy ilyen támogatási programok által le nem fedett egyedi támogatásokkal kapcsolatos adatok összefoglalását *Az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való közzététel végett a Bizottsághoz eljuttatják.
- (3) A tagállamok a csoportmentesítések alkalmazásával kapcsolatos minden információt rögzítenek és tárolnak. Amennyiben a Bizottság olyan információ birtokába jut, amelynek alapján kétségbe vonja, hogy a mentességet biztosító rendeletet megfelelően alkalmazzák, a tagállamok kötelesek minden olyan információt a Bizottsághoz eljuttatni, amelyet szükségesnek tartanak annak megítéléséhez, hogy valamely támogatás összhangban van-e a rendelettel.
- (4) Évente legalább egyszer a tagállamok a Bizottság speciális előírásainak megfelelően és lehetőleg elektronikus formában tájékoztatást nyújtanak a csoportmentesítések alkalmazásáról. A Bizottság a rendelkezésre álló jelentéseket minden tagállam számára hozzáférhetővé teszi. A 7. cikkben említett tanácsadó bizottság évente egyszer megvizsgálja és értékeli e jelentéseket.

4. cikk

A rendeletek hatálya és módosítása

- (1) Az 1. és a 2. cikk alapján elfogadott rendeleteket egy meghatározott időszakra kell alkalmazni. Az 1. és a 2. cikk alapján elfogadott rendelettel mentesített támogatás a vonatkozó rendelet érvényességi idejére, illetve a (2) és a (3) bekezdésben foglalt alkalmazkodási időszakra kap mentességet.
- (2) Az 1. és a 2. cikk alapján elfogadott rendeletek újra meghozhatók vagy módosíthatók, amennyiben a körülmények változást idéztek elő az ilyen rendeletek elfogadását megalapozó bármely fontosabb tényezőben, vagy ha a közös piac folyamatos fejlődése vagy működése ezt megkívánja. Ebben az esetben az új rendelet hat hónapos alkalmazkodási időszakot szab meg a korábbi rendelet által szabályozott támogatás kiigazítására.
- (3) Az 1. és a 2. cikk alapján elfogadott rendeletek a (2) bekezdésben említett határidőről rendelkeznek abban az esetben, ha e rendeletek lejártakor nem hosszabbítják meg érvényességi idejüket.

5. cikk

Értékelő jelentés

A Bizottság öt évente jelentést tesz az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak e rendelet alkalmazásáról. Az egyes jelentések tervezetét megfontolás végett a 7. cikkben említett tanácsadó bizottság elé terjeszti.

6. cikk

Az érdekelt felek meghallgatása

Amikor a Bizottság rendelet elfogadására készül, ennek tervezetét közzéteszi, hogy az érdekelt személyek és szervezetek az ezzel kapcsolatos észrevételeiket beterjeszthessék a Bizottság által meghatározott, ésszerű, de egy hónapnál semmilyen körülmények között sem rövidebb határidőn belül.

7. cikk

A tanácsadó bizottság

Létre kell hozni az állami támogatások tanácsadó bizottságát (a továbbiakban: tanácsadó bizottság). A tanácsadó bizottság a tagállamok képviselőiből áll, elnöke a Bizottság képviselője.

8. cikk

Konzultáció a tanácsadó bizottsággal

- (1) A Bizottság az állami támogatások tanácsadó bizottságával konzultál, mielőtt:
 - a) közzétesz valamely rendeletervezetet;
 - b) elfogad valamely rendeletet.
 - (2) A tanácsadó bizottsággal történő konzultációra a Bizottság által összehívott ülésen kerül sor. A megvizsgálandó tervezeteket és dokumentumokat az értesítéshez mellékelni kell. Az ülésre legkorábban a meghívó megküldésétől számított két hónap eltelte után kerülhet sor.
- E határidő csökkenthető az (1) bekezdés b) pontjában említett konzultáció esetén, ha az sürgősnek bizonyul, vagy valamely rendelet egyszerű meghosszabbításáról van szó.
- (3) A Bizottság képviselője beterjeszti a tanácsadó bizottság elé az intézkedés tervezetét. A tanácsadó bizottság közli az álláspontját az elnök által — az ügy sürgősségére tekintettel — meghatározott határidőn belül, és ha szükséges, az elnök szavazást rendel el.
 - (4) A tanácsadó bizottság véleményét jegyzőkönyv rögzíti; továbbá minden tagállamnak jogában áll kérni álláspontjának a jegyzőkönyvben való rögzítését. A tanácsadó bizottság javasolhatja véleményének *Az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* történő közzétételét.
 - (5) A Bizottság a legnagyobb mértékben figyelembe veszi a tanácsadó bizottság által kiadott véleményt. Tájékoztatja a tanácsadó bizottságot arról, hogy véleményét milyen módon vette figyelembe.

9. cikk

Záró rendelkezések

Ez a rendelet *Az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 1998. május 7-én.

a Tanács részéről
az elnök
M. Beckett

A Bizottság tagállamokhoz címzett közleménye a jogtalanul kifizetett támogatások visszafizetéséről
(95/C 156/05)
(EGT vonatkozású szöveg)

A támogatási tervezetek bejelentésének eljárásáról és az EK-Szerződés 93. cikke (3) bekezdése szabályainak megszegésével biztosított támogatások esetén alkalmazandó eljárásokról szóló, 1991. március 4-i SG(91) D/4577 bizottsági levél kiegészítése.

„1991-ben a Bizottság a fent említett levelet küldte a tagállamoknak, amelyben ismételten kifejezésre juttatta aggodalmát számos olyan esettel kapcsolatban, amikor a 93. cikk megszegésével, azaz a Bizottság előzetes engedélye nélkül nyújtottak támogatást.

A Bíróság közelmúltbeli határozatainak megállapításait idézve⁷, a Bizottság akkor kijelentette, hogy amennyiben jogellenesen nyújtottak támogatást, ha szükséges, ideiglenes határozatot fogad el, megkövetelve a tagállamtól, hogy azonnali hatállyal függesse fel a támogatás nyújtását.

Az idézett ítéletekben a Bíróság nem fogadta el, hogy a Bizottság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy egy támogatási intézkedést a közös piaccal összeegyeztethetetlennek minősítsen pusztán azon az alapon, hogy azt jogellenesen nyújtották; de fenntartotta, hogy a Bizottság hozhat «intézkedéseket...», hogy megakadályozza a Szerződés 93. cikke (3) bekezdésének bármilyen megszegését».

A Bizottság úgy véli, hogy néhány esetben a jogellenesen nyújtott támogatás felfüggesztését előíró rendelkezés nem megy elég messzire: az ilyen rendelkezés nem minden esetben akadályozza meg az eljárási szabályok esetleges megszegését, különösen akkor, ha a támogatás egészét vagy egy részét már kifizették.

Ugyanezeknek az ítéleteknek az alapján ezért a Bizottság arról kívánja tájékoztatni a tagállamokat, hogy a megfelelő esetekben — miután az érintett tagállamnak lehetőséget adtak arra, hogy magyarázattal szolgáljon, és a közösségi iránymutatásban meghatározottak szerint alternatív lehetőségként megfontolja a megmentési célú támogatás nyújtását, — elfogadhat egy ideiglenes határozatot, amellyel felszólítja a tagállamot minden, az eljárási előírások megszegésével folyósított összeg behajtására. Ekkor a támogatást a hazai jognak megfelelően kell behajtani; a visszafizetendő összegre kamatot kell felszámítani attól az időponttól kezdődően, amikor a támogatás kifizetése megtörtént. Az alkalmazandó kamatláb a Bizottság 1995. február 22-i levelében említett kereskedelmi kamatláb, azaz ugyanaz, mint a jogellenesen nyújtott és a közös piaccal össze nem egyeztethetőnek talált támogatás behajtásánál alkalmazott kamatláb.

A Bizottság 1991. évi levelében szereplő ideiglenes határozatokhoz hasonlóan, ha a tagállam nem tesz eleget egy ilyen rendelkezésnek, a Bizottság a 93. cikk (2) bekezdésének második albekezdésében előírt kérelemhez hasonló, ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel közvetlenül a Bíróság elé utalhatja az ügyet.

⁷ C-301/87 sz. Boussac-ügy (EBHT 1990. I-307. o.) és C-142/87 sz. Tubemeuse-ügy (EBHT 1990. I-959. o.)

A Bizottságnak ebben az esetben is az a szándéka, hogy bármikor, ha az EK-Szerződés 93. cikke hatékonyságának védelmezéséhez szükséges, éljen hatáskörével.”

A tagállamokhoz címzett közlemény a KKV-k támogatási programjainak gyorsított engedélyezéséről és a létező programok módosításairól
(92/C 213/03)

(a Bizottság által 1992. július 2-án elfogadva)

A Bizottság a következőképpen módosította a kisebb jelentőségű támogatási programok bejelentéséről szóló korábbi határozatát⁸:

elvben a Bizottság nem fogja ellenezni az EGK-Szerződés 93. cikkének (3) bekezdése szerint bejelentett új vagy módosított létező támogatási programokat, ha a következő feltételeknek megfelelnek:

1. új támogatási programok, kivéve a különleges közösségi politikákról szóló nyilatkozatok⁹ hatálya alá tartozó ipari ágazatokat támogatókat, valamint a mezőgazdasági, halászati, szállítási és szénipari ágazatok támogatásait.

A támogatási programokat kis- és középvállalkozásokra kell korlátozni, amelyek olyan vállalkozásként határozhatók meg, amelyek

- 250-nél kevesebb alkalmazottat foglalkoztatnak, és
- vagy
- éves forgalmuk nem haladja meg a 20 millió ECU-t, vagy
- a mérlegfőösszeg nem haladja meg a 10 millió ECU-t, és
- amelyekben egy vagy több olyan társaság tulajdoni részesedése nem haladja meg a 25%-ot, amely társaság nem tartozik e meghatározás körébe, kivéve a közhasznú befektetési társaságokat, kockázatitőke-társaságokat vagy, feltéve, hogy nem gyakorolnak ellenőrzést, az intézményi befektetőket.

A támogatási programoknak a következő feltételek egyikének is meg kell felelniük:

- ha a támogatási program konkrét beruházási célokat tűz ki, a támogatási intenzitás nem haladhatja meg a beruházási költség 7,5%-át, vagy
- ha a támogatási program a tervek szerint munkahelyteremtéshez vezet, a támogatás összege létrehozott munkahelyenként nem lehet több 3000 ECU-nél, vagy
- a konkrét beruházási vagy munkahelyteremtési célkitűzések hiányában a kedvezményezettnek nyújtható támogatás teljes mennyisége nem lehet több 200000 ECU-nél.

⁸ HL C 40., 1990.2.20., 2. o.

⁹ Jelenleg acél, hajógyártás, szintetikus szálak és gépjárművek.

A fenti összegek – adószámítás előtti –, azaz bruttó összegek.

A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a kedvezményezett nem kap a fenti feltételek által engedélyezetttnél több támogatást ugyanarra a projektre e feltételeknek megfelelő támogatási programok ismételt bejelentésével, vagy olyan programokkal, amelyeket bármely más támogatással összevontak általános, regionális vagy ágazati támogatási programok szerint.

Ezeket a támogatásokat nemzeti, regionális vagy helyi alapon lehet kifizetni.

Minden, a Közösségen belüli kereskedelemben végzett exportra vonatkozó támogatást vagy működési támogatást kizárnak az eljárásból;

2. a Bizottság által előzőleg engedélyezett létező támogatási programok módosítása, kivéve azokat a konkrét eseteket, ahol a Bizottság az engedélyezést szigorúan az akkor bejelentett időszakra, költségvetésre és feltételekre korlátozta.

A módosítás a következők bármelyikére vonatkozhat:

- időbeni meghosszabbítás a költségvetési források növelése nélkül,
- a költségvetés növelése az eredeti összeg 20%-áig, meghosszabbítás nélkül,
- időbeni meghosszabbítás a költségvetés növelésével az eredeti összeg 20%-áig,
- a támogatási program alkalmazási feltételeinek szigorítása.

Mind az új, mind a létező támogatási programokra használandó bejelentésre vonatkozó egyszerűsített nyomtatványt a melléklet tartalmazza.

A Bizottság a bejelentésekről 20 munkanapon belül határoz.

MELLÉKLET

1. Tagállam:
2. A támogatási program címe:
3. Új támogatási programról van szó?
- 3.1. A programért felelős kormányzat szintje
 - központi kormányzat:
 - regionális:
 - helyi hatóság:
 - egyéb:
- 3.2. A szóban forgó program:
 - általános támogatási program?
 - milyen cél(ok)ra? (pl., K+F, innováció, környezetvédelem, energiatakarékosság, stb.)
.....
.....
 - regionális program?
 - milyen terület(ek)re vonatkozóan?
 -
 - ágazati (iparág-specifikus) tervezet?
 - milyen ágazat(ok)ra vonatkozóan?
 -
- 3.3. A támogatás formája (részletezze a feltételeket):
 - vissza nem térítendő támogatás:
 - kedvezményes kamatozású kölcsön:
 - kamattámogatás:
 - adókedvezmény:

— hitelgarancia:

— egyéb:.....

3.4. Költségvetés:

.....

3.5. Lejárat:.....

3.6. A támogatás kedvezményezettjei

- (legfeljebb 250) főt foglalkoztató vállalkozások ... (legfeljebb 20 millió ECU) éves forgalommal vagy (legfeljebb 10 millió ECU) mérlegfőösszeggel, és amelyben egy vagy több olyan társaság tulajdoni részesedése nem haladja meg a -t (legfeljebb 25%), amely társaság nem tartozik e meghatározás körébe, kivéve közhasznú befektetési társaságok, kockázatitőke-társaságok, vagy, feltéve, hogy nem gyakorolnak ellenőrzést, intézményi befektetők.

3.7. A támogatás nagysága:

3.7.1. Ha a támogatási program beruházásokra vonatkozik, mi a támogatás intenzitása? (a beruházási költség maximum 7,5%-áig):

.....
.....

3.7.2. Ha a támogatási program a foglalkoztatottság növelésére vonatkozik, mi a létrehozott munkahelyenkénti támogatás maximális összege? (legfeljebb 3000 ECU):

.....

3.7.3. Egyéb esetekben mennyi a vállalkozásonkénti maximális támogatás?..... (maximum 200000 ECU):

.....

4. Létező támogatási program esetén:

— mikor jelentették be a támogatási programot a Bizottságnak?

— mikor hagyta jóvá a Bizottság? (a levél kelte és száma, a támogatás iktatási száma),.....

.....

— hogyan módosítandó a támogatási program? (időtartam, költségvetés, feltételek, stb.)

.....

.....

5. Megjegyzések:.....

.....

.....

.....

6. VERSENY FŐIGAZGATÓSÁG által javasolt intézkedés (kérjük üresen hagyni):

.....

.....

Gyorsított eljárás a foglalkoztatási támogatás bejelentésének feldolgozására
Szabványos bejelentőlap
(96/C 218/04)
(EGT vonatkozású szöveg)

1995. július 19-én a Bizottság iránymutatást fogadott el a foglalkoztatási támogatásról¹⁰. Az iránymutatás V. fejezete előírja, hogy a foglalkoztatási támogatás nyújtásának tervéről az EK-Szerződés 93. cikkének (3) bekezdése alapján tett bejelentések feldolgozására a Bizottság gyorsított eljárást és szabványos bejelentőlapot fogadjon el.

A szabványos bejelentőlap szövegét a melléklet tartalmazza.

¹⁰ HL C 334. szám, 1995.12.12., 4. o.

MELLÉKLET

**AZ EK-SZERZŐDÉS 93. CIKKÉNEK (3) BEKEZDÉSE SZERINTI
BEJELENTÉSEK BEN A FOGLALKOZTATÁSI ÉS KÉPZÉSI TÁMOGATÁSI
PROGRAMOK TEKINTETÉBEN A GYORSÍTOTT ELJÁRÁS IGÉNYBEVÉTELE
ÉRDEKÉBEN NYÚJTANDÓ INFORMÁCIÓ**

1. Tagállam:
2. A támogatási program címe:
3. A támogatási programért felelős kormányzat szintje:
 - központi
 - regionális:
 - helyi:
 - egyéb:
4. Az intézkedés kezdeményezéséért és végrehajtásáért felelős minisztérium vagy más közigazgatási szerv:
.....
Felelős tisztviselő:
5. A szóban forgó támogatási program:
új támogatási program létező támogatási program
6. Létező támogatási program esetén:
 - a Bizottságnak való bejelentés időpontja:
 - a támogatás iktatási száma:
 - a Bizottság-i keltezésű,
 - SG(...) D/ hivatkozási számú levélben hagyta jóvá.
 - hogyan módosítandó a program (időtartam, költségvetés, feltételek stb.)?
.....
.....
.....
7. Új támogatási program esetében:
 - 7.1. Célkitűzés:

munkahelyteremtés	☐	munkahelyek megtartása	☐
célzott toborzás	☐	képzés	☐
önfoglalkoztatás	☐		

- 7.2. A támogatási program a következőkre korlátozódik:
- egyes régiókra:
 - Ezek a régiók: teljesen részben
 - jogosultak az EK-Szerződés 92. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti regionális támogatásra
 - jogosultak az EK-Szerződés 92. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerinti regionális támogatásra
 - nem jogosultak regionális állami támogatásra
 - Szükség esetén részletesen fejtse ki:
 -
 - egyes ágazatokra:
 - egyes tevékenységekre:
 - a vállalkozás nagysága (jelezzé, ha a közösségi meghatározás értelmében KKV-ról van szó):
 -
 - egyes munkavállalói kategóriákra:
 -
- 7.3. A támogatás formája (határozza meg a feltételeket):
- vissza nem térítendő támogatás:
 - kedvezményes kamatozású kölcsön:
 - kamattámogatás:
 - adókedvezmény:
 - társadalombiztosítási járulék alóli mentesség:
 - munkáltató munkavállaló
 - garancia:
 - egyéb:
- 7.4. Költségvetések:
- amelyekből közösségi társfinanszírozás:
- 7.5. A program lejárata:
- 7.6. A támogatás mértéke:
- 7.6.1. Ha a támogatási program célja munkahelyteremtés:
- mekkora az egy létrehozott munkahelyre jutó támogatás legmagasabb összege (számszerűen és/vagy az átlagos munkabéreköltségek százalékában)?
 -
 - a támogatás lejárata?
 - a támogatás kapcsolódik-e beruházáshoz?
 - a munkaszerződés feltételei (időtartam, képzés, stb.)

- 7.6.2. Ha a támogatási program célja munkahelyek megőrzése:
- mekkora az egy veszélyeztetett munkahelyre jutó támogatás legmagasabb összege (számszerűen és/vagy az átlagos munkabéreköltségek százalékában)?
.....
 - a támogatás lejárata?
 - milyen körülmények kapcsolódnak a támogatáshoz (természeti katasztrófa, munkamegosztás, szerkezetátalakítás, visszaállítás, 92. cikk (3) bekezdésének a) pontja szerinti régió)?
.....
.....
 - milyen feltételek kapcsolódnak a támogatás nyújtásához?
- 7.6.3. Képzési támogatás esetén:
- mekkora a támogatás legmagasabb összege (számszerűen vállalkozásonként/képzett személyenként és/vagy a munkabéreköltségeket nem tartalmazó képzési költségek százalékában)?
.....
 - milyen körülmények kapcsolódnak a támogatáshoz (új technológiák bevezetése, a vállalkozás új tevékenységei, a vállalkozáson belüli mobilitás, szakmai képzés stb.)?
.....
.....
 - mi a képzés célja (általános/szakosított műszaki képzés, nyelvtanulás, vezetőképzés, munkaszervezés stb.)?
.....
.....
- 7.6.4. Amennyiben a program célja önfoglalkoztatóvá válás támogatása:
- mekkora az egy kedvezményezettre jutó támogatás legmagasabb összege (számszerűen és/vagy meghatározott költségek százalékában, fejtse ki részletesen)?
.....
 - a támogatás lejárata?
 - a támogatás kapcsolódik-e beruházáshoz?
 - milyenek a kedvezményezett feltételei?
8. Más támogatási programokkal való halmozódás lehetősége?
9. Megjegyzések:
10. VERSENY FŐIGAZGATÓSÁG által javasolt intézkedés (kérjük üresen hagyni):

Közlemény a nemzeti bíróságok és a Bizottság állami támogatások terén folytatott együttműködéséről
(95/C 312/07)

E közlemény célja, hogy iránymutatást adjon a nemzeti bíróságok és a Bizottság állami támogatások terén folytatott együttműködéséhez. A közlemény semmiképpen sem korlátozza a közösségi jog által a tagállamokra, magánszemélyekre, illetve vállalkozásokra ruházott jogokat. Továbbá nem sérti a közösségi jognak az Európai Közösségek Bírósága és Elsőfokú Bírósága által adott bármiféle értelmezését. Végül pedig, semmiképpen nem kívánja befolyásolni a nemzeti bíróságokat kötelezettségeik teljesítésében.

I. BEVEZETÉS

1. A tagállamok közötti belső határok megszüntetése lehetővé teszi a vállalkozások számára a Közösségen belül, hogy tevékenységüket a belső piac egészére kiterjesszék, a fogyasztók számára pedig azt, hogy a fokozott verseny előnyeit élvezzék. Ezeket az előnyöket a verseny olyan torzulásai nem veszélyeztethetik, amelyeket a vállalkozásoknak indokolatlanul nyújtott támogatás idéz elő. A belső piac kiteljesedése ezért újra megerősíti a közösségi versenypolitika végrehajtásának fontosságát.
2. A Bíróság számos fontos ítéletet hozott az EK-Szerződés 92. és 93. cikkének értelmezése és alkalmazása tárgyában. Az Elsőfokú Bíróság hatásköre immár kiterjed a Bizottság állami támogatást érintő határozataival szemben magánfelek által indított keresetekre, így hozzájárulva az esetjog fejlesztéséhez is ezen a téren. A Bizottság az Elsőfokú Bíróság és a Bíróság felügyelete mellett felelős a versenyszabályok mindennapos alkalmazásáért. A tagállamok hatóságai és bíróságai a Közösség bíróságaival és a Bizottsággal együtt, a Bíróság esetjogában kialakult alapelveknek megfelelően látják el az EK-Szerződés állami támogatási szabályainak végrehajtására irányuló feladataikat és kötelezettségeiket.
3. A versenypolitika megfelelő alkalmazása a belső piacon megkövetelheti a Bizottság és a nemzeti bíróságok közötti hatékony együttműködést. Ez a közlemény kifejti, hogy a Bizottság miként szándékozik — a 92. és 93. cikk alkalmazásának egyes eseteiben megvalósított szorosabb együttműködés útján — támogatni a nemzeti bíróságokat. Gyakran hangzanak el olyan aggodalmak, hogy az állami támogatás ügyeiben a Bizottság végső határozatai néha valamennyivel azután születnek meg, hogy a verseny torzulásai harmadik személyek érdekeit megsértették. Minthogy a Bizottság nincs mindig olyan helyzetben, hogy azonnal cselekedjen a harmadik személyek érdekeinek védelmében az állami támogatást érintő ügyekben, a nemzeti bíróságok alkalmasabbak lehetnek arra, hogy a 93. cikk (3) bekezdésének utolsó mondata megszegésének eseteivel foglalkozzanak és orvosolják azokat.

II. HATÁSKÖRÖK¹¹

4. A Bizottság az a közigazgatási hatóság, amely felelős a versenypolitika közösségi érdeket szolgáló végrehajtásáért és továbbfejlesztéséért. A nemzeti bíróságok feladata a jogok védelmezése és a kötelezettségek kikényszerítése, rendszerint magánszemélyek részéről érkező igény alapján. A Bizottságnak meg kell vizsgálnia a 92. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó valamennyi támogatási intézkedést, hogy mérlegelje azok összeegyeztethetőségét a közös piaccal. A nemzeti bíróságoknak meg kell bizonyosodniuk arról, hogy a tagállamok eleget tesznek eljárási kötelezettségeiknek.
5. A 93. cikk (3) bekezdése (alább félkövér betűkkel szedett) utolsó mondatának közvetlen hatálya van a tagállamok jogrendjében.

„A Bizottságot az észrevételei megtételéhez szükséges időben tájékoztatni kell minden támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékról. Ha a Bizottság úgy véli, hogy ez a szándék a 92. cikk értelmében nem egyeztethető össze a közös piaccal, haladéktalanul megindítja a (2) bekezdés szerinti eljárást. **Amíg ebben az eljárásban végső határozat nem születik, az érintett tagállam a tervezett intézkedéseket nem hajtja végre.**”

6. A 93. cikk (3) bekezdésének utolsó mondatában említett végrehajtási tilalom kiterjed minden olyan támogatásra, amely bejelentés nélkül valósult meg¹², bejelentés esetén

¹¹ Az Európai Bíróság a következőképpen fejt ki a Bizottság és a nemzeti bíróságok szerepét:
„9. A Bizottság szerepét illetően a Bíróság a Steinlike és Weinlig kontra Németország 78/96 sz. ügyben hozott ítéletének (EBHT 1977., 595. o.) 9. pontjában kiemelte, hogy a 93. cikken keresztül annak biztosításával, hogy a Bizottság folyamatosan felülvizsgálja és ellenőrzi a támogatásokat, a Szerződés célja az, hogy azt a határozatot, amely szerint a támogatás esetleg összeegyeztethetetlen a közös piaccal, a Bíróság felülvizsgálatától függően olyan megfelelő eljárás során hozzák meg, amelynek megindítása a Bizottság kötelessége.

10. A nemzeti bíróságok szerepét illetően a Bíróság ugyanezen ítéletben megállapította, hogy eljárás kezdeményezhető a nemzeti bíróságok előtt, amelynek során kéri e bíróságoktól a támogatás 92. cikkben található fogalmának értelmezését és alkalmazását annak megállapítása érdekében, hogy a 93. cikk (3) bekezdésében előírt előzetes vizsgálati eljárás betartása nélkül bevezetett állami támogatást alá kellett volna-e vetni ennek az eljárásnak vagy sem.

11. A nemzeti bíróságok bevonása a közvetlen hatályból ered, amit a Szerződés 93. cikke (3) bekezdésének utolsó mondata esetében megállapítottak. E tekintetben a Bíróság a Lorenz kontra Németország C-120/73 sz. ügyben 1973. december 11-én hozott ítéletében (EBHT 1973., 1471. o.) megállapította, hogy az adott cikkben a végrehajtásra vonatkozóan előírt tilalom azonnali alkalmazhatósága kiterjed mindazokra a támogatásokra, amelyeket az azokra vonatkozó bejelentés nélkül valósítottak meg, továbbá az, amennyiben megtörtént a bejelentés, az előzetes időszak folyamán, ha pedig a Bizottság peres eljárást indít, a végső határozat meghozataláig hatályos.

14. ... A Szerződés 92. és 93. cikkével a Bizottságra ruházott legfontosabb és kizárólagos szerep, hogy indokolt esetben összeegyeztethetetlennek tekintheti a támogatást a közös piaccal, alapvetően eltér a nemzeti bíróságok olyan jogok védelmezésében betöltött szerepétől, amelyek a Szerződés 93. cikke (3) bekezdésének utolsó mondatában előírt tilalom közvetlen hatályának eredményeként a magánszemélyeket megilletik. Miközben a Bizottságnak meg kell vizsgálnia a javasolt támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét, még akkor is, ha a tagállam a támogatás hatályba léptetésének tilalmát megszegve járt el, a nemzeti bíróságok nem tesznek többet, mint a Bizottság végső határozatáig védelmezik a magánszemélyek jogait a 93. cikk (3) bekezdésének utolsó mondatában előírt tilalom állami hatóságok általi esetleges megszegésével szemben.”

Fédération nationale du commerce extérior des produits alimentaires és Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon kontra Franciaország C-354/90 sz. ügy (EBHT 1191, I-5505. o., 9., 10., 11 és 14. pont, 5527. és 5528. o.).

¹² A „létező” támogatás kivételével. Ez a támogatás addig valósítható meg, amíg a Bizottság nem határoz

pedig az előzetes időszak során, amennyiben pedig a Bizottság eljárást kezdeményez, a végső határozat meghozataláig hatályos¹³.

7. A bíróságnak, mielőtt a 93. cikk (3) bekezdésének utolsó mondata alapján határozatot hozna, természetesen mérlegelnie kell azt, hogy a „tervezett intézkedések” a 92. cikk (1) bekezdése¹⁴ értelmében állami támogatásnak minősülnek-e. A Bizottság határozatai és a Bíróság esetjoga számottevő figyelmet fordít e fontos kérdésre. Ennek megfelelően, az állami támogatás fogalmát szélesebben kell értelmezni, úgy, hogy az ne csak szubvenciókra, hanem az adókedvezményekre és a közalapokból olyan körülmények között megvalósított beruházásokra is kiterjedjen, amelyek között egy magánbefektető tartózkodna a beruházásban való részvételtől¹⁵. A támogatásnak az „államtól” kell erednie, amely magában foglalja a hatóság valamennyi szintjét, megjelenési formáját és megnyilvánulását¹⁶. A támogatásnak bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését kell előnyben részesítenie, ugyanis így különböztethető meg az az állami támogatás, amelyre a 92. cikk (1) bekezdése alkalmazandó, azoktól az általános intézkedésektől, amelyekre nem kell alkalmazni azt¹⁷. Azok az intézkedések például, amelyek sem tárgyuk, sem joghatásuk folytán nem részesítenek előnyben bizonyos vállalkozásokat, illetve bizonyos áruk termelését, vagy amelyek objektív kritériumok alapján vonatkoznak személyekre tekintet nélkül arra a helyszínre, ágazatra vagy vállalkozásra, ahol a kedvezményezett foglalkoztathatják, nem tekintendők állami támogatásnak.
8. Csak a Bizottság dönthet arról, hogy az állami támogatás „összeegyeztethető a közös piaccal”, azaz engedélyezett.
9. A 92. cikk (1) bekezdésének alkalmazása során a nemzeti bíróságok természetesen előzetes kérdéseket intézhetnek a Bírósághoz az EK-Szerződés 177. cikke alapján, bizonyos körülmények esetén pedig kötelesek ezt megtenni. A Bizottság közreműködését is kérniük kell olyan módon, hogy „jogi, illetve gazdasági

úgy, hogy az összeegyeztethetetlen a közös piaccal: lásd a Banco de Crédito Industrial, jelenleg Banco Exterior de España kontra Ayuntamiento de Valencia C-387/92 sz. ügyet, (EBHT 1994., I-877 o.) és a Namur - Les Assurances du Crédit kontra Office National du Ducroire és Belgium C-44/93 sz. ügyet (EBHT 1994., I-3829 o.).

¹³ Az 1. lábjegyzetben idézett C-354/90 sz. ügy 11. pontja az 5527. oldalon.

¹⁴ Lásd az Európai Bíróság Steinlike és Weinlig kontra Németország 78/76 sz. ügyben hozott ítélet (EBHT 1977., 595. o.) 14. pontját: „... a nemzeti bíróságok indokoltan értelmezhetik és alkalmazhatják a 92. cikkben szereplő támogatás fogalmát annak megállapítása érdekében, hogy a 93. cikk (3) bekezdésében előírt előzetes vizsgálati eljárás betartása nélkül nyújtott állami támogatást alá kellett volna vetni ennek az eljárásnak, vagy sem”.

¹⁵ A legutóbbi megfogalmazáshoz lásd Jacob főügyész Spanyolország kontra Bizottság C-278/92, C-279/92 és C-280/92 sz. egyesített ügyekben kinyilvánított véleményének 28. pontját: „... állami támogatást nyújtanak akkor, amikor a tagállam olyan pénzeszközöket bocsát egy vállalkozás rendelkezésére, amelyeket szökványos esetekben a rendes kereskedelmi kritériumokat alkalmazó magánbefektetők nem biztosítanak, figyelmen kívül hagyva a társadalmi, politikai, illetve humánus természetű egyéb szempontokat”.

¹⁶ Az Európai Bíróság a Bizottság kontra Franciaország 290/83 sz. ügyben (EBHT 1985., 439. o.) úgy vélte, hogy „... A 92. cikkben előírt tilalom a tagállamok által, illetve állami forrásokból nyújtott valamennyi támogatásra kiterjed, és nem szükséges különbséget tenni aszerint, hogy a támogatást közvetlenül az állam vagy az általa a támogatás kezelésére létrehozott, illetve kijelölt állami vagy magán szervek nyújtják-e.” (14. pont a 449. oldalon).

¹⁷ Az erre a megkülönböztetésre vonatkozó egyértelmű nyilatkozat megtalálható Darmon főügyész C-72 és C-73/91 sz., Sloman Neptun egyesített ügyekben (EBHT 1993., I-887) kinyilvánított véleményében.

tájékoztatást” kérnek tőle, ahogyan ez a Bíróság Delimitis-ügyben az EK-Szerződés 85. cikke tekintetében hozott ítélete¹⁸ esetén történt.

10. A nemzeti bíróságok feladata, hogy védelmezzék azokat a jogokat, amelyek a magánszemélyeket a 93. cikk (3) bekezdésének utolsó mondatában előírt tilalom közvetlen hatályának eredményeképpen megilletik. A bíróságnak minden megfelelő eszközt és jogorvoslati lehetőséget, továbbá a nemzeti jog valamennyi idevágó rendelkezését alkalmaznia kell, hogy a Szerződésből a tagállamokra háruló e kötelezettség közvetlen hatályának érvényt szerezzen¹⁹. A nemzeti bíróságoknak, a joghatóságukba tartozó ügyekben teljes egészében alkalmazniuk kell a közösségi jogot, és védelmezniük az e jog által a magánszemélyekre ruházott jogokat; ezért figyelmen kívül kell hagyniuk a nemzeti jog ezzel esetleg ellentétes, akár a közösségi szabály előtt, akár azt követően elfogadott rendelkezéseit²⁰. A bíró értelemszerűen, a nemzeti jog alkalmazandó szabályainak és a Bíróság esetjogának²¹ megfelelően, ideiglenes mentességet nyújthat, például a nem jogszerűen folyósított támogatási összegek befagyasztásának, illetve visszatérítésének elrendelésével és kártérítés megítélésével olyan személyek javára, akiket érdeksérelem ért.
11. A Bíróság úgy tartja, hogy a közösségi szabályok maradéktalan érvényesülését csorbítaná, és az általuk biztosított jogok védelme gyengülne, ha a magánszemélyek nem kapnának jogorvoslatot, amikor jogaik a közösségi jog olyan megszegése révén sérülnek, amelyért egy tagállam tehető felelőssé²²; a Szerződés rendszerének elválaszthatatlan részét képezi az az alapelv, amely szerint az államok felelősek a magánszemélyeknek a közösségi jog olyan megszegésével okozott veszteségért és kárért, amelyért az állam tehető felelőssé²³; annak a nemzeti bíróságnak, amely a közösségi jogot érintő ügyben úgy véli, hogy az ideiglenes mentesség nyújtásában

¹⁸ Delimitis kontra Henninger Bräu C-234/89 sz. ügy (EBHT 1991., I-935); a Bizottság közleménye az EK-Szerződés 85. és 86. cikkének alkalmazása során a nemzeti bíróságok és a Bizottság együttműködéséről (HL C 39. szám, 1993.12.13., 6. o.). Lásd Lenz főügyésznek az előző oldal 1. lábjegyzetében idézett C-44/93 sz. ügyben kinyilvánított véleményének (106) bekezdését. Lásd még az Imm, Zwartveld C-2/88 sz. ügyet is (EBHT 1990., I-3365 és I-4405 o.): „a Közösség intézményeinek komolyan együtt kell működniük a tagállamok igazságszolgáltatási szerveivel, amelyek a közösségi jog nemzeti jogrendszerben való alkalmazását és tiszteletben tartását hivatottak biztosítani (1. pont az I-3366. oldalon és 10. pont a 4410. és 4411. oldalon).

¹⁹ Az Európai Bíróság az 1. oldal 1. lábjegyzetében idézett C-354/90 sz. ügy 12. pontjában az 5528. oldalon kinyilvánított véleménye szerint: „...a támogatást hatályba léptető intézkedések érvényességét befolyásolja az, ha a nemzeti hatóságok a Szerződés 93. cikke (3) bekezdésének utolsó mondatát megszegve járnak el. A nemzeti bíróságoknak az ilyen jogsértéssel szembesülő helyzetben lévő magánszemélyek részére fel kell kínálniuk azt a lehetőséget, hogy nemzeti joguknak megfelelően levonják az összes szükséges következtetést a támogatást biztosító intézkedések érvényességét és annak a pénzügyi támogatásnak a visszaszerzését illetően, amelyet az adott rendelkezés és az esetleges ideiglenes intézkedések figyelmen kívül hagyásával nyújtottak.”

²⁰ Amministrazione delle Finanze dello Stato kontra Simmenthal 106/77 sz. ügy (EBHT 1978., 629 o.), (21. pont a 644. oldalon). Lásd még a The Queen kontra Secretary of State for Transport C-213/89 sz. ügyet is, *ex parte*: Factortame Ltd. és mások (EBHT 1990, I-2433 o.) a 2475. oldalon.

²¹ Andrea Francovich és mások kontra Olaszország C-6/90 és C-9/90 sz. egyesített ügyek (EBHT 1991, I-5357 o.). Egyéb fontos ügyek folyamatban vannak a Bíróság előtt a nemzeti bíróságok közösségi jog alkalmazására vonatkozó kötelezettségeit illetően: a The Queen kontra Secretary of State for Transport C-48/93 sz. ügy, *ex parte*: Factortame Ltd. és mások (HL C 94. szám, 1993.4.3., 13. o.); Brasserie du Pêcheur SA kontra Németország C-46/93 sz. ügy (HL C 92. szám, 1993.4.2., 4. o.); SCS Peterbroeck, Van Campenhout & Cie kontra Belga Állam C-312/93 sz. ügy (HL C 189. szám, 1993.7.13., 9. o.); J. Van Schindel és J.N.C. Van Veen kontra Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten C-430 és C-431/93 sz. ügy (HL C 338. szám, 1993.12.15., 10. o.).

²² A 11. lábjegyzetben idézett Francovich ügy 33. pontja az 5414. oldalon.

²³ A 11. lábjegyzetben idézett Francovich ügy 35. pontja az 5414. oldalon.

csupán a nemzeti jog egyetlen szabálya akadályozza őt, figyelmen kívül kell hagynia ezt a szabályt²⁴.

12. Ezeket az alapelveket a Közösség versenyszabályainak megszegése esetén kell alkalmazni. A magánszemélyek és a vállalkozások részére a nemzeti jog által előírt valamennyi eljárási szabályhoz és jogorvoslati lehetőséghez való hozzáférést ugyanolyan feltételekkel kell biztosítani, mint amely feltételeket a nemzeti jog hasonló megszegése esetén kell alkalmazni. A bánásmód ezen azonossága nem csak a közvetlen hatállyal rendelkező közösségi jog megszegésének végleges megállapítására vonatkozik, hanem kiterjed mindazokra a jogi eszközökre is, amelyek képesek hozzájárulni a hatékony jogvédelemhez.

III. A BIZOTTSÁG KORLÁTOZOTT HATÁSKÖREI

13. A közösségi versenyjog nemzeti bíróságok által történő alkalmazása számottevő előnyökkel jár a magánszemélyek és a vállalkozások számára. A Bizottság nem nyújthat kártérítést a 93. cikk (3) bekezdésének megsértése folytán elszenvedett veszteség esetén. Ilyen természetű követelések csak a nemzeti bíróságoknál terjeszthetők elő. A nemzeti bíróságok rendszerint ideiglenes intézkedéseket hozhatnak, és elrendelhetik a jogsértések mielőbbi megszüntetését. A nemzeti bíróságok előtt lehetőség van a közösségi jog szerinti keresetek és a nemzeti jog szerinti keresetek összekapcsolására. A Bizottság előtt folyó eljárásban ez nem lehetséges. A bíróságok ezen túlmenően megítélhetik a költségek kifizetését a pernyertes fél részére. Erre a Bizottság előtti igazgatási eljárásban soha nincs lehetőség.

IV. A 93. CIKK (3) BEKEZDÉSÉNEK ALKALMAZÁSA

14. A tagállamok kötelesek tájékoztatni a Bizottságot a támogatás nyújtására vonatkozó minden tervről, illetve a már jóváhagyott támogatási tervek módosításáról. Ez olyan támogatás esetén is alkalmazandó, amely a 92. cikk (2) bekezdése értelmében automatikusan jóváhagyhatónak minősül, mert a Bizottságnak ellenőriznie kell a kellő feltételek teljesülését. A bejelentési kötelezettség alól az egyetlen kivétel a *de minimis* támogatásnak minősített támogatás, mivel az nem érinti jelentősen a tagállamok közötti kereskedelmet, és ezért nem tartozik a 92. cikk (1) bekezdésének hatálya alá²⁵.
15. A Bizottság részére bejelentést tesznek az általános támogatási rendszerekről, illetve programokról, valamint a támogatás egyes vállalkozások részére történő odaítélésére vonatkozó tervekről. Ha a Bizottság engedélyez egy programot, akkor a program alapján nyújtandó támogatásról általában már nem kell bejelentést tenni. Néhány támogatási szabályzat, illetve meghatározott iparágak vagy meghatározott támogatásfajták keretében azonban külön-külön bejelentési kötelezettség alá tartozik a támogatásnyújtás valamennyi esete, illetve egy meghatározott összeget meghaladó

²⁴ A 10. lábjegyzetében idézett, *The Queen kontra Secretary of State for Transport ügy, ex parte: Factortame Ltd. és mások.*

²⁵ Lásd a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásról szóló közösségi iránymutatás 3.2. pontját (HL C 213. szám, 1992.8.19., 2. o.) és a tagállamokhoz intézett 1993. március 23-i IV/D/06878 hivatkozási számú levelet, *Versenjog az Európai Közösségekben*, II. kötet.

- támogatásnyújtás. Néhány esetben a meghatározott programokon belül a Bizottság engedélyezési feltételei is írhatnak elő egyedi bejelentést. A tagállamokat bejelentési kötelezettség terheli az engedélyezett programok keretén kívül odaítélendő támogatások tekintetében. Be kell jelenteni a tervezett intézkedéseket, ideértve a közalapokból köz- vagy magánvállalkozásoknak szánt pénzügyi átutalásokkal kapcsolatos terveket is, amelyek a 92. cikk (1) bekezdése szerinti támogatást foglalhatnak magukban.
16. Az első kérdés, amelyet a nemzeti bíróságoknak a 93. cikk (3) bekezdésének utolsó mondata értelmében indított eljárás során mérlegelniük kell, az, hogy az intézkedés a 92. cikk (1) bekezdése alapján új vagy létező állami támogatásnak minősül-e. A második megválaszolandó kérdés az, hogy az intézkedésről tettek-e bejelentést akár egyedileg, akár program keretében, és ha igen, a Bizottságnak volt-e kellő ideje a határozat meghozatalához²⁶.
 17. A támogatási programok tekintetében a Bíróság két hónapos időszakot tart olyan „kellő időnek”, amelyet követően az érintett tagállam, a Bizottság részére tett előzetes bejelentést követően, végrehajthatja a bejelentett intézkedést²⁷. Ezt az időszakot a Bizottság egyes esetekben belátása szerint 30 munkanapra, a „gyorsított eljárás” keretében pedig 20 munkanapra csökkenti. Az időszak akkor kezdődik, amikor a Bizottság úgy látja, hogy a tagállam által szolgáltatott információ elegendő a határozathozatalhoz²⁸.
 18. Amennyiben a Bizottság a 93. cikk (2) bekezdésében előírt eljárás megindításáról dönt, az az időszak, amelynek során a támogatással kapcsolatos intézkedést tilos végrehajtani, addig tart, amíg a Bizottság pozitív határozatot nem hoz. A be nem jelentett támogatási intézkedéseknél a Bizottság határozathozatali eljárása nincs határidőhöz kötve, bár a lehető legrövidebb időn belül jár el. A Bizottság végső határozata előtt támogatás nem nyújtható.
 19. Amennyiben a Bizottság valamely támogatási intézkedés tárgyában nem hoz határozatot, a nemzeti bíróságok számára a közösségi jog értelmezése során mindig az Elsőfokú Bíróság és a Bíróság esetjoga, valamint a Bizottság kibocsátott határozatai az irányadók. A Bizottság számos általános közleményt bocsátott ki, amelyek e tekintetben segítségül szolgálhatnak²⁹.
 20. A nemzeti bíróságoknak ilyen módon képesnek kell lenniük annak eldöntésére, hogy az adott intézkedés a 93. cikk (3) bekezdése alapján megengedhető-e vagy sem. Amennyiben a nemzeti bíróságoknál kétségek merülnek fel, lehetőségük van, illetve egyes esetekben kötelesek előzetes döntést kérni a Bíróságtól a 177. cikknek megfelelően.

²⁶ Lorenz kontra Németország 120/73 sz. ügy (EBHT 1973., 1471. o.).

²⁷ A 16. lábjegyzetben idézett Lorenz kontra Németország 120/73 sz. ügy 16. pontja az 1481. oldalon; lásd még Németország kontra Bizottság 84/42 sz. ügy (EBHT 1984., 1451. o.) 11. pontját az 1488 oldalon.

²⁸ A Bizottság útmutatót bocsátott ki az állami támogatást érintő ügyekben folytatott eljárásaihoz: lásd Versenyjog az Európai Közösségekben, II. kötet

²⁹ A Bizottság közzétesz, és időről időre frissít egy rövid összefoglalót az állami támogatásra vonatkozó szabályokról (Versenyjog az Európai Közösségekben, II. kötet).

21. Amennyiben a nemzeti bíróságok úgy döntenek, hogy a 93. cikk (3) bekezdésének nem tettek eleget, ki kell mondaniuk, hogy az adott intézkedés sérti a közösségi jogot, és megfelelő intézkedéseket kell hozniuk a magánszemélyek és a vállalkozások jogainak védelmére.

V. A BIZOTTSÁG HATÁROZATAINAK JOGHATÁSAI

22. A Bíróság úgy ítéli meg³⁰, hogy a nemzeti bíróságokat kötelezik a 93. cikk (2) bekezdése szerint a tagállamoknak címzett bizottsági határozatok, amennyiben az adott támogatás kedvezményezettje kétségbe kívánja vonni annak a határozatnak az érvényességét, amelyről az érintett tagállamtól írásbeli tájékoztatást kapott, és amennyiben az EK-Szerződés 173. cikkében előírt határidőn belül nem tudott keresetet indítani a határozat semmissé nyilvánítása érdekében.

VI. EGYÜTTMŰKÖDÉS A NEMZETI BÍRÓSÁGOK ÉS A BIZOTTSÁG KÖZÖTT

23. A Bizottság elismeri, hogy a 92. és 93. cikknek a nemzeti bíróságok által történő alkalmazására vonatkozó, a fentiekben rögzített alapelvek összetettek és nem mindig kellően kidolgozottak ahhoz, hogy az előbbiek igazságszolgáltatási kötelezettségeiknek kellőképpen eleget tudjanak tenni. A nemzeti bíróságok ezért a Bizottság segítségét kérhetik.
24. Az EK-Szerződés 5. cikke, a Szerződés céljainak megvalósítása érdekében, megállapítja a közösségi intézmények és a tagállamok között a megbízható és folyamatos együttműködés elvét, ideértve a 3. cikk g) pontjának végrehajtását is, amely olyan rendszer létrehozását irányozza elő, amely megakadályozza a belső piaci verseny torzulását. Ez az alapelv a kölcsönös segítségnyújtás kötelezettségeivel és feladataival jár együtt, mind a tagállamokra, mind pedig a közösségi intézményekre nézve. Az 5. cikk értelmében a Bizottság köteles együttműködni a tagállamok igazságszolgáltatási szerveivel, amelyeknek gondoskodniuk kell a közösségi jog nemzeti jogrendben történő alkalmazásáról és tiszteletben tartásáról.
25. A Bizottság úgy véli, hogy ez az együttműködés nélkülözhetetlen a közösségi versenyjog szigorú, hatékony és következetes alkalmazásának biztosításához. Ezen túlmenően, a 93. cikk (3) bekezdése hatályának biztosítása érdekében szükség van a nemzeti bíróságok részvételére a versenyjognak az állami támogatás terén történő alkalmazásában. A Szerződés kötelezi a Bizottságot a 93. cikk (2) bekezdésében előírt eljárás követésére még azelőtt, hogy sor kerül az olyan támogatás visszatérítésének elrendelésére, amely összeegyeztethetetlen a közös piaccal³¹. A Bíróság kimondta,

³⁰ TWD Textilwerke Deggendorf GmbH. kontra Németország C-188/92 sz. ügy (EBHT 1994., I-833); lásd még a Capolongo kontra Maya 77/72 sz. ügyet (EBHT 1973., 611. o.).

³¹ A Bizottság tájékoztatta a tagállamokat arról, hogy „...megfelelő esetekben a Bizottság — miután lehetőséget ad az érintett tagállamnak arra, hogy észrevételeket tegyen, és alternatívaként mérlegelje a közösségi iránymutatásokban meghatározott megmentési támogatás biztosítását — ideiglenes határozatot fogadhat el, amelyben utasítja a tagállamot az eljárási követelmények megszegésével kiutalt összegek behajtására. A támogatást a nemzeti jog előírásai szerint kellene behajtani; a visszatérítendő összeget kamát terhelné, amely a támogatás kifizetésének időpontjától esedékes.” (A támogatási tervek és eljárások bejelentésének az EK-Szerződés 93. cikke (3) bekezdésének megszegésével járó támogatásnyújtás esetén alkalmazandó eljárásairól szóló, SG(91) D/4577, 1991. március 4-i bizottsági levelet kiegészítő, a tagállamokhoz címzett bizottsági

- hogy a 93. cikk (3) bekezdésének közvetlen hatálya van, és hogy egy támogatási intézkedés jogszerűtlensége és annak következményei a Bizottság egy-egy támogatási intézkedésre vonatkozó pozitív határozatával visszamenőleg soha nem hagyhatók jóvá. Az állami támogatás terén előírt bejelentési szabályok alkalmazása ezért lényeges összekötő kapcsot képez a magánszemélyek és vállalkozások által esetlegesen indítható keresetek láncolatában.
26. E megfontolások nyomán a Bizottság arra törekszik, hogy a következők szerint szorosabb együttműködést valósítson meg a nemzeti bíróságokkal.
27. A Bizottság elkötelezett a nyíltság és átláthatóság politikája iránt. A Bizottság politikájában ahhoz tartja magát, hogy az érintett feleket hasznos tájékoztatással lássa el a versenyszabályok alkalmazásáról. Ebből a célból továbbra is a lehető legtöbb információt teszi közzé az állami támogatás eseteiről és politikájáról. Az egyes ügyek kivizsgálásában a nemzeti bíróságok segítségére szolgálhat a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság esetjoga, az állami támogatásról a Bizottság által közzétett általános szövegek, a Bizottság határozatai, a Bizottság éves jelentései a versenypolitikáról és az Európai Unió havi értesítője.
28. Amennyiben ezek az általános útmutatók nem elegendőek, a nemzeti bíróságok nemzeti eljárásjuk keretein belül eljárási jellegű tájékoztatást kérhetnek a Bizottságtól annak tisztázása érdekében, hogy egy adott ügy folyamatban van-e a Bizottság előtt, hogy tettek-e bejelentést az ügyről vagy sem, vagy hogy a Bizottság hivatalosan kezdeményezett-e eljárást, vagy egyéb határozatokat hozott-e.
29. A nemzeti bíróságok konzultálhatnak a Bizottsággal akkor is, ha a 92. cikk (1) bekezdésének vagy a 93. cikk (3) bekezdésének alkalmazása során különös nehézségek merülnek fel. A 92. cikk (1) bekezdését illetően ezek a nehézségek főként az intézkedés állami támogatásként történő jellemzésével, a verseny ezáltal esetleg előidézett lehetséges torzulásával és a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatással állhatnak összefüggésben. A bíróságok ezért konzultálhatnak a Bizottsággal a Bizottság e kérdésekkel kapcsolatos szokásos eljárásáról. Tájékoztatást kaphatnak a Bizottságtól a tényszerű adatokkal, statisztikákkal, piaci tanulmányokkal és gazdasági elemzésekkel kapcsolatban. A Bizottság lehetőség szerint közli ezeket az adatokat, vagy megjelöli a forrást, ahonnan azok beszerezhetők.
30. Válaszában a Bizottság az egyedi eset érdemét vagy az intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét nem érinti. A Bizottság válasza a megkereső bíróságot nem köti. A Bizottság egyértelműen kijelenti, hogy álláspontja nem végleges, és nem érinti a bíróság azon jogát, hogy a 177. cikk alapján a Bíróság előzetes döntését kérje.
31. Az igazságszolgáltatás megfelelő működésének érdekében áll, hogy a Bizottság a lehető legrövidebb időn belül válaszoljon a jogi és ténybeli tájékoztatás iránti megkeresésekre. A Bizottság mindazonáltal csak akkor tud eleget tenni ezeknek a megkereséseknek, ha azok több feltételnek is megfelelnek. A kért adatok valóban a Bizottság rendelkezésére kell, hogy álljanak, és a Bizottság csak a nem bizalmas információkat szolgáltatja ki.

közlemény), még nem tették közzé.

32. Az EK-Szerződés 214. cikke megköveteli a Bizottságtól, hogy bizalmas jellegű információkat ne szolgáltatson ki. Ezen túlmenően, az 5. cikk szerinti megbízható együttműködés a bíróságok és a Bizottság közötti kapcsolatokra vonatkozik, és nem terjed ki az említett bíróságok előtt folyamatban lévő jogvitában érintett felekre. A Bizottság köteles a jogi semlegességhez és pártatlansághoz tartani magát. Következésképpen nem teljesíti a tájékoztatás iránti megkereséseket, kivéve, ha azok nemzeti bíróságtól származnak akár közvetlenül, akár közvetett módon, olyan feleken keresztül, akiket az érintett bíróság bizonyos információk beszerzésére utasított.

VII. ZÁRÓ MEGJEGYZÉSEK

33. Ez a közlemény értelemszerűen alkalmazandó a megfelelő állami támogatással kapcsolatos szabályokra, amennyiben azok közvetlen hatállyal rendelkeznek a következők tagállamaiban:
- az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződés, illetve az annak nyomán elfogadott rendelkezések, és
 - az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás.
34. Ez a közlemény iránymutatásként szolgál, és semmiképpen nem korlátozza a közösségi jog által a tagállamokra, magánszemélyekre vagy vállalkozásokra ruházott jogokat.
35. Ez a közlemény nem érinti a közösségi jognak az Európai Közösségek Bírósága és Elsőfokú Bírósága részéről adható értelmezését.
36. Az e közlemény nyomán a Bizottság által adott válaszok összefoglalóját a versenypolitikáról szóló jelentésben évenként közzéteszik.

A Bizottság közleménye a referencia és diszkont-ráta megállapításának módjáról
(97/C 273/03)

(EGT vonatkozású szöveg)

(Ez a közlemény a referencia- és diszkont-ráta megállapításának módjáról szóló korábbi közlemények, és különösen az 1996. augusztus 10-i bizottsági közleménynek³² a helyébe lép)

Az állami támogatások EK-Szerződésben előírt közösségi figyelemmel kísérésének alkalmazásában a Bizottság különböző paramétereket alkalmaz, ideértve a referencia- és diszkont-rátát.

E rátákat a több részletben kifizetett támogatások támogatástartalmának mérésére és a kölcsönökre kamattámogatására vonatkozó programok támogatástartalmának kiszámításához használják. Ezen kívül alkalmazzák ezeket a *de minimis* szabály³³ végrehajtásánál és a jogosulatlanul felvett támogatás visszafizetésénél³⁴ is.

A referencia-ráták hivatottak kifejezni a különböző tagállamokban a közép- és hosszúlejáratú (öt-tíz évre szóló), szokásos biztosítékkal fedezett kölcsönök után felszámított kamatlábak átlagos szintjét.

A Bizottság úgy határozott, hogy a referencia-ráták megállapításának jelenlegi rendszere helyébe olyan rendszert léptet, amelynek alapját az ötéves bankközi swap kamatlábak képezik növelve egy prémiummal.

A referencia-rátákat 1997. augusztus 1-jétől a következőképpen állapítják meg:

- Olaszország, Portugália és Görögország kivételével valamennyi tagállam esetében az irányadó kamatlábként az ötéves bankközi swap kamatlábat határozzák meg a megfelelő pénznemben, 0,75 százalékpontos (75 bázispont) prémiummal növelve, Olaszország és Portugália esetében az irányadó kamatlábként az ötéves bankközi swap kamatlábat határozzák meg a megfelelő pénznemben, 200 bázispont prémiummal növelve.
Görögország esetében az irányadó kamatlábként az egyéves bankközi kamatlábat (Athibor) határozzák meg drachmában, 300 bázispont prémiummal növelve;
- a referencia-rátát az előző év szeptemberében, októberében és novemberében jegyzett irányadó ráták átlagával egyenlőnek tekintik,
- a referencia-rátát az év folyamán ismét kiigazítják akkor, ha az több mint 15%-kal eltér az utolsó ismert három hónap során jegyzett irányadó ráták átlagától.

Meg kell jegyezni a következőket is:

- az így meghatározott referencia-ráta olyan minimális érték, amely különleges kockázattal járó helyzetekben emelhető (például ha egy vállalkozás nehéz helyzetbe kerül, vagy a bankok által általában kért biztosíték nem áll rendelkezésre). Ilyen esetekben a prémium értéke elérheti vagy meghaladhatja a 400 bázispontot, amennyiben egyetlen magánbank sem járul hozzá az adott kölcsön nyújtásához,
- amennyiben egyes esetek vizsgálatához szükséges, a Bizottság fenntartja annak a jogát, hogy rövidebb időtartamú alapkamatlábat (például a Libor egyéves kamatlábat) vagy hosszabb időtartamú alapkamatlábat (például a tízéves kötvények kamatlábat) alkalmazzon az ötéves bankközi swap kamatláb helyett,

³² HL C 232. szám, 1996.8.10., 10. o.

³³ HL C 68. szám, 1996.3.6., 9. o.

³⁴ HL C 156. szám, 1995.6.22., 5. o.

- abban az esetben, ha az ötéves bankközi swap kamatláb nem áll rendelkezésre, az alapkamatlábát az ötéves államkötvények hozamának szintjén állapítják meg, 25 bázispont prémiummal növelve.

A referencia-rátákat a Bizottság az Interneten a következő címen teszi közzé:

<http://europa.eu.int/en/comm/dg04/aid/tauxref.htm>

A Bizottság tájékoztatója a referencia- és diszkont ráta megállapítására szolgáló módszerhez történő technikai kiigazításokról

(1999/C 241/09)

(EGT vonatkozású szöveg)

1997. július 2-án a Bizottság úgy határozott, hogy 1997. augusztus 1-jén kezdődő hatállyal új módszert fogad el a referencia- és diszkont ráta megállapítására és frissítésére. A tagállamok értesítése levélben történt (1997. augusztus 18-i keltezéssel) és az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* tájékoztató közzétételére került sor (C 273 1997. szeptember 9-én).

Ez a módszer az ötéves bankközi swap-árfolyamok havi átlaga alapján számított indikatív árfolyamok és egy (kiigazító) prémium összegeként határozza meg a referenciarátát.

A gazdasági és monetáris unió harmadik szakaszába 1999. január 1-jén történő belépést követően és az euró pénzpiacokon történő használatára figyelemmel a Bizottság úgy határozott, hogy a következő technikai kiigazításokat teszi:

- (1) 1999. augusztus 1-jétől a referencia-ráta az eurót elfogadó 11 tagállam számára azonos lesz;
- (2) Ezen országok számára az indikatív árfolyam az ötéves bankközi swap-árfolyamok havi átlaga és egy 75 bázispontos felár összegeként kerül meghatározásra.

A Bizottság 1997. szeptember 9-i tájékoztatójában leírt módszer minden egyéb szempontját továbbra is alkalmazni kell.

Az eurót be nem vezetett tagállamok számára a referenciakamatlábak meghatározásának módszere nem változik.

Transzparencia irányelv

**A BIZOTTSÁG 1980. június 25-i IRÁNYELVE
a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról**

(80/723/EGK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 90. cikke (3) bekezdésére,

mivel a közvállalkozások fontos szerepet játszanak a tagállamok nemzetgazdaságában;

mivel a Szerződés semmilyen módon nem sérti a tagállamokban fennálló tulajdoni rendet, ezért biztosítani kell a magánvállalkozásokkal és a közvállalkozásokkal való egyenlő bánásmódot;

mivel a Szerződés megkívánja a Bizottságtól annak biztosítását, hogy a tagállamok ne nyújtsanak a köz- vagy magánvállalkozásoknak a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatásokat;

mivel a nemzeti közigazgatási szervek és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok komplexitása akadályozó tényező ennek a kötelezettségnek a végrehajtásában;

mivel a Szerződés támogatási szabályainak pártatlan és hatékony alkalmazása mind a köz-, mind pedig a magánvállalkozások vonatkozásában csupán akkor válik lehetővé, ha megvalósul az ilyen pénzügyi kapcsolatok átláthatósága;

mivel a közvállalkozásokra alkalmazott átláthatóságnak biztosítania kell az állam hatósági és tulajdonosi szerepe közötti világos különbségtételt;

mivel a 90. cikk (1) bekezdése bizonyos kötelezettségeket ruház a tagállamokra a közvállalkozásokkal szemben; mivel a 90. cikk (3) bekezdése megkívánja a Bizottságtól, hogy biztosítsa e kötelezettségek tiszteletben tartását, és ebből a célból ellátja a Bizottságot a szükséges eszközökkel; mivel ez maga után vonja az átláthatóság eléréséhez szükséges feltételek meghatározását;

mivel világossá kell tenni, hogy mit kell érteni a „hatóságok”, valamint a „közvállalkozások” kifejezések alatt;

mivel a hatóságok nem csupán tulajdonosként vagy többségi részesedés birtokában gyakorolhatnak meghatározó befolyást a közvállalkozások viselkedésére, hanem azon jogkörök alapján is, amelyekkel az irányítási és felügyeleti testületekben rendelkeznek akár a vállalkozásra vonatkozó szabályozás, akár a részvények elosztásának módja eredményeképpen;

mivel a közvállalkozások állami alapokból történő támogatása történhet közvetlenül, illetve közvetve; mivel az átláthatóságot az állami alapokból történő támogatások módjára való tekintet nélkül kell elérni; mivel szükségessé válhat megfelelő információk szolgáltatása is az

állami alapokból történő támogatások nyújtásának indokai és aktuális felhasználásuk tekintetében;

mivel a tagállamok közvállalkozásaikon keresztül a kereskedelmi céloktól eltérő más célok elérésére is törekedhetnek; mivel egyes esetekben a közvállalkozások ennek következtében felvállalt pénzügyi terheit az állam ellentételezi; mivel az átláthatóságot az ilyen ellentételezés esetében is biztosítani kell;

mivel bizonyos vállalkozásokat tevékenységük jellege, illetve forgalmuk nagysága miatt ki kell vonni ennek az irányelvnek a hatálya alól; mivel ezt kell alkalmazni bizonyos, a versenyszférán kívül álló tevékenységekre, illetve olyan tevékenységekre, amelyekre már vonatkoznak olyan különös közösségi intézkedések, amelyek biztosítják a megfelelő átláthatóságot, valamint az olyan tevékenységi ágazatokba tartozó közvállalkozásokra, amelyek tekintetében külön rendelkezést kell hozni, továbbá az olyan vállalkozásokra, amelyek üzleti tevékenységének nagyságrendje nem teszi indokolttá az átláthatóság biztosításának adminisztratív terhét;

mivel ez az irányelv nem érinti a Szerződés más rendelkezéseit, nevezetesen a 90. cikk (2) bekezdését, továbbá a 93. és 223. cikket;

mivel a kérdéses vállalkozások más vállalkozásokkal versenyben állnak, a megszerzett információk szakmai titoktartás kötelezettsége alá tartoznak;

mivel ezt az irányelvet a tagállamok szoros együttműködésével kell alkalmazni, valamint a tapasztalatok figyelembevételével, amennyiben szükséges, felül kell vizsgálni,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A tagállamok ennek az irányelvnek megfelelően biztosítják a hatóságok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságát úgy, hogy a következők világossá váljanak:

- a) a hatóságok által az állami alapok terhére biztosított közvetlen támogatás a szóban forgó közvállalkozások számára;
- b) a hatóságok által a közvállalkozások, illetve a pénzügyi szervezetek közvetítésével rendelkezésre bocsátott állami alapok;
- c) ezeknek az állami alapoknak a tényleges felhasználása.

2. cikk

Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

- a „hatóságok”:
az állam és a regionális vagy helyi hatóságok,
- a „közvállalkozások”:

minden olyan vállalkozás, amelyre a hatóságok közvetve vagy közvetlenül meghatározó befolyást gyakorolhatnak annak tulajdonosaként, a vállalkozásban fennálló pénzügyi részesedésükön keresztül vagy a vállalkozásra vonatkozó szabályok által.

A hatóságok meghatározó befolyása vélelmezhető abban az esetben, ha ezek a hatóságok, közvetve vagy közvetlenül, egy vállalkozással kapcsolatban:

- a) a vállalkozás jegyzett tőkéjének többségi tulajdonosai; vagy
- b) a vállalkozás által kibocsátott részvényekhez kötődő szavazati jogok többségével rendelkeznek; vagy
- c) a vállalkozás igazgatási, vezetői vagy felügyeleti testülete tagjainak több mint a felét kijelölhetik.

3. cikk

Az 1. cikkben említett átláthatóságot különösen a hatóságok és a közzállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok következő szempontjaira kell alkalmazni:

- a) a működési veszteségek pótlása;
- b) tőkejuttatás;
- c) vissza nem térítendő támogatások vagy kedvezményes feltételek mellett nyújtott kölcsönök;
- d) osztalékról vagy esedékes jutalékról való teljes vagy részleges lemondás révén nyújtott pénzügyi előnyök;
- e) a felhasznált állami pénzeszközök elvárható megtérüléséről való lemondás;
- f) a hatóságok által kiszabott pénzügyi terhek megtérítése.

4. cikk

Ez az irányelv nem vonatkozik a hatóságoknak az alábbiakkal fennálló pénzügyi kapcsolataira:

- a) olyan közzállalkozások, amelyek által nyújtott szolgáltatások nem befolyásolják érzékelhető mértékben a tagállamok közötti kereskedelmet;
- b) a következő területek bármelyikén tevékenységet folytató közzállalkozások:
 - vízügy és energiaellátás, a nukleáris energia terén beleértve az urán előállítását és dúsítását, a kiégett nukleáris üzemanyagok újrafeldolgozását és a plutóniumot tartalmazó anyagok előállítását,
 - posta és telekommunikáció,
 - szállítás;

- c) állami hitelintézetek;
- d) olyan közvállalkozások, amelyeknek adó nélkül számított forgalma nem érte el a 40 millió ECU-t az 1. cikkben említett alapok rendelkezésre bocsátásának, illetve az alapok felhasználásának évét megelőző két pénzügyi év alatt.

5. cikk

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az 1. cikkben említett pénzügyi kapcsolatokra vonatkozó információk a Bizottság rendelkezésére álljanak annak a pénzügyi évnek a végétől számított öt éven keresztül, amelyben az állami alapokból történő támogatást a szóban forgó közvállalkozások rendelkezésére bocsátották. Abban az esetben azonban, amikor ugyanezen alapok felhasználására egy későbbi pénzügyi évben kerül sor, az ötéves határidőt annak a pénzügyi évnek a végétől kell számítani.

(2) A tagállamok, amennyiben a Bizottság ezt szükségesnek ítéli, a Bizottság kérelmére annak rendelkezésére bocsátják az 1. cikkben megjelölt információt a szükséges háttér-információkkal együtt, különös tekintettel a célkitűzésekre.

6. cikk

(1) A Bizottság nem hozza más tudomására az 5. cikk (2) bekezdése alapján általa megszerzett információkat, mivel azok a szakmai titoktartási kötelezettség hatálya alá tartoznak.

(2) Az (1) bekezdés nem tiltja az olyan általános tájékoztatások, illetve felmérések nyilvánosságra hozatalát, amelyek az ezen irányelv hatálya alá tartozó egyes meghatározott közvállalkozásokkal kapcsolatos információt nem tartalmaznak.

7. cikk

A Bizottság rendszeresen tájékoztatja a tagállamokat ezen irányelv működésének eredményeiről.

8. cikk

A tagállamok 1981. december 31-ig meghozzák azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek megfeleljenek. Erről tájékoztatják a Bizottságot.

9. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1980. június 25-én

a Bizottság részéről
Raymond VOUEL
a Bizottság tagja

A BIZOTTSÁG
1985. július 24-i 85/413/EGK IRÁNYELVE
a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról szóló
80/723/EGK irányelv módosításáról

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 90. cikke (3) bekezdésére,

mivel a 80/723/EGK bizottsági irányelv⁽¹⁾ 4. cikkének (b) és (c) pontja kizárja hatálya alól a vízügy és energiaellátás, a posta és távközlés, valamint a szállítás és az állami hitelintézetek ágazataiban működő közvállalkozásokat;

mivel az ezekben az ágazatokban működő közvállalkozások fontos szerepet töltenek be a tagállamok gazdaságában; mivel az előzőekben kizárt bizonyos ágazatokban működő közvállalkozások és a tagállamok közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságának szükségessége a korabbinál még indokoltabbnak bizonyul, figyelembe véve a szóban forgó ágazatok versenyhelyzetének alakulását és a szorosabb gazdasági integráció irányába haladó előrelépést;

mivel ezekben az ágazatokban a köz- és magánvállalkozásokra vonatkozó egyenlő bánásmódot is biztosítani kell; mivel különösen a tagállamok és az ezekben az ágazatokban működő közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságát kell megteremteni, ugyanazokból az okokból és ugyanabban a mértékben, mint a 80/723/EGK irányelv hatálya alá eső vállalkozások esetében;

mivel a Bizottság köteles a Szerződés értelmében biztosítani, hogy a tagállamok ne nyújtsanak az említett ágazatokba tartozó magán- vagy közvállalkozások részére a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatásokat;

mivel amikor a Bizottság a 80/723/EGK irányelvről értesítette a tagállamokat, úgy tájékoztatta azokat, hogy a fenti ágazatok kizárása csak átmeneti jellegű;

mivel az EGK-Szerződés 232. cikkének (1) bekezdése alapján ennek a Szerződésnek a rendelkezései nem befolyásolják az ESZAK-Szerződés rendelkezéseit; mivel az ESZAK Szerződés a tagállamok kötelezettségeit szabályozó különös rendelkezéseket tartalmaz a közvállalkozásokkal és a támogatással kapcsolatban; mivel ennél fogva az EGK-Szerződés 90. cikke nem alkalmazható azokra a közvállalkozásokra, amelyek az ESZAK-Szerződés hatálya alá tartozó tevékenységet folytatnak;

mivel az EGK-Szerződés 232. cikkének (2) bekezdése alapján a Szerződés rendelkezései nem térhetnek el az Euratom-Szerződés rendelkezéseitől; mivel azonban az utóbbi nem tartalmaz különös rendelkezéseket a közvállalkozásokra illetve a támogatásokra vonatkozóan; mivel ennél fogva az EGK-Szerződés 90. cikke alkalmazható a nukleáris energia területére;

⁽¹⁾ HL L 195. szám, 1980.07.29., 35. o.

mivel a Tanács jogalkotása széles körben szabályozza a tagállamok és a közvállalkozások pénzügyi kapcsolatának átláthatóságát a vasúti, közúti és belvízi közlekedés ágazataiban; mivel a jelen irányelv nem sérti ezt a jogalkotást;

mivel a 80/723/EGK irányelv - különösen 3. és 5. cikkeiben - olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek elősegíthetik a Tanács említett jogalkotása alapján a Bizottság által vállalt kötelezettségek teljesítését, különösen a szóban forgó közvállalkozások teljesítményéről szóló időszakos jelentések készítése tekintetében;

mivel ennek következtében a 80/723/EGK irányelv hatályát ki kell terjeszteni, hogy az magába foglalja a teljes közlekedési ágazatot;

mivel a tagállamok pénzügyi kapcsolata az állami hitelintézetekkel szintén a jelen irányelv hatálya alá esik; mivel azonban az irányelv nem alkalmazható a tagállamok kapcsolatára a központi bankokkal, amelyek a monetáris politika folytatásáért felelősek;

mivel a hatóságok gyakran helyeznek el rövid lejáratú alapokat az állami hitelintézetekben általános kereskedelmi feltételek mellett; mivel az ilyen betétek nem nyújtanak különleges előnyöket a hitelintézetek számára, így ezeknek nem kell az irányelv hatálya alá tartozniuk;

mivel a hitelintézetek gazdasági jelentősége nem a forgalmuk, hanem a mérlegfőösszegük nagyságától függ; mivel a 80/723/EGK irányelv 4. cikkének (d) pontjában meghatározott határértéket a hitelintézetek esetében ennek a jellemzőnek a figyelembe vételével kell meghatározni,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A 80/723/EGK irányelv 4. cikke helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„4. cikk

Ez az irányelv nem vonatkozik a hatóságoknak az alábbiakkal fennálló pénzügyi kapcsolataira:

- (a) olyan közvállalkozások, amelyek által nyújtott szolgáltatások nem befolyásolják érzékelhető mértékben a tagállamok közötti kereskedelmet;
- (b) a központi bankok és az Institut Monétaire Luxembourgeois;
- (c) az állami hitelintézetek, a hatóságok által ezekben általános kereskedelmi feltételek mellett elhelyezett állami alapok vonatkozásában;
- (d) azok a közvállalkozások, amelyeknek az adózás előtti összes forgalma 40 millió ECU-nél kevesebb volt azt az évet megelőző két pénzügyi évben, amelyben az 1. cikkben hivatkozott összeget rendelkezésükre bocsátották, vagy azt felhasználták. Az állami hitelintézetek esetében azonban az irányadó határérték a 800 millió ECU mérlegfőösszeg.”

2. cikk

A tagállamok legkésőbb 1986. január 1-ig elfogadják azokat az intézkedéseket, melyek szükségesek ennek az irányelvnek a végrehajtásához. Erről tájékoztatják a Bizottságot.

3. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1985. július 24-én.

a Bizottság részéről
Peter SUTHERLAND
a Bizottság tagja

**A BIZOTTSÁG 1993. szeptember 30-i 93/84/EGK IRÁNYELVE
a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról szóló
80/723/EGK irányelv módosításáról**

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 90. cikke (3) bekezdésére,

mivel a 85/413/EGK³⁵ bizottsági irányelv által módosított 80/723/EGK³⁶ irányelv olyan rendszert vezetett be, amely a tagállamok számára kötelezővé tette a hatóságok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságának biztosítását; mivel az irányelv megkívánta, hogy a tagállamok bizonyos pénzügyi információkat megőrizzenek, és azokat kérésre a Bizottság elé tárják;

mivel a 80/723/EGK bizottsági irányelv és különösen annak 3. és 5. cikke olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek segíthetik a Bizottságot abban, hogy megfeleljen az általa vállalt kötelezettségeknek;

mivel a közvállalkozások fontos szerepet töltenek be a tagállamok gazdaságában; mivel a tagállamok és a közvállalkozásaik közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságának szükségessége a korábbinál még indokoltabbnak bizonyul, figyelembe véve a közös piaci versenyhelyzet alakulását, különös tekintettel arra, hogy a Közösség a szoros gazdasági integráció és társadalmi kohézió irányában halad;

mivel a tagállamok elfogadták az Egységes Európai Okmányt, amely az egységes piac 1993. január 1-jei hatályú megteremtéséhez vezetett; mivel ez a verseny fokozódásához vezet, valamint megköveteli a Bizottságtól, hogy éberrel őröködjön afelett, hogy az egységes piac által kínált összes előny elérhető legyen; mivel az egységes piac egyre szükségesebbé teszi mind a köz-, mind pedig a magánvállalkozások közötti esélyegyenlőség biztosítását;

mivel megállapítható, hogy az állam és a közvállalkozásai közötti pénzmozgások jelentős része különféle kifizetési formákban valósul meg, és nem pusztán tőkeinjekció, illetve kvázi-tőkeinjekció formájában;

mivel a Bizottság elsősorban a feldolgozóiparban állapította meg, hogy a vállalkozások jelentős támogatáshoz jutottak úgy, hogy ez a Szerződés 93. cikkének (3) bekezdése értelmében nem került bejelentésre; mivel az állami támogatásokról készült első³⁷, második³⁸ és harmadik³⁹ jelentés megerősíti, hogy nagy összegű állami támogatások továbbra is jogellenesen kerülnek szétosztásra;

mivel a hatóságok és a közvállalkozások közötti pénzmozgások utólagos ellenőrzésén alapuló jelentési rendszer lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy kötelezettségeinek eleget tegyen; mivel ennek az ellenőrzési rendszernek meghatározott pénzügyi információkat kell lefednie;

³⁵ HL L 229. szám, 1985.08.28., 20.o.

³⁶ HL L 195. szám, 1980.07.29., 35.o.

³⁷ ISBN 92-825-9535.

³⁸ ISBN 9-826-0386.

³⁹ ISBN 92-826-4637.

mivel ezek az információk nyilvánosan nem mindig hozzáférhetők, valamint – amint az a közszférában nyilvánvalóvá vált – nem kellően részletesek ahhoz, hogy az állam és a közvállalkozások közötti pénzmozgások megfelelő értékelését lehetővé tegyék;

mivel az összes kért információ a kitűzött céllal arányosnak tekinthető, figyelemmel arra a tényre, hogy az ilyen típusú információkat kötelező nyilvánosságra hozni legutóbb a 90/605/EGK⁴⁰ irányelvvel módosított, a társaságok éves beszámolójára vonatkozó 78/660/EGK⁴¹ tanácsi irányelv értelmében is;

mivel a tagállamok adminisztratív jellegű terheinek könnyítése érdekében a jelentési rendszernek fel kellene használnia mind a nyilvánosan hozzáférhető adatokat, mind pedig a többségi tulajdonosok számára elérhető információkat; mivel engedélyezni kell az összevont (konszolidált) beszámolók benyújtását; mivel a feldolgozóiparban működő jelentősebb vállalkozások részére összeegyeztethetetlen módon nyújtott támogatások torzítják legjobban a közös piaci versenyt; mivel így az ilyen jelentési rendszer jelenleg olyan vállalkozásokra korlátozható, amelyek éves forgalma a 250 millió ECU-t meghaladja;

mivel annak ellenére, hogy a Bizottság az irányelvről adott 1980. évi értesítéskor azt az álláspontot képviselte, hogy a közvállalkozásokon vagy közvállalkozások csoportján belüli pénzmozgások nem képezik a 80/723/EGK irányelv tárgyát, a közvállalkozásokon keresztül gyakran államilag befolyásolt gazdasági élet új követelményei megkívánják ezeknek az információknak a bevonását is; mivel – ahogyan ezt 1980⁴² óta a Bíróság joggyakorlata is kiemeli – a 93. cikk (3) bekezdése rendelkezéseinek a tagállamok által történő megsértése érzékelhetően gyakoribbá vált, ami egyre nehezebbé tette a Bizottság számára, hogy a piaci versenyt ellenőrző feladatait ellássa; mivel ennek következtében a Bizottság felügyeleti hatáskörét növelni kell,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A 80/723/EGK irányelv a következőképpen módosul:

(1) A 2. cikk a következő francia bekezdéssel egészül ki:

„— „a feldolgozóiparhoz tartozó közvállalkozás” kifejezés jelentése:
 minden olyan vállalkozás, amelynek fő tevékenységi területe, azaz a meghatározás szerint teljes éves forgalmának legalább 50 százaléka, feldolgozóipari tevékenységből származik. Ezek azok a vállalkozások, amelyeknek működése a NACE Rev 1. osztályozásban a D. szakasz — Feldolgozás alá tartozik (alszakaszok a DA-tól a DN-el bezárólag)*.

⁴⁰ HL L 317. szám, 1990.11.16., 60.o.

⁴¹ HL L 222. szám, 1978.08.14., 11.o.

⁴² Lásd például a Bizottság kontra Franciaország 290/83 sz. ügyben hozott ítéletet (EBHT 1985. 439. o.) (mezőgazdasági hitelalap), a Van der Kooy kontra Bizottság 67, 68 és 70/85 sz. ügyben hozott ítéletet (EBHT 1988. 219. o.), az Olaszország kontra Bizottság 303/88 sz. ügyben hozott ítéletet (EBHT 1991. I-1433. o.) (ENI-Lanerossi) és az Olaszország kontra Bizottság C-305/89 sz. ügyben hozott ítéletet (EBHT 1991. I-1603. o.) (IRI, Finmeccanica és Alfa Romeo).

* HL L 83. szám, 1993.04.03.”;

(2) Az irányelv a következő 5a. cikkel egészül ki:

„5a cikk

(1) Azok a tagállamok, amelyeknek közvállalkozásai a feldolgozóiparhoz tartoznak, a (2) bekezdés szerinti pénzügyi információkkal látják el évente a Bizottságot a (4) bekezdésben meghatározott ütemezésnek megfelelően.

(2) A feldolgozóiparhoz tartozó minden közvállalkozás a következő pénzügyi információkat köteles megadni a (3) bekezdésben foglaltaknak megfelelően:

i) az üzleti jelentés és az éves beszámoló, a 78/660/EGK* tanácsi irányelv meghatározása szerint. Az éves beszámoló és az üzleti jelentés magában foglalja a mérleget, az eredménykimutatást, a kiegészítő mellékletet a számviteli politikával, az igazgatók nyilatkozataival, valamint a vállalkozás részegységeire vonatkozó és a tevékenységi jelentésekkel együtt. Ezen felül be kell nyújtani a közgyűlések jegyzőkönyveit, valamint minden más, a kérdésre vonatkozó információt is.

Amennyiben a közvállalkozások üzleti jelentésében, illetve éves beszámolójában a következő adatok nem szerepelnek, úgy azokat szintén csatolni kell:

ii) bármely, részvénytőke vagy a saját tőkéhez hasonló természetű tőkeelemek szolgáltatása, meghatározva a szolgáltatás feltételeit is (törzs-, elsőbbségi, ideiglenes vagy átváltható részvények és a kamatlábak; az ezekhez kapcsolódó osztalékok vagy átalakítási jogok);

iii) a vissza nem térítendő támogatások, illetve a meghatározott feltételek mellett visszatérítendő támogatások;

iv) a vállalkozás által kapott bármely kölcsön, beleértve a folyószámlahitelt és a tőkeinjekció esetén fizetett előlegeket, a kamatlábak és a hitelfeltételek, valamint a hitelfelvevő vállalkozás által a kölcsönt nyújtó félnek adott esetleges hitelbiztosíték pontos ismertetésével;

v) a hatóságok által a vállalkozásnak adott garanciák a hitelfinanszírozás tekintetében (meghatározva a feltételeket és minden olyan díjat, amelyet a vállalkozás ezekért a garanciákért fizet);

vi) a kifizetett osztalék és a visszatartott nyereség;

vii) az állami beavatkozás bármely más formája, különös tekintettel a közvállalkozások köztartozásainak elengedésére, beleértve, többek között, a kölcsönök, támogatások visszafizetésének, illetve a társasági adók és társadalombiztosítási járulékok, vagy bármely hasonló költségek megfizetésének elengedését.

- (3) A (2) bekezdésben előírt információkat minden olyan közvállalkozás tekintetében be kell nyújtani, amelynek a legutóbbi üzleti évben árbevétele a 250 millió ECU-t meghaladta.

A fent kért információt minden egyes közvállalkozásra vonatkozóan – beleértve a tagállamokban található vállalkozásokat is – külön kell benyújtani, és adott esetben, meg kell jelölni a különböző közvállalkozások csoportjain belüli, valamint a csoportok közötti tranzakciókat, csakúgy mint a közvállalkozások és az állam közötti közvetlen tranzakciókat. A (2) bekezdés ii) pontjában említett részvénytőke magában foglalja az állam közvetlen tőke-hozzájárulását, valamint minden olyan részvénytőkét, amelyet egy – ugyanazon a vállalatcsoporton belüli vagy azon kívüli – állami holdingtársaság vagy más közvállalkozás (beleértve a pénzügyi szervezeteket is) hozzájárulásaként kapott az adott vállalkozás. A pénzügyi támogatást szolgáltató és az azt felhasználó vállalkozás kapcsolatát mindig pontosan kell meghatározni. Hasonlóképpen, a (2) bekezdésben említett jelentést minden egyes vállalkozás tekintetében külön kell benyújtani, csakúgy, mint az olyan (al-) holdingtársaság esetében, amely több közvállalkozást fog össze, amennyiben az (al-) holdingtársaság az egyesített értékesítése alapján „feldolgozónak” minősül.

Egyes közvállalkozások jogilag különálló vállalkozások között osztják meg tevékenységeiket. Az ilyen vállalkozások esetében a Bizottság elfogad egy összevont (konszolidált) jelentést. Az összevonásnak az ugyanabban, illetve egymáshoz közeli ágazatokban működő vállalkozások egy csoportjának gazdasági realitását kell tükröznie. A különböző, kizárólag pénzügyi holdingok esetében az összevont jelentések nem elégségesek.

- (4) A (2) bekezdésben előírt információt évente kell benyújtani a Bizottság részére. Az 1992. pénzügyi évre vonatkozó információt az irányelv közzétételétől számított két hónapon belül kell benyújtani a Bizottságnak.

Az 1993-ra és a következő évekre vonatkozó információt az érintett közvállalkozás üzleti jelentése közzétételének dátumától számított 15 munkanapon belül kell benyújtani. Minden esetben, és különösen azoknak a vállalkozásoknak az esetében, amelyek nem tesznek közzé üzleti jelentést, az előírt információt legkésőbb a vállalat pénzügyi évének végétől számított kilenc hónapon belül kell benyújtani.

A jelentési rendszerbe tartozó társaságok számának megállapítása érdekében ennek az irányelvnek a közzétételétől számított két hónapon belül a tagállamok listát nyújtanak be a Bizottságnak az e cikk hatálya alá tartozó társaságokról, valamint azok forgalmáról. A listát minden év március 31-ig aktualizálni kell.

- (5) Ezt a cikket a Treuhandanstalt tulajdonába tartozó vagy általa irányított társaságokra csak a Treuhandanstalt befektetései számára létrehozott különleges jelentési rendszer lejárátát követően kell alkalmazni.

- (6) A tagállamok ellátják a Bizottságot minden olyan további információval, amelyet az szükségesnek ítél a benyújtott adatok alapos értékeléséhez.

2. cikk

A tagállamok legkésőbb 1993. november 1-ig elfogadják azokat a rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy megfeleljenek ennek az irányelvnek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

3. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1993. szeptember 30-án

a Bizottság részéről
Karel VAN MIERT
alelnök

**A BIZOTTSÁG 2000. július 26-i 2000/52/EK IRÁNYELVE
a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról szóló
80/723/EGK irányelv módosításáról**

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 86. cikke (3) bekezdésére,

mivel:

- (1) A legutóbb a 93/84/EGK irányelvvel⁴³ módosított 80/723/EGK⁴⁴ bizottsági irányelv a tagállamok számára kötelezővé tette a hatóságok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságának biztosítását. A 80/723/EGK irányelv megkívánja, hogy a tagállamok bizonyos pénzügyi információkat megőrizzenek, és azokat kérésre a Bizottság elé tárják, míg más információkat üzleti jelentések formájában kell rendelkezésre bocsátaniuk.
- (2) A gazdaság különféle olyan ágazatai, ahol a múltban országos, regionális vagy helyi monopóliumok működtek, a Szerződés alkalmazása, vagy a tagállamok és a Közösség által elfogadott szabályozás eredményeképpen részlegesen vagy teljes mértékben megnyíltak, illetve megnyílnak a gazdasági verseny számára. E folyamat rámutatott annak fontosságára, hogy biztosítani kell a Szerződésben foglalt versenyszabályok tisztességes és hatékony alkalmazását az említett ágazatokban, különös tekintettel arra, hogy ne forduljon elő a Szerződés 82. cikke szerinti erőfölénnyel való visszaélés, valamint a Szerződés 87. cikke szerinti állami támogatás, kivéve azokat az eseteket, ahol ez összeegyeztethető a közös piaccal, a Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése esetleges alkalmazásának sérelme nélkül.
- (3) Az ilyen ágazatokban a tagállamok gyakran biztosítanak különleges vagy kizárólagos jogokat bizonyos vállalkozások számára, illetve kifizetéseket teljesítenek, vagy más jellegű ellentételezést nyújtanak olyan vállalkozások számára, amelyeket azzal bíztak meg, hogy általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat nyújtsanak. Ezek a vállalkozások gyakran szintén gazdasági versenyben állnak más vállalkozásokkal.
- (4) A Szerződés 86. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében alapvetően a tagállamok feladata, hogy az általuk meghatározott általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízzanak bizonyos vállalkozásokat, a Bizottság feladata pedig az említett cikk előírásai helyes alkalmazásának biztosítása.
- (5) A Szerződés 86. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a közvállalkozásokkal, valamint az olyan vállalkozásokkal kapcsolatban, amelyeknek a tagállamok különleges vagy kizárólagos jogokat biztosítottak, a tagállamok nem alkothatnak és nem tarthatnak hatályban a Szerződés szabályaival ellentétes rendelkezést. A Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése olyan vállalkozásokra vonatkozik, amelyek általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtására kaptak megbízást. A Szerződés 86. cikkének (3) bekezdése előírja a Bizottság számára, hogy biztosítsa a 86. cikk előírásainak alkalmazását és

⁴³ HL L 254. szám, 1993.10.12., 16.o.

⁴⁴ HL L 195. szám, 1980.07.29., 35.o.

hozza meg a megfelelő, a tagállamoknak címzett irányelveket vagy határozatokat. A tagállamok közszolgálati műsorszolgáltatásáról szóló jegyzőkönyv által a Szerződéshez mellékelte értelmező rendelkezések kimondják, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés előírásai nem sérthetik a tagállamoknak azt a jogát, hogy finanszírozzák a közszolgálati műsorszolgáltatást, amennyiben az ilyen finanszírozást a műsorszolgáltatást végző szervezetek az egyes tagállamok által átruházott, meghatározott és megszervezett közszolgálati megbízatás ellátására kapják, és amennyiben az ilyen finanszírozás nem befolyásolja a Közösségben a kereskedelem feltételeit és a gazdasági versenyt olyan mértékben, amely ellentétes volna a közös érdekekkel, az adott közszolgálati megbízatás ellátását is tekintetbe véve. A Szerződés 86. cikke rendelkezéseinek alkalmazásához a Bizottságnak rendelkeznie kell a szükséges információkkal. Mindez szükségessé teszi az átláthatóság feltételeinek meghatározását.

- (6) A különleges vagy kizárólagos jogokkal felruházott, illetőleg általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával megbízott különféle köz- vagy magánvállalkozásokhoz kapcsolódó körülmények összetettsége, az egyes vállalkozások által végezhető tevékenységek köre, valamint a piaci liberalizálás eltérő foka a tagállamokban megnehezítheti a versenyszabályok, és különösen a Szerződés 86. cikkének alkalmazását. Ezért a tagállamoknak és a Bizottságnak részletes adatokkal kell rendelkezniük az ilyen vállalkozások belső pénzügyi és szervezeti felépítéséről, különös tekintettel az ugyanazon vállalkozás által végzett különféle tevékenységekre vonatkozó elkülönített és hiteles elszámolásokra. Az ilyen információk nem mindig állnak rendelkezésre, vagy nem mindig kellően részletesek és hitelesek.
- (7) Az ilyen elszámolásoknak be kell mutatniuk a különféle tevékenységek elkülönítését, az egyes tevékenységekhez kapcsolódó költségeket és bevételeket, valamint a költségek és bevételek kijelölésének és megosztásának módszereit. Ilyen elkülönített elszámolásokat kell biztosítani egyrészt az olyan termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek vonatkozásában a tagállam különleges vagy kizárólagos jogot biztosított, illetőleg a vállalkozást általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával bízta meg, másrészt minden egyes egyéb termékkel és szolgáltatással kapcsolatban, amely a vállalkozás tevékenységi körébe tartozik. Az elszámolások különválasztásának kötelezettsége nem vonatkozik azokra a vállalkozásokra, amelyek tevékenysége általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtására korlátozódik, és amelyek nem végeznek olyan tevékenységet, amely kívül esik az említett általános gazdasági érdekű szolgáltatások körén. Nem tűnik szükségesnek az elszámolások különválasztása az általános gazdasági érdekű szolgáltatások körén belül, illetve a különleges vagy kizárólagos jogok körén belül, ha ez egyébként nem szükséges a költségek és bevételek megosztásához az említett szolgáltatások és termékek, valamint az általános gazdasági érdekű szolgáltatások, illetve a különleges vagy kizárólagos jogok körén kívül eső szolgáltatások és termékek között.
- (8) A versenyszabályok tisztességes és hatékony alkalmazása az említett vállalkozások tekintetében úgy érhető el a leghatékonyabban, ha a tagállamok számára előírják annak biztosítását, hogy az érintett vállalkozások elkülönített elszámolásokat vezessenek. A Bizottság elfogadott egy közleményt az Európa területén nyújtott közérdekű szolgáltatásokról⁴⁵, amelyben kiemeli ezek fontosságát. Figyelembe kell

⁴⁵ HL C 281. szám, 1996.09.26., 3.o.

venni az olyan érintett ágazatok fontosságát, amelyek közérdekű szolgáltatásokat tartalmazhatnak, az érintett vállalkozások esetleges erős piaci pozícióját, valamint a liberalizálás alatt álló ágazatokban kialakuló gazdasági verseny sérülékenységét. Az arányosság elvét szem előtt tartva, az átláthatóság alapcéljának elérése érdekében szükséges és indokolt megalkotni az ilyen elkülönített elszámolásokra vonatkozó szabályokat. Ez az irányelv arra korlátozódik, ami a Szerződés 5. cikkének harmadik bekezdése szerinti célkitűzések megvalósításához szükséges.

- (9) Egyes ágazatokban a Közösség olyan rendelkezéseket fogadott el, amelyek előírják a tagállamok és bizonyos vállalkozások számára az elkülönített elszámolások vezetését. Elengedhetetlen annak biztosítása, hogy a Közösségben minden gazdasági tevékenység egyenlő bánásmódban részesüljön, és hogy az elkülönített elszámolások vezetésének követelményét minden hasonló helyzetre kiterjesszék. Ez az irányelv nem módosít semmilyen, más közösségi rendelkezésben azonos céllal megfogalmazott szabályt, és nem vonatkozik az ilyen rendelkezések hatálya alá tartozó vállalkozások tevékenységeire.
- (10) Tekintetbe véve a gazdasági versenyre gyakorolt lehetséges hatás korlátozott voltát, illetve a túlzott adminisztrációs terhek elkerülése érdekében, ez idő szerint nem szükséges az elkülönített elszámolások vezetésének előírása olyan vállalkozások számára, amelyek teljes éves nettó forgalma nem éri el a 40 millió eurót. Tekintettel a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt esetleges hatás korlátozott voltára, ez idő szerint nem szükséges az elkülönített elszámolások vezetésének előírása bizonyos szolgáltatási kategóriákkal kapcsolatban. Ezt az irányelvet a tagállamok által a Bizottság részére történő információszolgáltatásra vonatkozó egyéb szabályok sérelme nélkül kell alkalmazni.
- (11) Azokban az esetekben, amikor az általános gazdasági érdekű szolgáltatás biztosításáért nyújtott, egy megfelelő időszakra vonatkozó ellentételezést nyílt, átlátható és esélyegyenlőségen alapuló eljárás nyomán rögzítették, ez idő szerint nem tűnik szükségesnek az érintett vállalkozások számára előírni az elkülönített elszámolások vezetését.
- (12) A Szerződés 295. cikke kimondja, hogy a Szerződés semmilyen módon nem sérti a tagállamokban fennálló tulajdoni rendre vonatkozó szabályokat. A versenyszabályok alkalmazása során nem szabad indokolatlan módon megkülönböztetni a köz- és a magánvállalkozásokat. Ez az irányelv egyaránt vonatkozik a köz- és a magánvállalkozásokra.
- (13) A tagállamokban eltér egymástól a közigazgatás területi felépítése. Ez az irányelv minden tagállam valamennyi közigazgatási szintjén működő hatóságaira egyaránt vonatkozik.
- (14) A 80/723/EGK irányelvet tehát ennek megfelelően kell módosítani,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A 80/723/EGK irányelv a következőképpen módosul:

(1) A cím helyébe a következő szöveg lép:

„A Bizottság 1980. június 25-i 80/723/EGK irányelve a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról, illetve egyes vállalkozások pénzügyi átláthatóságáról.”

(2) Az 1. és a 2. cikk helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. cikk

(1) A tagállamok ennek az irányelvnek megfelelően biztosítják a hatóságok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságát úgy, hogy a következők világossá váljanak:

- a) a hatóságok által az állami alapok terhére biztosított közvetlen támogatás a szóban forgó közvállalkozások számára;
- b) a hatóságok által a közvállalkozások, illetve a pénzügyi szervezetek közvetítésével rendelkezésre bocsátott állami alapok;
- c) ezeknek az állami alapoknak a tényleges felhasználása.

(2) A tagállamok a Közösség által hozott különös rendelkezések sérelme nélkül biztosítják, hogy az elkülönített elszámolások vezetésére kötelezett vállalkozások pénzügyi és szervezeti felépítése pontosan tükröződjön az elkülönített elszámolásokban oly módon, hogy a következők világossá váljanak:

- a) a különféle tevékenységekhez kapcsolódó költségek és bevételek;
- b) a költségek és bevételek tevékenységekhez való hozzárendelésénél vagy tevékenységek közötti megosztásánál alkalmazott módszerek pontos részletei.

2. cikk

(1) Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

- a) a „hatóság”: minden hatóság, ideértve az állami, regionális, helyi és minden egyéb területi hatóságot;
- b) a „közvállalkozás”: minden olyan vállalkozás, amelyre a hatóságok közvetlen vagy közvetett módon meghatározó befolyást gyakorolhatnak annak tulajdonosaként, a vállalkozásban fennálló pénzügyi részesedésükön keresztül vagy a vállalkozásra vonatkozó szabályok által;
- c) a „feldolgozóiparhoz tartozó közvállalkozás”: minden olyan vállalkozás, amelynek fő tevékenységi területe, azaz a meghatározás szerint teljes éves

forgalmának legalább 50 százaléka feldolgozóipari tevékenységből származik. Ezek azok a vállalkozások, amelyeknek működése a NACE Rev 1. osztályozásban a D. szakasz — Feldolgozás alá tartozik (alszakaszok a DA-tól a DN-el bezárólag)*.

- d) az „elkülönített elszámolások vezetésére kötelezett vállalkozás”: minden olyan – egyéb tevékenységet is folytató – vállalkozás, amely a Szerződés 86. cikkének (1) bekezdése alapján valamely tagállamtól különleges vagy kizárólagos jogot kapott, vagy amely a Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése alapján általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtására kapott megbízást, és az ilyen szolgáltatással kapcsolatban bármilyen jellegű állami támogatásban részesül, ideértve a segélyt, a támogatást és az ellentételezést is;
 - e) a „különböző tevékenységek”: egyrészt minden olyan termék vagy szolgáltatás, amellyel kapcsolatban a vállalkozás különleges vagy kizárólagos jogot kapott, illetve minden olyan általános gazdasági érdekű szolgáltatás, amellyel a vállalatot megbízták, másrészt pedig minden olyan további különálló termék vagy szolgáltatás, amely a vállalkozás tevékenységi körébe tartozik;
 - f) a „kizárólagos jog”: olyan jog, amelyet egy tagállam törvényi, rendeleti vagy közigazgatási eszközök segítségével biztosít egy vállalkozás számára abból a célból, hogy egy adott földrajzi területen kizárólag ez a vállalkozás nyújtson egy szolgáltatást vagy végezzen egy tevékenységet;
 - g) a „különleges jog”: olyan jog, amelyet egy tagállam törvényi, rendeleti vagy közigazgatási eszközök segítségével biztosít korlátozott számú vállalkozás számára, és amely egy adott földrajzi területen:
 - kettőben vagy nagyobb számban határozza meg az olyan vállalkozások számát, amelyek jogosultak az objektív, arányos és esélyegyenlőséget biztosító feltételektől eltérő feltételek mellett nyújtani egy szolgáltatást vagy végezni egy tevékenységet, vagy
 - az ilyen feltételektől eltérő feltételek mellett jelöl ki és jogosít fel több egymással versengő vállalkozást egy szolgáltatás nyújtására vagy egy tevékenység végzésére, vagy
 - az ilyen feltételektől eltérő feltételek mellett biztosít törvényi vagy rendeleti úton valamely vállalkozásnak vagy vállalkozásoknak olyan előnyöket, amelyek lényegesen befolyásolják bármely más vállalkozás képességét arra, hogy ugyanazt a szolgáltatást vagy ugyanazt a tevékenységet alapvetően azonos feltételek mellett nyújtsa vagy végezze ugyanazon a földrajzi területen.
- (2) A hatóságok meghatározó befolyása vélelmezhető abban az esetben, ha ezek a hatóságok, közvetlenül vagy közvetve, egy vállalkozással kapcsolatban:
- a) a vállalkozás jegyzett tőkéjének többségi tulajdonosai; vagy

b) a vállalkozás által kibocsátott részvényekhez kötődő szavazati jogok többségével rendelkeznek; vagy

c) a vállalkozás igazgatási, vezetői vagy felügyeleti testülete tagjainak több mint a felét kijelölhetik.

* HL L 83. szám, 1993.04.03.”;

(3) A 3. cikkben az „1. cikkben” kifejezés helyébe az „1. cikk (1) bekezdésében” kifejezés lép.

(4) Az irányelv a következő 3a. cikkel egészül ki:

„3a. cikk

(1) Az 1. cikk (2) bekezdésben említett átláthatóság biztosítása érdekében a tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az elkülönített elszámolások vezetésére kötelezett vállalkozásoknál:

- a) elkülönüljenek a különböző tevékenységekhez tartozó belső elszámolások;
- b) minden költséget és bevételt következetesen alkalmazott és objektív módon alátámasztható költség-elszámolási elvek alapján, pontosan jelöljenek ki vagy osszanak meg;
- c) egyértelműen határozzák meg azokat a költség-elszámolási elveket, amelyek alapján az elkülönített elszámolásokat vezetik.

(2) Az (1) bekezdés kizárólag olyan tevékenységekre vonatkozik, amelyekkel kapcsolatban nem született különös közösségi rendelkezés, és nem érinti a tagállamoknak, illetve a vállalkozásoknak a Szerződésből vagy az említett különös rendelkezésekből fakadó kötelezettségeit.”

(5) A 4. és az 5. cikk helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„4. cikk

- (1) Az 1. cikk (1) bekezdésében említett átláthatóság vonatkozásában ez az irányelv nem vonatkozik a hatóságoknak az alábbiakkal fennálló pénzügyi kapcsolataira:
 - a) olyan közvállalkozások, amelyek által nyújtott szolgáltatások nem befolyásolják érzékelhető mértékben a tagállamok közötti kereskedelmet;
 - b) a központi bankok;
 - c) az állami hitelintézetek, a hatóságok által ezekben általános kereskedelmi feltételek mellett elhelyezett állami betétek vonatkozásában;

- d) azok a közvállalkozások, amelyeknek összes éves nettó forgalma 40 millió eurónál kevesebb volt azt az évet megelőző két pénzügyi évben, amelyben az 1. cikk (1) bekezdésében említett összeget rendelkezésükre bocsátották, vagy azt felhasználták. Az állami hitelintézetek esetében azonban az irányadó határérték a 800 millió euró mérlegfőösszeg.”
- (2) Az 1. cikk (2) bekezdésében említett átláthatóság vonatkozásában ez az irányelv nem vonatkozik a következőkre:
- a) olyan vállalkozások, amelyek által nyújtott szolgáltatások nem befolyásolják érzékelhető mértékben a tagállamok közötti kereskedelmet;
- b) azok a vállalkozások, amelyeknek összes éves nettó forgalma 40 millió eurónál kevesebb volt azt az évet megelőző két pénzügyi évben, amelyben a Szerződés 86. cikkének (1) bekezdése alapján valamely tagállamtól különleges vagy kizárólagos jogot kaptak, vagy amelyben a Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése alapján általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtására kaptak megbízást; az állami hitelintézetek esetében azonban az irányadó határérték a 800 millió euró mérlegfőösszeg;
- c) azok a vállalkozások, amelyek a Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése alapján általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtására kaptak megbízást, amennyiben a számukra folyósított állami támogatás bármely formáját, ideértve a segílyt, a támogatást és az ellentételezést, nyílt, átlátható és esélyegyenlőségen alapuló eljárás nyomán rögzítették egy megfelelő időszakra.

5. cikk

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy az 1. cikk (1) bekezdésében említett pénzügyi kapcsolatokra vonatkozó információk a Bizottság rendelkezésére álljanak annak a pénzügyi évnek a végétől számított öt éven keresztül, amelyben az állami alapokból történő támogatást a szóban forgó közvállalkozások rendelkezésére bocsátották. Abban az esetben azonban, amikor ugyanezen alapok felhasználására egy későbbi pénzügyi évben kerül sor, az ötéves határidőt annak a pénzügyi évnek a végétől kell számítani.
- (2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az 1. cikk (2) bekezdésében említett, a vállalkozások pénzügyi és szervezeti felépítésére vonatkozó információk a Bizottság rendelkezésére álljanak öt éven keresztül annak a pénzügyi évnek a végétől kezdve, amelyre az információk vonatkoznak.
- (3) A tagállamok, amennyiben a Bizottság ezt szükségesnek ítéli, a Bizottság kérelmére annak rendelkezésére bocsátják az 1. és 2. cikkben megjelölt információt a szükséges háttérinformációkkal együtt, különös tekintettel a célkitűzésekre.”
- (6) Az 5a. cikk (3) bekezdésében az „ECU” szó helyébe az „euró” szó kerül.
- (7) A 6. cikk (1) bekezdésében az „5. cikk (2) bekezdése” kifejezés helyébe az „5. cikk (3) bekezdése” kifejezés kerül.

2. cikk

A tagállamok legkésőbb 2001. július 31-ig hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

A 80/723/EGK irányelv ezen irányelvvel által módosított 1. cikkének (2) bekezdése 2002. január 1-jén lép hatályba.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

3. cikk

Ez az irányelv az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetése napját követő 20. napon lép hatályba.

4. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2000. július 26-án.

a Bizottság részéről
Mario MONTI
a Bizottság tagja

Támogatási formák

A Bizottság közleménye az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról

(2000/C 71/07)

1. BEVEZETÉS

- 1.1. Ez a közlemény a Bizottságnak a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra vonatkozó megközelítését vázolja fel. A kezességvállalást általában hitellel vagy olyan egyéb szerződéses pénzügyi kötelezettséggel társítják, amelyet a hitelfelvevő a hitelezővel szemben vállal. Ez a közlemény azonban a kezességvállalás valamennyi formájával foglalkozik, függetlenül a jogalaptól és az érintett tranzakciótól. A kezességvállalás nyújtható egyedi kezességként vagy kezességvállalást tartalmazó programban. Amennyiben támogatásról is van szó, az a legtöbb esetben a hitelfelvevő javát szolgálja. Adott körülmények között azonban a hitelező számára is jelenthet támogatást.
- 1.2. Ez a közlemény nem érinti a 295. cikket és így nem érinti a tagállamokban fennálló tulajdoni rendet sem. A Bizottság semleges a köz- vagy a magántulajdon tekintetében. Ez a közlemény nem vonatkozik az exporthitel-garanciára.
- 1.3. A Bizottság 1989-ben két levelet címzett a tagállamokhoz az állami kezességvállalásról. Az első levélben⁴⁶ arra mutatott rá, hogy valamennyi, állam által nyújtott kezességvállalást a 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozónak tekint. E levél alapján ezért a Bizottságnak kellő időben be kell jelenteni az ilyen kezességvállalás nyújtásáról vagy megváltoztatásáról szóló terveket, hogy az megtehesse észrevételeit. A második levélben⁴⁷ a Bizottság világossá tette, hogy szándékában áll megvizsgálni az állami kezességvállalást tartalmazó programok létrehozását, valamint hogy a jóváhagyott program alapján megadott egyedi kezességvállalást nem kell majd bejelenteni. A Bizottság 1993-ban elfogadott közleménye⁴⁸ is foglalkozik a kezességvállalással.
- 1.4. Az időközben szerzett tapasztalatok azt sugallják, hogy felül kell vizsgálni a Bizottság politikáját ezen a területen. A Bizottság 1989. évi két levelének és az 1993. évi közleménye 38. pontjának a helyébe ez a közlemény lép. Célja az, hogy a tagállamok számára részletesebb magyarázattal szolgáljon azokról az elvekről, amelyekre a Bizottság a 87. és a 88. cikk értelmezését, valamint azoknak az állami kezességvállalásra való alkalmazását alapozni kívánja. A Bizottság ily módon kívánja az e területen folytatott politikáját a lehető legátláthatóbbá tenni, ezáltal biztosítva határozatai kiszámíthatóságát és az egyenlő bánásmódot.

⁴⁶ A Bizottságnak a tagállamokhoz címzett levele, SG (89) D/4328, 1989. április 5.

⁴⁷ A Bizottságnak a tagállamokhoz címzett levele, SG (89) D/12772, 1989. október 12.

⁴⁸ A Bizottságnak a tagállamokhoz címzett közleménye az EGK-Szerződés 92. és 93. cikkének, valamint a 80/723/EGK bizottsági irányelv 5. cikkének a feldolgozóipar közzállalkozásaira történő alkalmazásáról (HL C 307. szám, 1993.11.13., 3. o.).

2. A 87. CIKK (1) BEKEZDÉSÉNEK ALKALMAZHATÓSÁGA

2.1. Támogatás a hitelfelvevőnek

- 2.1.1. A támogatás kedvezményezettje általában a hitelfelvevő. Az állami kezességvállalás lehetővé teszi a hitelfelvevő számára, hogy a hitelre nézve a pénzpiacokon általában fennálló pénzügyi feltételeknél kedvezőbb feltételekhez jusson. Az állami kezességvállalás segítségével a hitelfelvevő jellemzően alacsonyabb kamatot kaphat és/vagy kisebb biztosítékot kínálhat. Egyes esetekben állami kezességvállalás nélkül a hitelfelvevő nem találna olyan pénzügyi intézményt, amely készen áll bármilyen feltétel mellett hitelezni. Az állami kezességvállalás így megkönnyítheti új vállalkozások létrehozását, és lehetővé teszi egyes vállalkozások számára, hogy pénzt szerezzenek új tevékenységek folytatására, vagy egyszerűen azt, hogy a megszűnés vagy a szerkezetátalakítás helyett továbbra is aktívak maradjanak, ezáltal a verseny torzulását előidézve. Így az állami kezességvállalás általában a 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozik, amennyiben a tagállamok közötti kereskedelmet érinti, valamint piaci díjat nem fizetnek.
- 2.1.2. Az állami kezességvállalásnak az az előnye, hogy a kezességvállaláshoz társuló kockázatot az állam viseli. Azt, hogy az állam viseli a kockázatot, általában megfelelő díjjal ellentételezik. Amennyiben az állam eltekint ettől a díjtól, az a vállalkozásnak nyújtott előny mellett az állami forrásokat meríti ki. Így akkor is, ha a kezességvállalás alapján az állam semmilyen kifizetést nem eszközöl, az még állami támogatásnak minősülhet a 87. cikk (1) bekezdése alapján. A támogatást a kezesség elvállalásának időpontjában nyújtják, nem pedig a kezességvállalás kérésének vagy a kezességvállalás feltételei alapján történő kifizetések időpontjában. A kezességvállalás időpontjában kell értékelni azt, hogy a kezességvállalás állami támogatásnak minősül-e vagy sem, és ha igen, az mekkora összegű lehet.
- 2.1.3. A Bizottság kezességvállalás formájában nyújtott támogatásnak tekinti az azon vállalkozások által szerzett kedvezőbb finanszírozási feltételeket is, amely vállalkozások jogi formája kizárja a csőd vagy egyéb fizetésektelenségi eljárás lehetőségét, vagy biztosítja a kifejezetten állami kezességvállalást, vagy a veszteségeknek az állam általi fedezését. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, amikor az állam részesedést szerez egy vállalkozásban, amennyiben a szokásos korlátozott felelősség helyett korlátlan felelősséget fogadnak el.⁴⁹
- 2.1.4. A 87. cikk (1) bekezdése a tagállam által vagy az állami forrásokon keresztül nyújtott támogatással foglalkozik. Ezért, ugyanolyan módon, mint a lehetséges támogatás egyéb formái, állami támogatásnak minősülhet az állam által közvetlenül — azaz a központi, regionális vagy helyi hatóságok által —, valamint a hatóságok meghatározó befolyása alatt álló vállalkozások által adott kezességvállalás.

2.2. Támogatás a hitelezőnek

- 2.2.1. Bár általában a támogatás kedvezményezettje a hitelfelvevő, nem zárható ki, hogy meghatározott körülmények között a támogatás a hitelező javát is szolgálja. Ebben az esetben a Bizottság az ügyet feltétlenül ennek megfelelően kezeli.

⁴⁹ Lásd 3. lábjegyzet, 38.1. és 38.2. pont.

2.2.2. Például, különösen akkor, ha a már vállalt hitel vagy egyéb pénzügyi kötelezettség tekintetében utólagosan vállal az állam kezességet az adott hitel vagy pénzügyi kötelezettség feltételeinek kiigazítása nélkül, vagy ha a biztosított hitelt egy másik, nem biztosított hitel ugyanazon hitelintézet részére történő visszafizetésére használják fel, akkor az a hitelező számára is támogatás, amennyiben a hitelek biztosítékát megnövelik. Az ilyen támogatás a hitelező javát szolgálhatja, valamint torzíthatja a versenyt, és általában a 87. cikk (1) bekezdése hatálya alá tartozik, ha érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

3. A TÁMOGATÁS ÖSSZEGE

3.1. Az egyedi állami kezesség esetében a támogatási elemet a kezességvállalás és a hitel (vagy egyéb pénzügyi kötelezettség) részleteire való hivatkozással kell értékelni. A vonatkozó tényezők különösen a következők: a kezességvállalás és a hitel futamideje és összege, a hitelfelvevővel kapcsolatos mulasztási kockázat, a hitelfelvevő által a kezességvállalásért fizetett ár, bármely adott biztosíték jellege, valamint az, hogy az állam hogyan és mikor szólítható fel az adósság kifizetésére, valamint az állam által a hitelfelvevő tartozásainak behajtására alkalmazott eszközök (pl. csődbejelentés), amint a kezességet igénybe vették.

3.2. Egy adott évben a hitelgarancia készpénzben kifejezett támogatástartalma:

- ugyanolyan módon számítható ki, mint a kedvezményes kamatozású kölcsön támogatástartalma, azaz a piaci kamatláb és az állami kezességvállalásnak köszönhetően elért kamatláb közötti eltérést képviselő kamattámogatás a kifizetett díj levonása után, vagy
- úgy vehető, mint a) a kockázati tényezővel (a mulasztás valószínűsége) megszorított biztosított kintlévő összeg és b) bármely kifizetett díj közötti különbség — azaz (biztosított összeg x kockázat) – díj —, vagy
- kiszámítható bármely egyéb objektívan indokolható és általánosan elfogadott módszerrel.

Egyedi kezesség esetén a kiszámítás szabványos formája elvben az első módszer, kezességvállalást tartalmazó támogatási program esetén pedig a második.

A kockázati tényezőt a hasonló körülmények (ágazat, vállalkozás mérete, általános gazdasági tevékenység szintje) között nyújtott hitelekkel kapcsolatos múltbeli mulasztásokra vonatkozó tapasztalatokra kell alapozni. A teljes támogatástartalom eléréséhez az éves támogatástartalmat a referencia-kamatláb alkalmazásával a jelenértékükre kell diszkontálni, majd össze kell adni.

Ha a hitel megadásának időpontjában nagy a valószínűsége annak, hogy a hitelfelvevő — például pénzügyi nehézségei miatt — mulasztani fog, a kezességvállalás értéke akár ugyanolyan nagyságú is lehet, mint a kezességvállalás által ténylegesen fedezett összeg.

- 3.3. Ha egy pénzügyi kötelezettséget teljes mértékben állami kezességvállalással fedeznek, a hitelező kevesebb ösztönzést kap a hitelezési műveletből származó kockázat megfelelő értékelésére, biztosítására és minimalizálására, valamint különösen a hitelfelvevő hitelképességének megfelelő értékelésére. Az eszközök hiánya miatt a kezes sem mindig végzi el ezt a kockázatelemzést. Az arra való ösztönzés hiánya, hogy a hitel vissza nem fizetésének kockázatát minimalizálja, arra bátoríthatja a hitelezőt, hogy a szokásosnál nagyobb kereskedelmi kockázattal járó hitelre szerződjön, és így az állami portfólióban növelheti a nagyobb kockázatú kezességvállalás összegét.
- 3.4. A Bizottság azt javasolja, hogy egy állami kezességvállalással nem fedezett legalább 20%-os rész megfelelő határ lehet ahhoz, hogy a hitelezőt a hitelfelvevő hitelképességének megfelelő értékelésére⁵⁰, a hitel megfelelő biztosítására és az ügylethez társuló kockázat minimalizálására ösztönözze.⁵¹ A Bizottság ezért általában kritikusan vizsgál meg minden olyan kezességvállalást, amely egy pénzügyi tranzakció teljes egészét (vagy majdnem teljes egészét) fedezi.
- 3.5. Az állami kezességvállalást tartalmazó programok esetében előfordulhat, hogy az egyedi esetek sajátosságai nem ismertek a program értékelésének időpontjában. Ilyen körülmények között a támogatási elemet a program olyan rendelkezéseire hivatkozva kell értékelni, amelyek többek között a hitelek legnagyobb összegére és futamidejére, a vállalkozás kategóriájára és a támogatható projekt típusára, a hitelfelvevőktől kért biztosítékra, a fizetendő díjra és a kamatlábra vonatkoznak.

4. A TÁMOGATÁS MEGLÉTÉT KIZÁRÓ FELTÉTELEK

- 4.1. Az állam által vállalt egyedi kezesség vagy az általa létrehozott kezességvállalást tartalmazó program nem tartozik a 87. cikk (1) bekezdésének a hatálya alá, amennyiben nincsen olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését előnyben részesíti. Ilyen esetekben a tagállamoknak nem szükséges bejelentést benyújtani. A kezességvállalás akkor sem minősül a 87. cikk (1) bekezdése alapján állami támogatásnak, ha az intézkedés nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.
- 4.2. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy az összes alábbi feltétel teljesítése biztosítja azt, hogy egy egyedi állami kezesség ne minősüljön a 87. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak:
- a) a hitelfelvevő nincsen nehéz pénzügyi helyzetben;
 - b) a hitelfelvevő elvben képes a piaci feltételek mellett a pénzügyi piacokon hitelt felvenni az állam bármilyen beavatkozása nélkül;
 - c) a kezességvállalás egy meghatározott pénzügyi tranzakcióhoz kapcsolódik, meghatározott legnagyobb összegre szól, legfeljebb a kintlévő hitel vagy egyéb

⁵⁰ Feltételezve, hogy a vállalkozás ugyanazt a biztosítéki szintet nyújtja az állam és a hitelintézet számára.

⁵¹ Az állami kezességvállalásról szóló kérdőívre adott válaszokból kitűnik, hogy ezt a szabályt már több tagállam alkalmazza. A kérdéses részarány 20%-tól egészen 100%-ig terjed. Ennek ellenére a kezességvállalások többsége az alapjukul szolgáló pénzügyi tranzakció teljes összegét fedezi, mentesítve ezáltal a hitelintézetet az alól, hogy saját érdekében megfelelően értékelje a hitelfelvevő hitelképességét.

pénzügyi kötelezettség (kötvények és hasonló eszközök kivételével) 80%-át fedezi, és nem határozatlan időre szól;

- d) a kezességvállalás piaci értékét kifizetik (ami többek között tükrözi a kezességvállalás összegét és tartamát, a hitelfeltevő által nyújtott biztosítékot, a hitelfeltevő pénzügyi helyzetét, a tevékenységi ágazatot és a kilátásokat, a mulasztási arányokat, és egyéb gazdasági feltételeket).

4.3. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy az összes alábbi feltétel teljesítése biztosítja azt, hogy egy állami kezességvállalást tartalmazó program ne minősüljön a 87. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak:

- a) a program nem teszi lehetővé, hogy kezességvállalást adjanak nehéz pénzügyi helyzetben lévő hitelfeltevők számára;
- b) a hitelfeltevő elvben képes a piaci feltételek mellett a pénzpiacokon hitelt felvenni az állam bárminemű beavatkozása nélkül;
- c) a kezességvállalás egy meghatározott pénzügyi tranzakcióhoz kapcsolódik, meghatározott legnagyobb összegre szól, legfeljebb a kintlévő hitel vagy egyéb pénzügyi kötelezettség (kötvények és hasonló eszközök kivételével) 80%-át fedezi, és nem határozatlan időre szól;
- d) a program feltételeit a kockázat reális értékelésére alapozzák, így a kedvezményezett vállalkozások által fizetett díj azt minden valószínűség szerint önfinanszírozóvá teszi;
- e) a program előírja azokat a feltételeket, amelyek mellett jövőbeni kezességvállalást nyújtanak, és a program teljes finanszírozását évente legalább egyszer felül kell vizsgálni;
- f) a díj egyaránt fedezi a kezességvállaláshoz társuló szokásos kockázatokat és a program igazgatási költségeit, beleértve az induló tőke szokásos megtérülését is, amennyiben azt az állam biztosítja a program beindulásához.

4.4. Az, hogy a kezességvállalás vagy a kezességvállalást tartalmazó program nem felel meg a 4.2. és 4.3. pontban megállapított fenti feltételek bármelyikének, nem jelenti azt, hogy az ilyen kezességvállalást vagy a kezességvállalást tartalmazó programot automatikusan állami támogatásnak tekintik. Ha bármilyen kétség merül fel a tekintetben, hogy a tervezett kezességvállalás vagy a kezességvállalást tartalmazó program állami támogatásnak minősül-e, be kell jelenteni.

4.5. Fennállhatnak olyan körülmények, amelyek miatt azt tervezik, hogy állami kezességvállalást használnak fel arra, hogy a vállalkozások — különösen a kis- és középvállalkozások — számára lehetővé tegyék olyan hitelek megszerzését, amelyeket a piac nem kínál. A vállalkozások lehetnek induló, gyorsan terjeszkedő vállalkozások, vagy kisvállalkozások, amelyek éppen ezért nem képesek arra, hogy egy hitel biztosításához vagy egy garancia megszerzéséhez szükséges biztosítékot nyújtsanak. Esetleg a nagy kockázattal járó vállalkozások kategóriájába is tartozhatnak (várhatóan csak hosszútávon válnak nyereségessé és/vagy különösen magas a

sikertelenségi arányuk). Ez lehet a helyzet például az új, innovatív termékekkel vagy eljárásokkal kapcsolatos projektek esetében. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy ezek a körülmények általában nem veszik ki az állami kezességvállalást a 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alól. Az ilyen körülmények között adott állami kezességvállalást ezért kellő időben be kell jelenteni a Bizottságnak, ugyanolyan módon, mint az egyéb körülmények között adott állami kezességvállalást.

5. A KEZESSÉGVÁLLALÁS FORMÁJÁBAN NYÚJTOTT ÁLLAMI TÁMOGATÁS ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉGE A KÖZÖS PIACCAL

- 5.1. A Bizottságnak meg kell vizsgálnia a 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó állami kezességvállalást annak meghatározása érdekében, hogy az összeegyeztethető-e a közös piaccal. Mielőtt az összeegyeztethetőség értékelését el lehetne végezni, meg kell állapítani, hogy ki a támogatás kedvezményezettje. A 2. pontban ismertetett alapján ez lehet a hitelfelvevő, a hitelező vagy mindkettő.
- 5.2. A legtöbb esetben a kezességvállalás a hitelfelvevő számára tartalmaz támogatást (2.1. pont). A támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét a Bizottság ugyanazon szabályoknak megfelelően vizsgálja meg, mint amelyeket az egyéb formájú támogatási intézkedések esetében alkalmaznak. Az összeegyeztethetőség értékelésének tényleges feltételeit a Bizottság a horizontális, regionális és ágazati támogatásokról szóló keretekben és iránymutatásokban tisztázta és részletezte.⁵² A vizsgálat különösen a támogatási intenzitást, a kedvezményezettek jellemzőit, és a kitűzött célokat veszi figyelembe.
- 5.3. A Bizottság csak akkor fogadja el a kezességvállalást, ha azok mobilizálása szerződésileg olyan meghatározott feltételekhez kapcsolódik, amelyek akár a kedvezményezett vállalkozás kötelező csődbejelentését vagy egyéb hasonló eljárást is jelenthetik. Ezekről a feltételekről akkor kell megállapodni, amikor a Bizottság a javasolt kezességvállalást a 88. cikk (3) bekezdésének szokásos eljárásai szerint először megvizsgálja abban a szakaszban, amikor azt adják. Abban az esetben, ha a tagállam a kezességvállalást a megadás szakaszában eredetileg megállapított feltételektől eltérő egyéb feltételek alapján kívánja mobilizálni, a Bizottság a kezességvállalás mobilizálását olyan új támogatás létrehozásának tekinti, amelyet a 88. cikk (3) bekezdése alapján be kell jelenteni.
- 5.4. Amennyiben a kezességvállalás a hitelező számára tartalmaz támogatást (2.2. pont), figyelmet kell fordítani arra a tényre, hogy az ilyen támogatás elvben működési támogatásnak minősülhet.

6. A 88. CIKK (3) BEKEZDÉSE MEGSÉRTÉSÉNEK KÖVETKEZMÉNYEI

- 6.1. Amennyiben a tagállamok nem tesznek eleget a 88. cikk (3) bekezdésében megállapított előzetes bejelentési és felfüggesztési kötelezettségeknek, a kezességvállalás támogatási elemét jogellenesnek kell minősíteni az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999.

⁵² Lásd az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala által közzétett, az Európai Közösség versenyjoga II.A kötetében az állami támogatásokra vonatkozó szabályokat. Egyes szövegeket közzétettek az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában is, valamint hozzáférhetőek az Interneten.

- március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet⁵³ 1. cikke f) pontjának megfelelően. A 88. cikk (3) bekezdése harmadik mondata megsértésének következményeit illetően többféle megkülönböztetést kell tenni. A következőkben a támogatás kedvezményezettjének és a nem kedvezményezett hitelezőnek a helyzete kerül vizsgálatra.
- 6.2. Először is, jogellenesen adott támogatás esetén a kezességvállalásban foglalt támogatás kedvezményezettje vállalja a kockázatot. A támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó vizsgálat végeredményéig a 659/1999/EK rendelet 11. cikkének megfelelően a Bizottság ideiglenes intézkedéseket hozhat. Ha a vizsgálat végén a Bizottság azt állapítja meg, hogy az állami támogatás összeegyeztethetetlen a közös piaccal, a 659/1999/EK rendelet 14. cikkének megfelelően az állami támogatást a kedvezményezettnek vissza kell térítenie, még akkor is, ha ez a vállalkozás csődjének bejelentésével jár.
- 6.3. Ezen túlmenően, a támogatás kedvezményezettjei nemzeti szinten is kockázatot vállalnak, amennyiben a 88. cikk (3) bekezdése harmadik mondatának közvetlen hatálya van. Az Európai Közösségek Bírósága több ízben megerősítette, hogy a nemzeti bíróságok feladata a 88. cikk (3) bekezdése harmadik mondatának megsértésével szemben az olyan érintett magánszemélyek jogainak védelme, akik például a jogellenes támogatásban részesülő társaságok versenytársai. A nemzeti bíróságoknak kell levonniuk az összes megfelelő következtetést a Szerződés eljárási szabályainak megsértésével nyújtott állami támogatás jogellenességének tekintetében. Ha a nemzeti bíróságtól azt kéri, hogy rendelje el a jogellenes támogatás visszatérítését, a bíróságnak általában helyt kell adnia ennek a kérelemnek.⁵⁴
- 6.4. Másodszor, a kezességvállalás eltér az olyan egyéb állami támogatási intézkedéstől, mint például a vissza nem térítendő támogatások vagy az adómentességek, abban az értelemben, hogy a kezességvállalás esetében az állam és a hitelező között is jogviszony keletkezik. Ezért fontolóra kell venni azt, hogy az a tény, hogy az állami támogatást jogellenesen nyújtották, következményekkel jár-e harmadik személyek tekintetében. A hitelekre adott állami kezességvállalás esetében ez főleg a hitelező pénzügyi intézményeket érinti. A vállalkozások számára a finanszírozás megszerzése érdekében kibocsátott kötvényekre adott kezességvállalás esetében ez a kötvények kibocsátásába bevont pénzügyi intézményeket érinti.
- 6.5. A nemzeti jog alapján kell vizsgálni azt a kérdést, hogy vajon a támogatás jogellenes volta befolyásolja-e az állam és harmadik személyek közötti jogviszonyt. A nemzeti bíróságoknak kell esetleg megvizsgálniuk, hogy a nemzeti jog megakadályozza-e a kezességvállalási szerződések teljesítését, és a Bizottság úgy ítéli meg, hogy ezen értékelés során a bíróságoknak figyelembe kell venniük a közösségi jog megsértését. Ennek megfelelően, a hitelezőknek — szokásos elővigyázatosságból — érdekükben állhat annak ellenőrzése, hogy a kezességvállaláskor betartották-e az állami támogatásra vonatkozó közösségi szabályokat. A tagállamnak az egyedi esetre vagy programra nézve gondoskodnia kell a Bizottság által kiadott ügyszámról, és végül a bizottsági határozat egy nem bizalmas példányáról az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjára* vonatkozó hivatkozással együtt. A Bizottság a maga részéről mindent

⁵³ HL L 83. szám, 1999.3.27., 1. o.

⁵⁴ Lásd a *Syndicat Français de l'Express International (SFEI)* és társai kontra *La Poste* és társai C-39/94 sz. ügyet (EBHT 1996. I-3547.o.)

megtesz annak érdekében, hogy átlátható módon információkat bocsásson rendelkezésre az általa jóváhagyott esetekről vagy programokról.

7. A TAGÁLLAMOK ÁLTAL A BIZOTTSÁGHOZ BENYÚJTANDÓ JELENTÉSEK

- 7.1. Mivel a pénzügyi piacokon új fejlemények mutatkozhatnak, valamint mivel nehéz felmérni az állami kezességvállalások értékét, különösen jelentős a Bizottság által jóváhagyott állami kezességvállalást tartalmazó programok állandó felülvizsgálata a 88. cikk (1) bekezdése alapján. A Bizottság számára évente benyújtott jelentéseknek a kiadásokra vonatkozó szokásos adatok mellett — a programokra és az egyéni kezességvállalásra vonatkozóan egyaránt — adatokat kell szolgáltatniuk az állami kezességvállalás teljes kintlévő összegéről, az állam által a megelőző évben a mulasztó adósok számára kifizetett teljes összegéről (bármely behajtott alap nettó értékéről) és az ugyanabban az évben az állami kezességvállalásért fizetett díjról. Ez az információ segítséget nyújt a mulasztás arányának kiszámításához, és felhasználják azt a jövőbeni kezességvállalások értékének és, szükség esetén, a jövőben fizetendő díjnak az újraértékeléséhez.
- 7.2. A Bizottságnak nem áll szándékában a fent említett jelentésekben szolgáltatott, és egy korábbi határozat meghozatala során nem ismert vagy előre nem látott információ felhasználása annak érdekében, hogy felülvizsgálja az állami kezességvállalást tartalmazó programban foglalt támogatás meglétével vagy mértékével kapcsolatos elsődleges következtetéseit. A Bizottság azonban felhasználhatja ezt az információt arra, hogy a 88. cikk (1) bekezdése alapján egy tagállam számára a létező állami kezességvállalást tartalmazó program módosítására megfelelő intézkedéseket javasoljon.

A Bizottság közleménye a hatóságok általi földterület- és épületértékesítés állami támogatási elemeiről

(97/C 209/03)

(EGT vonatkozású szöveg)

I. BEVEZETÉS

Az utóbbi években a Bizottság számos alkalommal vizsgálta a köztulajdonban⁵⁵ lévő földterületek és épületek értékesítését annak megállapítása céljából, hogy volt-e állami támogatási elem a vevők javára. A Bizottság általános iránymutatást fogalmazott meg a tagállamok számára annak érdekében, hogy a hatóságok földterület- és épületértékesítési tevékenységén keresztül nyújtott állami támogatás problémájára vonatkozó általános megközelítését átláthatóvá tegye, és csökkentse a kivizsgálendő esetek számát.

A következő– a tagállamokhoz címzett – iránymutatás:

- egy egyszerű eljárást ismertet, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az állami támogatás létét automatikusan kizáró módon bonyolítsák a földterület- és épületértékesítéseket,
- világosan meghatározza a földterület- és épületértékesítés olyan eseteit, amelyeket be kell jelenteni a Bizottságnak, hogy eldönthesse, hogy egy adott ügylet tartalmaz-e állami támogatást, és ha igen, a támogatás összeegyeztethető-e a közös piaccal,
- képessé teszi a Bizottságot, hogy hosszadalmas eljárások nélkül foglalkozhasson a harmadik felektől érkező bármilyen panasszal vagy beadvánnyal, amelyek felhívják figyelmét a földterület- és épületértékesítéssel kapcsolatos állítólagos támogatásra.

Ez az iránymutatás figyelembe veszi azt a tényt, hogy a tagállamok többségében költségvetési rendelkezések hivatottak biztosítani azt, hogy a köztulajdon értékesítésére annak értéke alatt ne kerülhessen sor. Ennél fogva az állami támogatás felmerülésének elkerülésére javasolt eljárási óvintézkedések kialakítása oly módon történt, amely rendes körülmények között lehetővé teszi a tagállamok számára az iránymutatásnak való megfelelést hazai eljárásaik megváltoztatása nélkül.

Az iránymutatás csak a köztulajdonban lévő földterület- és épületértékesítésre vonatkozik. Nem vonatkozik a földterületek és épületek hatósági megszerzésére vagy a földterületek és épületek hatóságok általi bérbeadására vagy bérbevételére. Az ilyen ügyletek szintén tartalmazhatnak állami támogatási elemeket.

Az iránymutatás nem érinti a tagállamoknak a magánlakások minőségének emelésére és a magánlakáshoz való jutás elősegítésére szánt külön rendelkezéseit vagy gyakorlatát.

⁵⁵ Köztulajdon fogalma magában foglalja az állami és önkormányzati tulajdont is.

II. ELVEK

1. Feltételmentes pályázati eljárás útján történő értékesítés

A megfelelően közzétett, nyílt és feltételhez nem kötött – árveréshez hasonlítható – pályázati eljárást követő földterület- és épületértékesítés, amely során a legjobb vagy az egyetlen ajánlatot fogadják el, már fogalmából következően is piaci értéken történik, és következésképpen nem tartalmaz állami támogatási elemet. Nem tartozik a tárgyhoz az a tény, hogy a pályázati eljárás előtt a földterületnek és épületeknek más értékelése is létezhet, például könyvelési célokból vagy egy javasolt minimális kikiáltási ár megadása végett.

- a) Egy ajánlat „megfelelően közzétett”, ha ésszerűen hosszú időn (kettő vagy több hónapon) át, ismételten meghirdetik az országos sajtóban, ingatlanértékesítési-közlönyökben vagy más megfelelő kiadványokban, valamint a széles potenciális vásárlói rétegek érdekében tevékenykedő ingatlan-ügynökségeken keresztül, hogy arról az összes potenciális vásárló tudomást szerezhesen.

Az olyan földterületnek és épületeknek a tervezett eladását, amelyek magas értékűknél vagy más jellemzőiknél fogva Európa-szerte vagy nemzetközi szinten működő befektetőket vonzhatnak, meg kell hirdetni nemzetközi szinten is rendszeresen terjesztett kiadványokban. Az ilyen ajánlatokat az ügyfelekkel Európa-szerte vagy nemzetközi szinten kapcsolatban lévő ügynökökön keresztül is ismertetni kell.

- b) „Feltételmentes” az ajánlat akkor, ha bármely vevő, tekintet nélkül arra, hogy folytat-e üzleti tevékenységet, és mi annak a jellege, általában véve szabadon megszerezheti, és saját céljaira használhatja a földterületet és az épületeket. Korlátozások vezethetők be a közrend megsértésének megelőzése érdekében, környezetvédelmi okokból vagy a pusztán spekulációs célú ajánlatok elkerülése végett. A hazai jogszabályok alapján a tulajdonosnak a földterület és épületek használatára előírt területrendezési korlátozások nem érintik az ajánlat feltételmentes jellegét.
- c) Ha az értékesítésnek feltétele, hogy a leendő tulajdonos az általános hazai jogból, vagy a tervezőhivatalok döntéséből eredő, illetve a környezet általános védelmére és megóvására, és a közegészségre vonatkozó különleges kötelezettségeken kívüli különleges kötelezettségeket vállaljon a hatóságok javára vagy általános közérdekből, az ajánlat a fenti fogalom értelmében „feltételmentesnek” akkor tekintendő, ha a kötelezettségek betartására valamennyi potenciális vásárló köteles és képes lenne tekintet nélkül arra, hogy folytat-e üzleti tevékenységet, és ha igen, milyen annak jellege.

2. Feltételmentes pályázati eljárás nélküli értékesítés

- a) *Független szakértői értékelés*

Ha a hatóságok nem az 1. pontban ismertetett eljárást alkalmazzák, akkor a piaci értéknek az általánosan elfogadott piaci mutatókon és értékelési normákon alapuló megállapítása érdekében – az értékesítési tárgyalások

megkezdése előtt – egy vagy több független értékbecslésre jogosult szakértővel független értékbecslést kell végeztetni. Az így megállapított piaci ár a minimális vételár, amellyel kapcsolatban nem merül fel az állami támogatási elemjelenlétének a lehetősége.

„Értékbecslésre jogosult szakértő” az a jó hírnévvel rendelkező személy, aki:

- elismert oktatási központban megfelelő oklevelet vagy azzal egyenértékű egyetemi képesítést szerzett,
- kellő tapasztalattal és hozzáértéssel rendelkezik a földterület és épületek helyszíni és vagyonsorozat tekintetében történő értékbecslésében.

Ha a tagállamok bármelyikében nincs megfelelően megállapított egyetemi képesítés, az értékbecslésre jogosult szakértő a földterület és épületek értékelésével foglalkozó elismert szakmai szervezet tagja, és:

- vagy bíróság, vagy azzal egyenrangú hatóság jelöli ki,
- vagy legalább elismert, középfokú bizonyítvánnyal és megfelelő szintű, a bizonyítvány megszerzését követően legalább hároméves gyakorlati tapasztalatot követelő képzettséggel és ismeretekkel rendelkezik az adott helyszínen található földterület és épület értékbecslésében.

Az értékbecslésre jogosult szakértőnek függetlennek kell lennie feladatai teljesítése során, azaz az értékbecslés eredményeinek tekintetében a hatóságok nem lehetnek jogosultak utasítására. Az állami értékbecslő hivatalok, hivatalos személyek vagy alkalmazottak függetlennek tekintendők, feltéve, hogy hatékonyan kizárt az illetéktelen befolyás a megállapításaik tekintetében.

A „piaci érték” az az ár, amelyen a földterület és épület egy eladni kívánó eladó és egy teljesen független vevő közötti magánjogi szerződés keretében az értékelés napján értékesíthető lenne, vélelmezve, hogy a földterület nyilvánosan hozzáférhető a piac számára, hogy a piaci körülmények lehetővé teszik a szabályos eladást, és hogy az ingatlan jellegére tekintettel szokásos időtartam áll rendelkezésre az értékesítés megtárgyalására⁵⁶.

b) *Eltérési lehetőség*

Ha a földterület és épületek piaci értéken történő értékesítésére tett megfelelő erőfeszítések után nyilvánvaló, hogy az értékbecslő által megállapított ár nem érhető el, ettől az értéktől legfeljebb 5%-kal –az alacsonyabb ár irányába – való eltérése piaci körülményekkel összhangban lévőnek tekinthető. Ha további ésszerű idő elteltével nyilvánvaló, hogy a földterület és épületek nem értékesíthetőek az értékbecslésre jogosult szakértő által megállapított árhoz képest ezzel az 5%-kal alacsonyabb értéken, új értékelés végezhető, amelynek figyelembe kell vennie a megszerzett tapasztalatokat és a kapott ajánlatokat.

⁵⁶ A 91/674/EGK tanácsi irányelv 49. cikkének (2) bekezdése (HL L 374. szám, 1991.12.31., 7.o.).

c) *Különleges kötelezettségek*

A földterületre és az épületekre, nem pedig a vásárlóra vagy gazdasági tevékenységeire vonatkozó különleges, közérdekű kötelezettségeket kapcsolni lehet az értékesítéshez, feltéve, hogy minden potenciális vásárló köteles és elvileg képes azokat teljesíteni, tekintet nélkül arra, hogy folytat-e üzleti tevékenységet, és ha igen, milyen annak jellege. Az ilyen kötelezettségek gazdasági hátrányait független értékbecslésre jogosult szakértőknek külön kell értékelniük, és a vételárral ellensúlyozni lehet azokat. Azokat a kötelezettségeket, amelyek teljesítése részben a vevő saját érdekeit is szolgálja, ezt figyelembe véve kell értékelni: például előny jelentkezhethet a hirdetés, a sport vagy a művészet szponzorálása, az imázs, a vevő saját környezetének javítása vagy a vevő saját személyzetének pihenését szolgáló létesítmények szempontjából.

A vételárból nem vonható a jog értelmében minden ingatlantulajdonosra háruló kötelezettségekkel kapcsolatos gazdasági teher (ide tartozik, például a földterület és épületek gondozása és fenntartása, mint az ingatlantulajdonlással kapcsolatos általános társadalmi kötelezettségek része, illetve az adók és hasonló terhek fizetése).

d) *A hatóságok költségei*

A földterület és épületek megszerzésért a hatóságok által viselt elsődleges költség a piaci érték mutatója, hacsak jelentős idő nem telt el a földterület és épületek vétele és eladása között. Ennél fogva, elvileg a piaci értéket nem lehet az elsődleges költségek alatt megállapítani a beszerzést követő legalább hároméves időszakban, hacsak egy független értékbecslésre jogosult szakértő konkrétan nem állapított meg általános visszaesést az adott piacon a földterület és épületek piaci árban.

3. Bejelentés

Ennek megfelelően a tagállamok kötelesek a következő ügyleteket bejelenteni a Bizottságnak a *de minimis* szabály⁵⁷ sérelme nélkül, hogy az megállapíthassa, létezik-e állami támogatás, és ha igen, értékelhesse annak a közös piaccal való összeegyeztethetőségét.

- a) minden olyan értékesítés, amelyet nem egy nyílt és feltételmentes pályázati eljárás során kötöttek a legjobb vagy az egyetlen ajánlat elfogadásával; és
- b) minden olyan értékesítés, amelyet az ilyen eljárás hiányában a független értékbecslésre jogosult szakértők által megállapított piaci ár alatt kötöttek.

4. Panasz

Amikor a Bizottsághoz harmadik felektől panasz vagy más beadvány érkezik, amely azt állítja, hogy a hatóságok által kötött földterület- és épületértékesítési

⁵⁷ HL C 68. szám, 1996.3.6., 9.o.

megállapításban állami támogatási elem volt, a Bizottság vélelmezi, hogy nincs állami támogatásról szó, ha az érintett tagállam által szolgáltatott információ azt mutatja, hogy a fenti feltételeket betartották.

A Bizottságnak a tagállamokhoz címzett közleménye, az EK-Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése értelmében, a Szerződés 92. és 93. cikkének a rövid lejáratú exporthitel-biztosításra történő alkalmazásáról

(97/C 281/03)

(EGT vonatkozású szöveg)

1. *Bevezetés*

- 1.1. A tagállamok aktív politikával támogatják kiviteli iparágakat. 1992 és 1994 között a tagállamok által feldolgozóiparuk részére nyújtott összes támogatás 7%-a exporthitelek volt, többnyire kedvező feltételű exporthitelek és exporthitel-biztosítások formájában.⁵⁸
- 1.2. Az exporthitelek közvetlenül befolyásolják a versengő potenciális áruszállítók és szolgáltatók közötti piaci versenyt. Ennek káros hatását felismerve, a Bizottság mint a verseny Szerződés szerinti őrzője, mindig is szigorúan elítélte a Közösségen belüli kereskedelemben az exporthitelek támogatását⁵⁹. Mindazonáltal, bár a tagállamoknak a Közösségen kívülre irányuló kivitelhez nyújtott támogatása ugyancsak kihathat a Közösségen belüli versenyre⁶⁰, a Bizottság módszeresen nem avatkozott be ebbe a területbe a Szerződés 92., 93. és 94. cikkében foglalt, az állami támogatásra vonatkozó szabályok alapján. Ennek számos oka van. Először is, ezt a területet részben a Szerződés 112. és 113. cikkének a külkereskedelemmel kapcsolatos rendelkezései szabályozzák, s valóban a 112. cikk rendelkezik a kivitelhez nyújtott támogatások összehangolásáról. Másodsor, a Közösségen kívülre irányuló kivitel támogatása nemcsak a Közösségen belüli versenyt érinti, hanem a közösségi exportőröknek a Közösségnek azon kereskedelmi partnerei exportőreivel szembeni versenyképességét is, amely partnerek ugyancsak adnak hasonló támogatásokat. Végül pedig a támogatások ellenőrzése a Szerződés kereskedelemre vonatkozó rendelkezései alapján, illetve a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) révén haladást ért el.
- 1.3. Noha eddig a Bizottság tartózkodott gyakorolni az állami támogatás ellenőrzésére vonatkozó hatáskörét az exporthitelek és az exporthitel-biztosítás területén, a Tanács exporthitel-csoportja által elvégzett munkából⁶¹ és az Európai Közösségek Bírósága által tárgyalt ügyekből⁶² kitűnik, hogy legalább egy területen, nevezetesen a rövid lejáratú exporthitel-biztosítás területén a Közösségen belüli verseny tényleges vagy

⁵⁸ Forrás: Fifth Survey on State Aids in the European Community, EK Bizottság, 1997., 20. o. Az exporthitel-támogatások csökkentésének a Helsinkiben történt elfogadása nyomán ez a szám 1992-től kezdve valószínűleg csökken.

⁵⁹ A versenypolitikáról szóló hetedik jelentésének (1977) 242. pontjában a Bizottság megállapította, hogy a Közösségen belüli kereskedelemben az exporthitelek támogatására „nem állapítható meg eltérés, bármilyen is az intenzitása, formája, alapja vagy célja”.

⁶⁰ Lásd a Bíróságnak a Belgium kontra Bizottság, C-142/87 sz. ügyben hozott ítéletét, (EBHT 1990. I-959.o.) Lásd még az Assurances du Crédit kontra OND és Belgium, C-44/93 sz. ügyet (EBHT 1994. I-3829, (30) bekezdés).

⁶¹ A koordinációs csoport elé „L'assurance crédit et le marché unique 1992 (court-terme)” címen beterjesztett jelentés, előadó P. Callut.

⁶² Lásd az Assurances de Crédit és Cobac kontra Tanács és Bizottság, C-63/89 sz. ügyet (EBHT 1991. I-1799.o.), valamint az Assurances du Crédit kontra OND és Belgium, C-44/93 sz. ügyet (EBHT 1994. I-3829.o.)

lehetséges torzulásai indokolhatják, hogy a Bizottság az állami támogatásokra vonatkozó szabályok alapján intézkedjék az egyéb frontokon történő előrelépés bevárása nélkül. A verseny nemcsak a különböző tagállamok exportőreinek a Közösségen belüli és kívüli kereskedelmében, hanem a szolgáltatásaikat a Közösségen belül kínáló exporthitel-biztosítók között is torzulhat.

- 1.4. Ennek a közleménynek a célja, hogy felszámolja az állami támogatásból eredő ilyen torzulásokat az exporthitel-biztosításnak abban az ágazatában, ahol az állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítók és a magántulajdonú exporthitel-biztosítók között verseny áll fenn. Az exporthitel-biztosítás e kereskedelmi ágazata összefügg a Közösségen belüli és számos azon kívüli országgal folytatott kereskedelem rövid lejáratú exporthitel-kockázatainak biztosításával. Az ilyen „piacképesnek” nevezett kockázatokat az alábbi 2. szakasz határozza meg. A meghatározás jelenleg csupán a Közösségen belüli és az OECD tagországainak a mellékletben felsorolt többségével folytatott kereskedelem úgynevezett „kereskedelmi”, nem pedig „politikai” kockázatait foglalja magában. Noha a tagállamok, megelőlegezve a Közösség intézkedését, jelentékeny erőfeszítéseket tettek azért, hogy az exporthitel-biztosítás kereskedelmi ágazatában felszámolják a támogatást, az egységes piac olyan biztonsági intézkedések elfogadását követeli meg, amelyek minden körülményben azonos feltételeket biztosítanak.

Ez a közlemény nem foglalkozik a közép- és hosszú lejáratú exporthitel-kockázatok biztosításával, amelyek jelenleg nagyjából nem piacképesek. Ezen a területen azok a tényezők, amelyek miatt a Bizottság tartózkodott széles körben gyakorolni az állami támogatások ellenőrzésére vonatkozó hatáskörét, most is az ilyen intézkedések ellen szólnak. Ehelyett az exporthitel-biztosítás feltételeinek, a biztosítási díjaknak és az országos vonatkozású fedezeti politikának a harmonizálására történnek erőfeszítések, kellően figyelembe véve a harmadik országokban zajló programokat, hogy ne ássák alá a közösségi exportőrök versenyképességét.

- 1.5. E közlemény 2. szakasza leírja az exporthitel-biztosítási piac szerkezetét, és megkülönbözteti az e közlemény által is érintett kereskedelmi vagy piaci ágazatot, amelyben magánbiztosítók tevékenykednek, illetve a magántulajdonú és az állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítókat, továbbá megmagyarázza, hogy miért és milyen mértékben kell a Szerződés állami támogatásokra vonatkozó cikkeit alkalmazni. Végül a 4. szakaszban a Bizottság megállapítja, hogy milyen intézkedést tart szükségesnek ahhoz, hogy a még fennmaradó, a 3. szakaszban felsorolt állami támogatástípusokat kivonják a piaci ágazatból, és a Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése alapján felkéri a tagállamokat, hogy ennek megfelelően intézkedjenek, ha szükséges.

2. *A rövid lejáratú exporthitel-biztosítás piaci és nem piaci ágazata*

- 2.1. A Tanács exporthitel-csoportjának jelentése (a továbbiakban: a „jelentés”), a magántulajdonú exporthitel-biztosítók panaszai és az Európai Közösségek Bírósága által tárgyalt esetek rámutattak, hogy némely tagállamban ugyanazok a „hivatalos” exporthitel-biztosító intézetek, amelyek az exportőrök közép- vagy hosszú lejáratú kockázatait az állam számlájára vagy kezességvállalásával⁶³ biztosítják, az állam

⁶³ Némely esetben, például Hollandiában, a közép- és hosszú lejáratú ügyleteket nem kezességvállalás, hanem a kormánnyal kötött átfogó viszontbiztosítási megállapodások útján bonyolítják.

számlájára vagy kezességvállalásával tevékenykednek a rövid lejáratú exporthitel-biztosítási piac azon részein, ahol versenyben állnak olyan magántulajdonú exporthitel-biztosítókkal, amelyeknek nincsenek ilyen kapcsolataik az állammal. A szóban forgó „hivatalos” exporthitel-biztosító intézetek lehetnek hatóságok, állami tulajdonban lévő vagy államilag ellenőrzött vállalkozások, illetve teljesen magántulajdonban lévő és magánellenőrzés alatt álló vállalkozások. E közlemény alkalmazásában az ilyen intézetek „állami vagy állam által támogatott exporthitel-biztosítók”. Mind a közép/hosszú, mind pedig a rövid lejáratú területen működő „hivatalos” intézeteken túlmenően némely magántulajdonban lévő és magánellenőrzés alatt álló exporthitel-biztosító, amely csak rövid lejáratú biztosítást nyújt, kaphat támogatást kormányától üzleti tevékenységének egyes részterületein kezességvállalás vagy ennek megfelelő viszontbiztosítási rendelkezés révén. E biztosítókat is az „állami vagy az állam által támogatott” kategóriába kell sorolni. Ezzel szemben a főként vagy kizárólag rövid lejáratú exporthitelekkel foglalkozó biztosítók, amelyek nem az állam számlájára vagy kezességvállalásával⁶⁴ működnek, „magántulajdonú exporthitel-biztosítóknak” minősülnek bármely üzleti tevékenységük vonatkozásában.

A jelentés kimutatta, hogy amikor állami vagy állam által támogatott exporthitel-biztosítók az állam számlájára vagy kezességvállalásával működnek a rövid lejáratú piacon részein, ahol magánbiztosítókkal állnak versenyben, bizonyos pénzügyi előnyökkel rendelkeznek, amelyek a magánbiztosítókkal szemben torzíthatják a versenyt. Az állami vagy állam által támogatott exporthitel-biztosítók egyetlen államban sem élveztek monopóliumot a rövid lejáratú üzleti tevékenység vonatkozásában.

A jelentés által ismertetett legösszetettebb területek egyikét az akár közvetve, akár közvetlenül nyújtott állami viszontbiztosítás képezte. A jelentés olyan viszontbiztosítási rendelkezéseket tárt fel, amelyek 100%-os fedezetet nyújtanak, és egyenértékűek a szubvenciót kimerítő kezességvállalással. Ma már elismert tény, hogy a viszontbiztosítási eszközök, amelyek által az állam csak szerződő fél valamely magánszektorbeli viszontbiztosítási szerződésben, vagy azt kiegészíti, az általuk kedvezményezett biztosítókat előnyhöz juttathatják az ilyen fedezettel nem rendelkező magánbiztosítókkal szemben, és ezáltal torzíthatják a versenyt.

- 2.2. Noha újabban javulás tapasztalható — az állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítók egyre inkább más vállalkozásoknak adják át rövid lejáratú üzleti tevékenységüket vagy elkülönített könyvelést vezetnek be —, a fentiekben már említett módon továbbra is szükségesnek látszik a fellépés a kívánt azonos feltételek megteremtése érdekében. Az első feladat annak az ágazatnak a meghatározása, amelyben versenyző piac létezik. A jelentés azt alkalmazta döntő kritériumként a piaci ágazat megkülönböztetésében, hogy vajon általánosan elérhető-e a magán- viszontbiztosítás vagy sem, nem pedig csak egyedi esetekben. A jelentés megállapítja, hogy a válasz általában „igen” a nem állami vásárlókkal kapcsolatos kereskedelmi kockázatok tekintetében, de a politikai kockázatok tekintetében (beleértve az állami vásárlókkal kapcsolatos kockázatokat, a valuta-átutalási kockázatokat és a nem kereskedelmi jellegű katasztrófakockázatokat) a rendelkezésre álló kapacitás olyannyira elégtelen, hogy az ilyen kockázatok fedezetét nyilvánvaló piaci tevékenységnek kell tekinteni. A magán- viszontbiztosítási piacnak a kockázatok

⁶⁴ Vagy az ennek megfelelő viszontbiztosítási rendelkezésekkel.

időtartamának, helyének és jellegének hármaskritériumára való hivatkozással történő elemzése alapján a jelentés úgy vélte, hogy a „piacképes” kockázatok a világ bármely tájára irányuló kivitelnek a rendszerint legfeljebb hároméves kockázati időszakra kiterjedő kereskedelmi kockázatát jelentik.

- 2.3. A tagállamok, a szakmai szövetségek és a biztosítók későbbi megjegyzései szerint ez a meghatározás általában véve túlságosan tág. E beadványok többnyire egyetértettek a jelentéssel abban, hogy a magán-viszontbiztosítási piac túlságosan szűk volta miatt a politikai kockázatokat ki kell zárni, és a kereskedelmi kockázatok tekintetében a legfeljebb kétéves kockázati időszakot tartják kívánatosnak. A nem OECD-országokban az elhúzódozó késedelmekkel kapcsolatos kockázatnak a magánpiacon való viszontbiztosítása pedig ugyancsak nehézkesnek bizonyult.
- 2.4. Tekintettel arra, hogy az elhúzódozó késedelem szorosan összefügg a fizetéseképtelenséggel — minthogy az elhúzódozó késedelem kockázatai hajlamosak fizetéseképtelenséggé válni — illetve arra, hogy ebből következően szükséges mindkét (piacképes vagy nem piacképes) kockázattípust egy kategóriába sorolni, körültekintőnek látszik az OECD-hez nem tartozó országokkal kapcsolatos minden kereskedelmi kockázatot jelenleg kizárni a piacképes kockázatok meghatározásából, illetve e közlemény hatálya alól. Végül úgy tűnik, hogy jelenleg az OECD némely tagországában is nehéz kereskedelmi kockázatot a magán-viszontbiztosítási piacon biztosítani.
- 2.5. A fentiekre tekintettel e közlemény alkalmazásában „piacképes” kockázat a mellékletben felsorolt országokban letelepedett nem állami adósokkal⁶⁵ kapcsolatos kereskedelmi kockázat. Ezekre a kockázatokra nézve a leghosszabb kockázati idő (azaz a gyártási időtartam plusz a hitel futamideje a Berni Uniónak megfelelő rendes kezdőponttal és szokásos hitelfeltételekkel) két évnél rövidebb.

A többi kockázatot (azaz a politikai-, katasztrófa kockázatokat⁶⁶ és az állami vásárlókkal, illetve a mellékletben nem szereplő országokkal kapcsolatos kereskedelmi kockázatokat) még nem tekintik piacképesnek.

E közlemény alkalmazásában „kereskedelmi kockázatok”:

- valamely szerződés önkényes megtagadása az adós részéről, vagyis valamely nem állami adós bármely olyan önkényes döntése, amely jogos indok nélkül szakítja meg vagy szünteti meg a szerződést,
- a szerződés tárgyát képező áru elfogadásának önkényes, jogos indok nélküli elutasítása,

⁶⁵ Vagy nem állami kezességekkel. Az állami adós vagy kezes olyan adós vagy kezes, aki valamilyen formában magát a hatóságot képviseli, és sem bírói, sem közigazgatási úton nem nyilvánítható fizetéseképtelennek. E közlemény alkalmazásában az állami tulajdonú vagy állam által ellenőrzött vállalkozásokat, amelyek a mellékletben piacképes kockázatu országokként felsorolt országokban telepedtek le, és amelyek a társasági jog általános rendelkezéseinek hatálya alá tartoznak, nem állami adósoknak/kezeseknek kell tekinteni.

⁶⁶ Azaz háború, forradalom, természeti csapás, nukleáris baleset és így tovább, nem az úgynevezett „kereskedelmi, katasztrófa kockázatok” (az egyéni vásárlókkal vagy országokkal kapcsolatos katasztrófális veszteség-felhalmozódás), amelyek a várható veszteséget meghaladó viszontbiztosítással fedezhetők, és kereskedelmi kockázatnak minősülnek.

- a nem állami adósnak vagy kezésének fizetéseképtelensége,
 - a szerződésből következő adósság nem fizetése a nem állami adós vagy kezéséről, vagyis elhúzódó késedelem.
- 2.6. A magán-viszontbiztosítási piac kapacitása változó. Ez azt jelenti, hogy a piacképes kockázatok meghatározása nem állandó, és idővel megváltozhat; kiterjedhet például a politikai kockázatok fedezésére is. Ezért a meghatározást a Bizottság rendszeresen (vagyis legalább évente) felülvizsgálja. Ezekkel a felülvizsgálatokkal kapcsolatban a Bizottság konzultál a tagállamokkal és a többi érdekelt féllel.⁶⁷ Amennyiben szükséges, a meghatározás változásainak figyelembe kell venniük az exporthitel-biztosítást szabályozó közösségi jogszabályok hatályát a kollízió vagy jogbizonytalanság elkerülése érdekében.
3. *A magántulajdonú és az állami vagy állam által támogatott exporthitel-biztosítók közötti versenyt torzító tényezők*
- 3.1. A következő tényezők torzíthatják a versenyt a piacképes kockázatokat fedező, állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítók javára:⁶⁸
- a hitelfelvételre vagy veszteségre adott *de jure* vagy *de facto* állami kezességvállalás. Az ilyen kezességvállalás lehetővé teszi, hogy a biztosítók a piacinál alacsonyabb kamatozású hiteleket vegyenek fel, vagy egyáltalán hitelt vegyenek fel. Ráadásul szükségtelenné teszik, hogy a biztosítók a magánpiacon viszontbiztosítsák magukat,
 - a megfelelő tartalékok fenntartására vonatkozó kötelezettségekben megmutatkozó minden, a magánbiztosítókhoz viszonyított különbség. Megjegyzendő, hogy amikor a Tanács 73/239/EGK irányelvét⁶⁹ a 87/343/EGK irányelv⁷⁰ módosította, az állam számlájára vagy kezességvállalásával végzett exporthitel-biztosítási műveletek kizárása (az eredeti irányelv 2. cikke (2) bekezdésének d) pontja) tudvalevőleg nem foglalta magában a rövid lejáratú kereskedelmi kockázatok területén folyó műveleteket, amelyeket az állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítók a maguk számlájára és állami kezességvállalás nélkül teljesítettek.⁷¹ Ez azt jelenti, hogy a rövid lejáratú kereskedelmi kockázatok biztosításához az állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítóknak rendelkezniük kell meghatározott összegű saját tőkével (szavatoló tőkével, beleértve a garanciaalapokat) és biztosítástechnikai

⁶⁷ A Bizottság többek között a Tanács (például annak exporthitel-csoportja) segítségét kéri.

⁶⁸ Az, hogy az állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosító valamely nem piacképes kockázat biztosítását piacképes kockázatok fedezetének elfogadásához köti, sértheti az EK-Szerződés 86. cikkét. Ilyen intézkedéssel szemben eljárás indulhat mind a Bizottságnál, mind a bíróságok, mind pedig a nemzeti versenyhivatalok előtt.

⁶⁹ A Tanács 1973. július 24-i 73/239/EGK irányelve az életbiztosítás körén kívül eső közvetlen biztosítási tevékenység megkezdésére és gyakorlására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (HL 228. szám, 1973.8.16., 3. o.).

⁷⁰ A Tanács 1987. június 22-i 87/343/EGK irányelve az életbiztosítás körén kívül eső közvetlen biztosítási tevékenység megkezdésére és gyakorlására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló 73/239/EGK első irányelvnek a hitelbiztosítás és a kezési biztosítás vonatkozásában történő módosításáról (HL L 185. szám, 1987.7.4., 72. o.).

⁷¹ Lásd a Bíróságának az Assurances de Crédit és Cobac kontra Tanács és Bizottság, C-63/89 sz. ügyben (lásd fent) hozott ítéletét, 1848 o. ((22) bekezdés).

tartalékkal (nevezetesen kiegyenlítési tartalékkal), és be kellett hogy szerezzék a 73/239/EGK irányelv 6. és az azt követő cikkeinek megfelelő engedélyt,

- a szokásosan fizetendő adókkal (úgy mint társasági adó és biztosítási kötvényekre kivetett adó) kapcsolatos kedvezmény vagy azok alóli menetesség,
- az állam által nyújtott támogatás vagy tőkejuttatás. Az utóbbi tekintetében azt az elvet kell figyelembe venni, hogy hacsak az állam nem úgy jár el, mint piacgazdaságban egy magánbefektető, a tőkejuttatás magában foglalja az állami támogatást⁷²; az állam által a piaci árakat nem tükröző feltételek mellett nyújtott természetbeni szolgáltatások, úgy mint az állami infrastruktúrához, eszközökhöz vagy privilegizált információhoz (például a külképviseletek által adósokról gyűjtött információkhoz) való hozzáférés, illetve ezek használata; valamint az akár közvetlen, akár közvetett — állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítók révén történő — állami viszontbiztosítás, amelyet a magán- viszontbiztosítási piacnál kedvezőbb feltételek mellett nyújtanak, ami vagy a viszontbiztosítás alulértékeléshez, vagy pedig a magánpiacon várhatóan nem keletkező kapacitás mesterséges kialakításához vezet.

3.2. A 3.1. bekezdésben felsorolt bánásmódok az abból részesedő exporthitel-biztosítóknak pénzügyi előnyöket nyújtanak vagy nyújthatnak a többi exporthitel-biztosítóval szemben. Az ilyen, bizonyos vállalkozásoknak nyújtott pénzügyi előnyök torzítják a versenyt, és a Szerződés 92. cikkének (1) bekezdésének megfelelően vett állami támogatásnak minősülnek.

A 92. cikk (1) bekezdését kell alkalmazni mindazokra az intézkedésekre, amelyek pénzügyi vagy gazdasági előnyt nyújtanak bizonyos vállalkozásoknak vagy termékeknek, és az állami alapok akár tényleges, akár esetleges megterhelésével vagy veszteségével járnak, illetve amelyekért az érintett kedvezményezettől semmit nem vagy keveset követelnek, amennyiben az ilyen intézkedések érintik a tagállamok közötti kereskedelmet, illetve bizonyos vállalkozások vagy bizonyos termékek előállításának előnyben részesítése által torzítják a versenyt, vagy azzal fenyegetnek.⁷³

A 2.5. pontban foglalt meghatározás szerint piacképes kockázatokra nyújtott, a 3.1. pontban felsorolt pénzügyi előnyök érintik a szolgáltatások Közösségen belüli kereskedelmét. Azonfelül a különböző tagállamokban a piacképes kockázatok számára elérhető biztosítási fedezetek eltéréséhez vezetnek, ezáltal torzítják a tagállamokban a vállalkozások közötti versenyt, és másodlagos hatásokat idéznek elő a Közösségen belüli kereskedelemben, függetlenül attól, hogy Közösségen kívülre irányuló vagy Közösségen belüli exportról van-e szó.⁷⁴ A Szerződés 92. cikkében meghatározott

⁷² Lásd: a Bizottság tagállamokhoz címzett közleménye a hatóságoknak a társasági tőkében való részesedéséről (EK Értesítő 9-1984), illetve a Bizottság közleménye az EK Szerződés 92. és 93. cikkének a feldolgozóipar közzvállalkozásaira történő alkalmazásáról (HL C 307. szám, 1993.11.13., 3. o.)

⁷³ Lásd a Bíróság következő ítéleteit: Steenkolenmijnen kontra Főhatóság, 30/59 sz. ügy (EBHT 1961. 1. o., (19) bekezdés); Olaszország kontra Bizottság, 173/73 sz. ügy (EBHT 1974. 709. o.); és Philip Morris kontra Bizottság, 730/79 sz. ügy (EBHT 1980. 2671. o.)

⁷⁴ A Belgium kontra Bizottság, C-142/87 sz., a 3. lábjegyzetben említett ítéletében a Bíróság kifejtette, hogy nemcsak a Közösségen belüli exportra, hanem a Közösségen kívülre irányuló exportra nyújtott támogatás is befolyásolhatja a Közösségen belüli versenyt és kereskedelmet. Mindkét műveletfajtát exporthitel-biztosítók biztosítják, és következésképpen a nekik nyújtott támogatás érintheti a Közösségen belüli versenyt és

kivételek nem alkalmazhatók a piacképes kockázatok biztosításának támogatására. Az ilyen támogatások torzító hatása a Közösségen belül súlyosabb mindfajta lehetséges exporttámogatásra vonatkozó nemzeti vagy közösségi érdeknél. Ezt az álláspontot erősítette meg a Bíróságnak a C-63/89 sz., ebben a közleményben tárgyalt kérdést közvetlenül érintő ügyben hozott ítélete. A Bíróság kifejtette, hogy noha a biztosítótársaságok számára képzett kiegyenlítési tartalékok részleges harmonizálásáról szóló irányelv, amely mentesíti az állami számlára vagy állami kezességvállalással történő exporthitel-biztosítási műveleteket, nem jogellenes, a magántulajdonú és az állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítók közötti versenyt torzító tényezők „indokolhatják olyan jogi intézkedések igénybevételét, amelyek a (92. cikk) rendelkezéseinek megsértését büntetik⁷⁵”. A Bíróság a C-44/93 sz. ügyben hozott ítéletében⁷⁶ továbbá feltételezte, hogy a szóban forgó előnyök állami támogatásnak minősülnek, és megerősítette, hogy a Bizottság lépéseket tehet visszavonásuk biztosítására.

4. *A piacképes kockázatokra vonatkozó rövid lejáratú exporthitelek biztosításában megnyilvánuló versenytorzulás felszámolásához szükséges intézkedések*
- 4.1. A 3.1. bekezdésben felsorolt állami támogatástípusok, amelyeket államilag támogatott exporthitel-biztosítók vesznek igénybe a 2.5. bekezdésben meghatározott piacképes kockázatokra, torzíthatják a versenyt, és ezért nem jogosultak a Szerződés állami támogatásokra vonatkozó szabályain alapuló mentességre.
- 4.2. A tagállamoknak következésképpen a Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése alapján, ha szükséges, oly módon kell módosítaniuk a piacképes kockázatokra vonatkozó exporthitel-biztosítási rendszerüket, hogy az e közlemény közzétételétől számított egy éven belül az állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítók az ilyen kockázatok vonatkozásában többé ne részesüljenek a következőkben felsorolt állami támogatástípusokban:
 - a) állami kezességvállalás hitelfelvételre vagy veszteségekre;
 - b) a megfelelő tartalékképzés követelménye, és a 3.1. pont második francia bekezdésében felsorolt egyéb követelmények alóli mentesítés;
 - c) szokásosan fizetendő adókkal és egyéb terhekkal kapcsolatos kedvezmény vagy azok alóli mentesség;
 - d) olyan körülmények alapján történő támogatásnyújtás, tőkejuttatás vagy egyéb finanszírozási forma, amikor magánbefektető rendes piaci feltételek mellett nem fektetne be a vállalkozásba, illetve a feltételeket magánbefektető nem fogadná el;

kereskedelmet.

⁷⁵Lásd az 5. lábjegyzetet; lásd a (24) pontot. Tesouro főügyész az ügyben kifejtett véleményében megállapította, hogy amikor a magántulajdonú és az állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítók között verseny áll fenn, „erősen kétséges, hogy a tagállamok jogszerű pénzügyi támogatást nyújthatnak az állami szereplőknek. Az ilyen jellegű beavatkozás az állami támogatásokra vonatkozó szabályokkal összeegyeztethetetlen lehet.

⁷⁶Lásd a 3. lábjegyzetet; lásd különösen a (34) pontot.

- e) a piaci árakat nem tükröző feltételek mellett nyújtott természetbeni állami szolgáltatások, úgy mint az állami infrastruktúrához, eszközökhöz vagy privilegizált információhoz (például a külképviseletek által adósokról gyűjtött információkhoz) való hozzáférés, illetve ezek használata; és
- f) akár közvetlen, akár közvetett — állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítók révén történő — állami viszontbiztosítás, amelyet a magán- viszontbiztosítási piaconál kedvezőbb feltételek mellett nyújtanak, ami vagy a viszontbiztosítás fedezetének alulértékeléshez, vagy pedig a magánpiacon várhatóan nem keletkező kapacitás mesterséges kialakításához vezet.

Mindazonáltal a 4.3. pontban említett felülvizsgálattól függően a létező kiegészítő állami viszontbiztosítási rendelkezések egy átmeneti időszakban megengedhetők, feltéve, hogy:

- az állami viszontbiztosítás csupán kisebbségi elemet képez a biztosító viszontbiztosítási csomagjában,
- ha a biztosító viszontbiztosítási szerződése piacképes és nem piacképes kockázatokat egyesítenek, és így bármely állami viszontbiztosítás elkerülhetetlenül piacképes kockázatokhoz kötődik, a piacképes kockázatokra nyújtott állami viszontbiztosítás szintje nem haladhatja meg azt, amely a magán- viszontbiztosítási piacon elérhető lett volna, ha e kockázatokat elkülönítve igyekeztek volna viszontbiztosítani,
- az állami viszontbiztosítás nem teszi lehetővé, hogy a biztosító a részt vevő magánpiaci viszontbiztosítók által megszabott határokon túlmenően biztosítson egyéni vásárlókkal folytatott üzleti tevékenységet,
- az állami viszontbiztosítási díj bizonyíthatóan tükrözi a kockázatot, azt kereskedelmi-piaci technikák alkalmazásával számítják ki, és ha van megfelelő piaci díj, azzal legalább egyenértékű,
- a piacképes kockázatokra nyújtott állami viszontbiztosítás rendelkezésére áll minden hitelbiztosító számára, amely megfelel az általános jogosultsági kritériumoknak.

4.3. A 4.2. pont teljesítése érdekében az állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítóknak legalább külön kell kezelniük, és elkülönítetten kell könyvelniük a piacképes kockázatokra nyújtott biztosításukat és a nem piacképes kockázatokra állami számlára vagy kezességvállalással nyújtott biztosításukat, amivel bizonyíthatják, hogy nem kapnak állami támogatást piacképes kockázatok biztosítására. A biztosítónak a saját számlájára biztosított üzleti tevékenységgel kapcsolatos könyvelését a Tanács 91/674/EK irányelvével összhangban kell végeznie.⁷⁷

Ezen túlmenően, ha valamely tagállam piacképes és nem piacképes kockázatokat egyaránt felölölő magánszektorbeli viszontbiztosítási szerződésben félként vagy más

⁷⁷ A Tanács 1991. december 19-i 91/674/EK a biztosítóintézetek éves és összevont (konszolidált) éves beszámolóiról (HL L 374. szám, 1991.12.31., 7. o.).

formában való részvétel révén nyújt egy exporthitel-biztosítónak viszontbiztosítási fedezetet, bizonyítania kell, hogy megoldásai nem foglalnak magukban a 4.2. f) pont szerinti állami támogatást.

Ennek érdekében e közlemény közzétételétől kezdve a Bizottság, a tagállamokkal szorosban együttműködve, az érintett tagállamok által hathavonta benyújtott beszámolók alapján folyamatosan figyelemmel kíséri az ilyen rendelkezéseket, és 1998 végéig végrehajtja az ilyen rendelkezések teljes felülvizsgálatát. A felülvizsgálat figyelembe veszi a rövid lejáratú exporthitel-biztosítási piac működéséről, illetve a tagállamok e téren tett beavatkozásáról a 4.5. pont alapján benyújtott végrehajtási jelentésekből, a 4.6. pont alapján elvégzendő első, éves felülvizsgálatból, illetve a 4.4. pontban foglalt védzáradék használatáról szóló bármely bejelentésből időközben nyert ismereteket és tapasztalatokat. Ha a felülvizsgálatból az tűnik ki, hogy valamely tagállam rendelkezései állami támogatást foglalnak magukban, azokat a tagállam legkésőbb 1999 végéig köteles felszámolni.

- 4.4. Attól az elvtől, hogy a piacképes kockázatokra exporthitel-biztosítást csak akkor nyújthatnak állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítók, ha a 4.2. bekezdésben felsorolt pénzügyi előnyöket megvonják tőlük, a következőkben meghatározott körülmények között el lehet tekinteni.

Egyes országokban a magántulajdonú exporthitel-biztosítók vagy a saját számlájuk terhére működő állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítók időlegesen nem képesek fedezetet biztosítani exporthitel-kockázatokra, mert nem áll rendelkezésre elegendő biztosítási vagy viszontbiztosítási kapacitás. Következésképpen ezeket a kockázatokat időlegesen nem piacképes kockázatoknak kell tekinteni.

Ilyen körülmények között ezeket az időlegesen nem piacképes kockázatokat biztosíthatja valamely állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosító az állam számlájára vagy kezességvállalása mellett. A biztosítónak, amennyire csak lehetséges, az ilyen kockázatokra vonatkozó díjait a magántulajdonú exporthitel-biztosítók által a szóban forgó kockázattípus esetén felszámított díjhoz kell igazítania.

Ha valamely tagállam a védzáradékkal kíván élni, tervezett döntését haladéktalanul be kell jelentenie a Bizottságnak. A bejelentésnek olyan piaci jelentést kell tartalmaznia, amely kimutatja, hogy a magánbiztosítási piacon nem áll rendelkezésre fedezet a kockázatra, és ezt két nagy, közismert, magántulajdonú nemzetközi exporthitel-biztosító, illetve egy hazai hitelbiztosító támasztja alá, ily módon indokolva a védzáradék alkalmazását. A bejelentésnek ezen túlmenően tartalmaznia kell azoknak a feltételeknek a leírását, amelyeket az állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosító alkalmazni kíván az ilyen kockázatok tekintetében.

A bejelentés átvételétől számított két hónapon belül a Bizottság megvizsgálja, hogy a védzáradék alkalmazása megfelel-e a fent említett feltételeknek és összeegyeztethető-e a Szerződéssel.

Ha a Bizottság arra az álláspontra jut, hogy a védzáradék alkalmazásának feltételei teljesültek, az összeegyeztethetőséget kimondó határozata a határozat keltétől

számított két évre korlátozódik, feltéve, hogy ebben az időszakban a védzáradék alkalmazását indokoló piaci feltételek nem változnak meg.

Ezen túlmenően a Bizottság, a többi tagállammal konzultálva, felülvizsgálhatja a védzáradék alkalmazásának feltételeit; továbbá dönthet annak megszüntetése vagy más, megfelelő rendszerrel való helyettesítése mellett.

- 4.5. Ezt a közleményt 1998. január 1-jétől kezdve öt éven át kell alkalmazni. A tagállamok a közleményről szóló értesítéstől számított két hónapon belül tájékoztatják a Bizottságot, hogy elfogadják-e a benne foglalt ajánlásokat. Legkésőbb 1999. január 1-jéig a tagállamok kötelesek tájékoztatni a Bizottságot, hogy milyen intézkedéseket tettek, hogy megfeleljenek a közleményben foglaltaknak. Ha e jelentésekből vagy egyéb forrásokból az tűnik ki, hogy a tagállamokban működő rendszerek továbbra is állami támogatást foglalnak magukban, a Bizottság a Szerződés 92. és 93. cikke alapján, a fentiekben leírt elvekkkel összhangban értékeli az ilyen támogatást.
- 4.6. A tagállamokkal és érdekelt felekkel együttműködve, a Bizottság a piaci fejlemények és a lehetséges közösségi jogszabályok tükrében felülvizsgálja a piacképes kockázatok meghatározását és ennek a közleménynek a működését. A Bizottság a tagállamok és az érdekelt felek által az ilyen felülvizsgálatokkal kapcsolatban átadott minden információt, az információt szolgáltató engedélyével, a felülvizsgálat minden részvevőjének a rendelkezésére bocsát.

MELLÉKLET

A piacképes kockázatú országok listája

Európai Unió

Ausztria
Belgium
Dánia
Egyesült Királyság
Finnország
Franciaország
Görögország
Hollandia
Írország
Luxemburg
Németország
Olaszország
Portugália
Spanyolország
Svédország

Az OECD piacképes kockázatúnak tekintett tagországai:

Amerikai Egyesült Államok
Ausztrália
Izland
Japán
Kanada
Norvégia
Svájc
Új-Zéland

**A BIZOTTSÁGNAK A TAGÁLLAMOKHOZ CÍMZETT KÖZLEMÉNYE
az EK-Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése értelmében, a Szerződés 92. és 93. cikkének
a rövid lejáratú exporthitel-biztosításra történő alkalmazásáról szóló közlemény
módosításáról
(2001/C 217/02)
(EGT vonatkozású szöveg)**

I. Bevezetés

Az EK-Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése értelmében, a Szerződés 92. és 93. cikkének a rövid lejáratú exporthitel-biztosításra történő alkalmazásáról szóló, a tagállamokhoz címzett bizottsági közleményt⁷⁸ (a továbbiakban: az 1997. évi közlemény) 1998. január 1-jétől kellett alkalmazni ötéves időtartamra, amely időtartam 2002. december 31-én járna le.

Az 1997. évi közleménynek az a célja, hogy felszámolja az állami támogatásból eredő versenytorzulást az exporthitel-biztosítási ágazatban, ahol az állami vagy az államilag támogatott exporthitel-biztosítók és a magántulajdonban lévő exporthitel-biztosítók között verseny folyik. Az ilyen verseny által — és ezért az 1997. évi közlemény által is — különösen érintett ágazat a közösségi és a közösségen kívüli országokkal való kereskedelemmel kapcsolatos rövid távú exporthitel-kockázatokra vonatkozó exporthitel-biztosítás.

Ezeket a kockázatokat az 1997. évi közleményben „piacképes kockázatokként” határozzák meg. Azok a kockázatok piacképesek, amelyeket az exporthitel-biztosítók az állam támogatásával nem biztosíthatnak. Ezzel szemben államilag támogatható valamennyi olyan kockázat, amely „nem-piacképes.”

Az 1997. évi közlemény 2.6. pontja a következőket állapítja meg:

„A magán-viszontbiztosítási piac kapacitása változó. Ez azt jelenti, hogy a piacképes kockázatok meghatározása nem állandó, és idővel megváltozhat; kiterjedhet például a politikai kockázatok fedezésére is. Ezért a meghatározást a Bizottság rendszeresen (vagyis legalább évente) felülvizsgálja. Ezekkel a felülvizsgálatokkal kapcsolatban a Bizottság konzultál a tagállamokkal és a többi érdekelt féllel¹⁰. Amennyiben szükséges, a meghatározás változásainak figyelembe kell venniük az exporthitel-biztosítást szabályozó közösségi jogszabályok hatályát a kollízió vagy a jogbizonytalanság elkerülése érdekében.

¹⁰ A Bizottság többek között a Tanács (például a Tanács exporthitel-csoportja) segítségét kéri.”

A magán-viszontbiztosítási piacról szóló vizsgálat befejezését követően, valamint a tagállamokkal folytatott konzultáció után, a Tanács exporthitel-csoportján belül és az állami támogatással foglalkozó többoldalú ülésen egyaránt, a Bizottság úgy határozott, hogy módosítja a piacképes kockázat meghatározását, hogy az magában foglalja az Európai Unión belül és az azokban az OECD-tagországokban felmerülő politikai kockázatokat, amelyek jelenleg az 1997. évi közlemény mellékletében szerepelnek. A valamennyi tagállam nevét tartalmazó jelenlegi lista helyébe az Európai Unió tagállamaira való általános hivatkozás lép,

⁷⁸ HL C 281. szám, 1997.9.17., 4. o.

hogy az Európai Unió jövőbeni bővítése ne tegye szükségessé az 1997. évi közlemény további módosítását.

A piacképes kockázat új meghatározását 2002. január 1-jétől 2004. december 31-ig kell alkalmazni. A 2002. január 1-jén folyamatban lévő, állami támogatásról szóló bejelentéseket az új meghatározásnak megfelelően értékelik. A jogellenes állami támogatást — vagyis a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdését megsértve végrehajtott támogatást — a támogatás nyújtásának idején hatályos szabályoknak megfelelően értékelik.

A Bizottság arról is határozott, hogy az 1997. évi közlemény időbeli hatálya 2004. december 31-ig meghosszabbodik.

A Bizottság tájékoztatni kívánja a tagállamokat és az érdekelt feleket, hogy 2003-ban további vizsgálatokat kíván folytatni a tekintetben, hogy a magán-viszontbiztosítási piac miként igazodik a piacképes kockázat meghatározásának a kereskedelmi kockázatok szélesebb körére való kiterjesztéséhez, beleértve esetleg a világ valamennyi országában felmerülő kereskedelmi kockázatokat. Amennyiben a vizsgálat eredményei, valamint a tagállamokkal folytatott konzultációk megerősítik, hogy az ilyen mértékű kiterjesztés lehetséges, a Bizottság az 1997. évi közlemény 2004-es általános felülvizsgálata részeként módosítja a piacképes kockázat meghatározását.

II. **Az 1997. évi közlemény módosításai**

Ennek megfelelően az 1997. évi közlemény következő módosításai lépnek hatályba 2002. január 1-jén:

1. A 2.5. pontban az első két bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„A fentiekre tekintettel, e közlemény alkalmazásában „piacképes” kockázat a mellékletben felsorolt országokban letelepedett állami és nem állami adósokkal kapcsolatos kereskedelmi és politikai kockázat. Ezekre a kockázatokra nézve a leghosszabb kockázati futamidő (vagyis a gyártási időtartam és a hitel futamideje a Berni Uniónak megfelelő rendes kezdőponttal és a szokásos hitelfeltételekkel) két évnél rövidebb. A többi kockázatot (azaz a katasztrófakockázatokat⁹ és a mellékletben nem szereplő országokkal kapcsolatos kereskedelmi és politikai kockázatokat) még nem tekintik piacképesnek.

⁹ Azaz háború, forradalom, természeti csapás, nukleáris baleset, és így tovább, nem az úgynevezett „kereskedelmi, katasztrófakockázatok” (egyéni vásárlókkal vagy országokkal kapcsolatos katasztrófális veszteség-felhalmozódás), amelyek a várható veszteségeket meghaladó viszontbiztosítással biztosíthatók és kereskedelmi kockázatnak minősülnek.”

2. A 2.6. pont helyébe a következő szöveg lép:

„A magán-viszontbiztosítási piac kapacitása változó. Ez azt jelenti, hogy a piacképes kockázatok meghatározása nem állandó és idővel megváltozhat. Ezért a meghatározást felül lehet vizsgálni, elsősorban ennek a közleménynek a lejártakor, 2004. december 31-én. Ezekkel a felülvizsgálattal kapcsolatban a Bizottság konzultál a tagállamokkal és a többi érdekelt féllel¹⁰. Amennyiben szükséges, a meghatározás

változásainak figyelembe kell venniük az exporthitel-biztosítást szabályozó közösségi jogszabályok hatályát a kollízió vagy a jogbizonytalanság elkerülése érdekében.

¹⁰ A Bizottság többek között a Tanács (például a Tanács exporthitel-csoportja) segítségét kéri.”

3. A 4.5. pontban az első mondat helyébe a következő mondat lép:

„Ezt a közleményt 1998. január 1-jétől hétéves időtartamra kell alkalmazni.”

4. A melléklet helyébe a következő szöveg lép:

„MELLÉKLET

A PIACKÉPES KOCKÁZATÚ ORSZÁGOK LISTÁJA

Európai Unió
Valamennyi tagállam

OECD-tagországok
Amerikai Egyesült Államok
Ausztrália
Izland
Japán
Kanada
Norvégia
Svájc
Új-Zéland”.

III. A tagállamok számára a Szerződés 88. cikkének (1) bekezdése alapján javasolt megfelelő intézkedések

A Szerződés 88. cikkének (1) bekezdése alapján a Bizottság a következő megfelelő intézkedéseket javasolja a tagállamoknak a létező programjaikra vonatkozóan.

A piacképes kockázatok új meghatározásának való megfelelés érdekében, a tagállamoknak — ha szükséges — olyan módon kell módosítaniuk a piacképes kockázatokra vonatkozó exporthitel-rendszereiket, hogy az ilyen kockázatok tekintetében az államilag támogatott exporthitel-biztosítók számára az 1997. évi közlemény 4.2.a)–f) pontjában szereplő állami támogatás nyújtását 2002. január 1-jéig megszüntessék.

A tagállamokat felkérjük, hogy e közlemény közzétételének napjától számított két hónapon belül fejezzék ki határozott egyetértésüket a javasolt megfelelő intézkedésekkel. Válasz hiányában a Bizottság azt feltételezi, hogy az adott tagállam nem ért egyet a javasolt intézkedésekkel.

A Bizottság közleménye az állami támogatási szabályoknak a vállalkozások közvetlen adóztatásával kapcsolatos intézkedésekre történő alkalmazásáról

(98/C 384/03)

(EGT vonatkozású szöveg)

Bevezető

1. A káros adóverseny leküzdésére irányuló közösségi szintű összehangolt fellépés szükségességéről folytatott széles körű megbeszélést követően a Tanács (Ecofin) 1997. december 1-jén több következtetést fogadott el, és állásfoglalást hagyott jóvá a vállalkozások adóztatásának magatartási kódexéről (a továbbiakban: „magatartási kódex”)⁷⁹. Ebből az alkalomból a Bizottság vállalta, hogy iránymutatást dolgoz ki a Szerződés 92. és 93. cikkének a vállalkozások közvetlen adóztatásával kapcsolatos intézkedésekre történő alkalmazásáról, és kötelezettséget vállalt arra, hogy „az adott támogatási szabályokat szigorúan alkalmazza”. A magatartási kódex célja az adó területe átláthatóságának a tagállamok közötti információcsere rendszerén és a benne foglalt adóintézkedések értékelési rendszerén keresztül történő javítása. A Szerződésnek az állami támogatásra vonatkozó rendelkezései a maguk részéről saját mechanizmusukkal szintén hozzájárulnak a káros adóverseny leküzdéséhez.
2. A Bizottság az adóintézkedések formájában megnyilvánuló állami támogatással kapcsolatos kötelezettségvállalása az állami támogatásra vonatkozó szabályok alkalmazásának világosabbá tételére és megerősítésére irányuló szélesebb körű célkitűzés részét képezi az egységes piacon a versenytorzulás csökkentése érdekében. A közös piaccal való összeegyeztethetlenség alapelve és az ettől az elvtől való eltérés „bármilyen formájú” támogatásra vonatkozik, beleértve az egyes adóintézkedéseket. Mindazonáltal világossá kell tenni, hogy egy adóintézkedés a Szerződés 92. cikke (1) bekezdése alapján támogatásnak minősül-e, amelyet ez a közlemény is szolgál. Ez a világossá tétel különösen fontos a támogatásként történő minősítésből eredő eljárásjogi követelményeknek és azoknak a következményeknek a tekintetében, amelyek abból adódnak, hogy a tagállamok nem tettek eleget ezeknek a követelményeknek.
3. Az egységes piac és a tőkemozgás liberalizációja megvalósulását követően az is nyilvánvalóvá vált, hogy szükséges az adóintézkedések formájában nyújtott támogatások különleges hatásainak vizsgálata, és a támogatásnak az egységes piaccal való összeegyeztethetősége értékelése tekintetében a következmények⁸⁰ pontos meghatározása. A gazdasági és monetáris unió létrehozása, és ahhoz kapcsolódóan a nemzeti költségvetések konszolidálása még fontosabbá teszik az állami támogatás szigorúbb ellenőrzését, bármilyen formájú is legyen az. Hasonlóképpen a közös érdekek miatt azokat a jelentősebb káros hatásokat is számításba kell venni, amelyeket az adórendszerben nyújtott egyes támogatások jelenthetnek a többi tagállam bevételeire.
4. A Bizottság határozatai átláthatóságának és előreláthatóságának biztosítása mellett, ennek a közleménynek az is a célja, hogy biztosítsa a konzisztenciát, és a tagállamok

⁷⁹ HL C 2. szám, 1998.1.6., 1.o

⁸⁰ Lásd az egységes piac cselekvési tervét, CSE(97) 1, 1997. június 4., 2. stratégiai célkitűzés, 1. fellépés

közötti egyenlő bánásmódot. A Bizottság szándéka az — ahogyan a magatartási kódex is tartalmazza —, hogy ennek a közleménynek az alapján esetről esetre megvizsgálja vagy újból megvizsgálja a tagállami hatályos adórendelkezéseket.

A. A Közösség fellépési hatásköre

5. A Szerződés felhatalmazza a Közösséget, hogy intézkedéseket hozzon a közös piac megfelelő működését károsító, különböző típusú torzulások kiküszöbölésére. Ezért lényeges a torzulások különböző típusainak megkülönböztetése.
6. Egyes általános adóintézkedések a belső piac megfelelő működését gátolhatják. Az ilyen intézkedések esetén a Szerződés egyrészt lehetőséget nyújt arra, hogy a tagállamok adórendelkezéseit a 100. cikk alapján harmonizálják (a Tanács egyhangúlag elfogadott irányelvei). Másrészt a tagállamok tervezett vagy létező általános rendelkezései közötti különbségek torzíthatják a versenyt, és olyan torzulásokat hozhatnak létre, amelyeket ki kell küszöbölni a 101. és a 102. cikk alapján (a Bizottság konzultációja az érintett tagállamokkal; szükség esetén minősített többséggel elfogadott tanácsi irányelvek).
7. Az állami támogatásból eredő versenytorzulások előzetes bizottsági engedélyezési rendszerbe tartoznak, ahol a bizottsági határozat a közösségi bírák által felülvizsgálható. A 93. cikk (3) bekezdésének megfelelően az állami támogatási intézkedéseket a Bizottságnak be kell jelenteni. A tagállamok addig nem léptethetik hatályba a tervezett támogatási intézkedéseket, amíg a Bizottság jóvá nem hagyta azokat. A Bizottság a támogatás összeegyeztethetőségét nem annak formája, hanem hatása szempontjából vizsgálja. Meghatározhatja, hogy a tagállamnak módosítania kell, vagy meg kell szüntetnie azt a támogatást, amelyet a Bizottság a közös piaccal összeegyeztethetetlennek tart. Ahol a támogatás az eljárásjogi szabályok megszegésével már megvalósult, a tagállamnak elvileg be kell hajtania a kedvezményezettől.

B. Az EK Szerződés 92. cikke (1) bekezdésének alkalmazása az adóintézkedésekre

8. A 92. cikk (1) bekezdése megállapítja, hogy „a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja vagy azzal fenyegeti a versenyt, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet”. Az állami támogatásra vonatkozó közösségi szabályok alkalmazásakor lényegtelen, hogy az intézkedés adóintézkedés-e, mivel a 92. cikket „bármilyen formában nyújtott” támogatási intézkedésre kell alkalmazni. A 92. cikk értelmében ahhoz, hogy egy intézkedés támogatásnak minősüljön, az intézkedésnek az összes alábbiakban felsorolt kritériumnak meg kell felelnie.
9. Először is az intézkedésnek olyan előnyt kell biztosítania a kedvezményezettek számára, amely mentesíti őket a rendszerint a költségvetésükből fedezett terhek alól. Ezt az előnyt a vállalkozás adóterheinek csökkentésével különböző módon lehet nyújtani, beleértve a következőket:

- az adóalap csökkentése (mint pl. különleges levonások, különleges vagy progresszív értékcsökkenési leírás, vagy a tartalékok bevezetése a mérlegbe),
- az adó összegének teljes vagy részleges csökkentése (mint pl. mentesség vagy adóhitel),
- az adótartozás halasztása, törlése vagy akár különleges átütemezése.

10. Másodsorban az előnyt vagy az államnak kell adnia, vagy állami forrásból kell azt adni. Az adóbevétel vesztesége ugyanakkora, mint az állami forrás felhasználása adójellegű költségvetési kiadások formájában. E kritériumot kell alkalmazni a tagállamokban a regionális vagy helyi szervek által nyújtott támogatásra is⁸¹. Ezenkívül állami támogatást törvényi, rendeleti vagy közigazgatási jellegű adórendelkezéseken keresztül ugyanúgy lehet nyújtani, mint adóhatósági gyakorlaton keresztül.

11. Harmadsorban az intézkedésnek érintenie kell a tagállamok közötti versenyt és kereskedelmet. Ez a kritérium feltételezi, hogy az intézkedés kedvezményezettje gazdasági tevékenységet folytat, tekintet nélkül a kedvezményezett jogállására vagy finanszírozási eszközeire. A kiforrott/kialakult esetjog szerint ennek a rendelkezésnek az értelmében a kereskedelem érintettsége akkor áll fenn, ha a kedvezményezett vállalkozás a tagállamok közötti kereskedelmet magában foglaló gazdasági tevékenységet folytat. Az a pusztán tény, hogy a támogatás erősíti a vállalkozás helyzetét a Közösségen belüli kereskedelemben a versenytárs vállalkozásokkal összehasonlítva, elegendő annak a következtetésnek a levonására, hogy az intézkedés érinti a Közösségen belüli kereskedelmet. Ezt a következtetést sem az a tény nem változtatja meg, hogy a támogatás összege viszonylag csekély⁸², sem az, hogy a kedvezményezett mérete nem nagy, vagy hogy részesedése a közösségi piacon nagyon kicsi⁸³, sem pedig az a tény, hogy a kedvezményezett nem végez exporttevékenységet⁸⁴, vagy gyakorlatilag az összes termékét a Közösségen kívülre exportálja⁸⁵.

12. Végül pedig az intézkedésnek különlegesnek vagy szelektívnek kell lennie annyiban, hogy „bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését” előnyben részesíti. Ez a szelektív előny a törvényi, rendeleti vagy közigazgatási adórendelkezések alóli kivételekből, vagy az adóhatóságok diskrecionális gyakorlatából származhat. Azonban egy intézkedés szelektív jellegét „a rendszer jellege vagy általános felépítése” indokolhatja⁸⁶. Ebben az esetben a Szerződés 92. cikkének (1) bekezdése értelmében az intézkedés nem tekintendő támogatásnak. E különböző szempontok a következőkben kerülnek áttekintésre.

⁸¹ A Bíróság Németország kontra Bizottság 248/84 sz. ügyben hozott ítélete (EBHT 1987. 4013.o.)

⁸² Azonban a *de minimis* szabály elemzésének megfelelő támogatás kivételével. Lásd a Bizottság közleményét, közzétéve a HL C 68. számban, 1996.3.6., 9.o.

⁸³ Spanyolország kontra Bizottság C-278/92, C-279/92 és C-280/92 sz. egyesített ügyek (EBHT 1994. I-4103. o.)

⁸⁴ Franciaország kontra Bizottság 102/87 sz. ügy (EBHT 1998. 4067. o.)

⁸⁵ Belgium kontra Bizottság C-142/87 sz. ügy (EBHT 1990. I-959. o.)

⁸⁶ Olaszország kontra Bizottság 173/73 sz. ügy (EBHT 1974. 709. o.)

Különbség az állami támogatás és az általános intézkedések között

13. Azok az adóintézkedések, amelyek egy tagállamon belül működő összes gazdasági szereplő számára nyitva állnak, elvileg általános intézkedések. Ezeknek minden vállalkozás számára egyenlő mértékben ténylegesen nyitva kell állniuk, hatályuk *de facto* nem csökkenthető például sem az állam ezen adóintézkedések nyújtásával kapcsolatos diszkrecionális jogkörén, sem egyéb, gyakorlati hatásukat korlátozó egyéb tényezőkön keresztül. Ez a feltétel azonban nem korlátozza a tagállamok arra vonatkozó jogkörét, hogy döntsenek az általuk legmegfelelőbbnek tartott gazdaságpolitikáról, és különösen, hogy úgy osszák el a különböző termelési tényezőkön keresztül az adóterhet, ahogy célszerűnek vélik. Feltéve, hogy különbség nélkül mindegyik vállalkozásra és mindegyik áru termelésére alkalmazni kell azokat, a következő intézkedések nem minősülnek állami támogatásnak:
- a teljesen technikai jellegű adóintézkedések (például az adókulcsok szabályozása, az értékcsökkenés leírására vonatkozó szabályok, veszteség-elhatárolási szabályok; a kettős adóztatást vagy az adókikerülést megelőző rendelkezések),
 - az általános gazdaságpolitikai célkitűzéseket teljesítő intézkedések az egyes termelési költségekkel kapcsolatos adóteher csökkentésén keresztül (kutatás és fejlesztés (K+F), környezet, oktatás, foglalkoztatás).
14. Az, hogy néhány vállalkozás vagy ágazat több előnyhöz jut ezeken az adóintézkedéseken keresztül, mint mások, nem feltétlenül jelenti azt, hogy az állami támogatást szabályozó versenyszabályok vonatkoznak rájuk. Így az összes vállalkozásra vonatkozóan a munkaerő megadóztatásának csökkentését előirányzó intézkedések viszonylag nagyobb hatással vannak a munkaerő-igényes iparágakra, mint a tőkeigényes iparágakra anélkül, hogy feltétlenül állami támogatást jelentenének. Ehhez hasonlóan a környezeti, K+F vagy oktatási beruházások adóösztönzése csak azokat a vállalkozásokat részesíti előnyben, amelyek ilyen beruházást vállalnak, de ugyanakkor ez sem jelent feltétlenül állami támogatást.
15. Egy 1974-ben meghozott ítéletben⁸⁷ az Európai Bíróság úgy döntött, hogy minden olyan intézkedés állami támogatásnak minősül, amelynek részben vagy egészben az a célja, hogy egy meghatározott ágazatban mentesítse a vállalkozásokat az általános rendszer szokásos alkalmazásából eredő terhek alól „anélkül, hogy ezt a mentesítést bármi indokolná a rendszer jellege vagy általános felépítése alapján”. Az ítélet azt is megállapítja, hogy „a 92. cikk nem tesz különbséget az állami beavatkozási intézkedések között azok indítékára vagy céljára tekintettel, hanem hatásuk szerint határozza meg azokat”. Az ítélet arra is rámutat, hogy az a tény, hogy az intézkedés az érintett ágazatban a terheket a többi tagállam versenytársainak terheivel jobban összehangolja, nem változtat azon a tényen, hogy az intézkedés támogatás. Azokat az adórendszerek közötti eltéréseket, amelyekre a fentiek szerint a 100–102. cikk vonatkozik, nem lehet olyan egyoldalú intézkedésekkel kiigazítani, amelyek az adórendszerek közötti egyenlőtlenségekkel legjobban érintett vállalkozásokat célozzák meg.

⁸⁷ Lásd a 8. lábjegyzetet.

16. A 92. cikk (1) bekezdésének az adóintézkedésekre történő alkalmazásánál tehát a legfontosabb kritérium az, hogy az intézkedés a tagállamok egyes vállalkozásai számára az adórendszer alkalmazása alól kivételt jelent. Így először a alkalmazandó közös rendszert kell meghatározni. Ezután azt kell vizsgálni, hogy a rendszer alóli kivételt vagy a rendszeren belüli megkülönböztetéseket indokolja-e az adórendszer „jellege vagy általános felépítése”, azaz hogy közvetlenül az érintett tagállam adórendszerének alapelvéből vagy vezérelvéből következnek-e. Ha nem, akkor állami támogatásról van szó.

A szelektivitás és a különlegesség kritériuma

17. A Bizottság eddigi döntéshozatali gyakorlata azt mutatja, hogy csak azokra az intézkedésekre nem vonatkozik a 92. cikk (1) bekezdésében megállapított különlegességi kritérium, amelyeknek a hatálya az állam egész területére kiterjed. Azok az intézkedések, amelyek regionális vagy helyi hatályúak, néhány vállalkozást előnyben részesíthetnek, a 16. pontban körvonalazott elvekre is figyelemmel. Maga a Szerződés támogatásnak minősíti azokat az intézkedéseket, amelyeknek a célja a régió gazdasági fejlődésének előmozdítása. A 92. cikk (3) bekezdésének a) és c) pontja az ilyen fajta támogatás esetén kifejezetten intézkedik a 92. cikk (1) bekezdésében megállapított összeegyeztethetlenség általános elvétől való esetleges eltérésről.
18. A Szerződés világosan kiköti, hogy az ágazat-specifikus intézkedésre a 92. cikk (1) bekezdése vonatkozik. A 92. cikk (1) bekezdése kifejezetten tartalmazza a „bizonyos áruk termelése” kifejezést azok között a kritériumok között, amelyek meghatározzák, hogy létezik-e a Bizottság ellenőrzése alá tartozó támogatás. A megszilárdult gyakorlat és esetjog szerint az az adóintézkedés jelent támogatást, amelynek elsődleges/fő hatása egy vagy több tevékenységi ágazat előmozdítása. Ugyanez vonatkozik az olyan intézkedésre, amely csak az exportált nemzeti termékeket részesíti előnyben⁸⁸. Ezenkívül a Bizottság úgy véli, hogy az olyan intézkedés, amely a nemzetközi versenytől függő összes ágazatot célozza, támogatásnak minősül⁸⁹. Ennél fogva a gazdaságnak egy teljes részére vonatkozóan a társasági adó alap-adókulcsától való eltérés állami támogatásnak minősül meghatározott eseteket kivéve⁹⁰, amint a Bizottság a feldolgozóipar egészét érintő intézkedés esetében határozott⁹¹.
19. Számos tagállamban különböző adójogszabályokat alkalmaznak a vállalkozások jogállásától függően. Néhány közvállalkozás például mentes a helyi adó vagy a társasági adó megfizetése alól. Azok a jogszabályok, amelyek a közvállalkozás jogállásával bíró, és gazdasági tevékenységet folytató vállalkozásokat kedvezményes bánásmódban részesítik, állami támogatást jelenthetnek a Szerződés 92. cikke értelmében.
20. Néhány adókedvezmény alkalomadtán bizonyos fajta vállalkozásra, és azok funkciójára (csoporton belüli szolgáltatások, közvetítés vagy összehangolás) vagy egyes áruk termelésére korlátozódik. Amennyiben ezek az adókedvezmények

⁸⁸ Bizottság kontra Franciaország 6 és 11/69 sz. egyesített ügyek (EBHT 1969. 561.o.)

⁸⁹ A Bizottság 1996. december 4-i, 97/239/EK határozata a „Maribel bis/ter” ügyben (HL L 95. szám, 1997.4.10., 25.o.) (jelenleg a Bíróság előtt, C-75/97sz. ügy).

⁹⁰ Különösen a mezőgazdaság és a halászat, lásd a 27. bekezdést.

⁹¹ A Bizottság 1998. július 22-i határozata az „Ír társasági adó”-ügyben (SG(98) D/7209), még nem hirdették ki.

bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését részesítik előnyben, a 92. cikk (1) bekezdésében említettek szerint állami támogatásnak minősülhetnek.

Diszkrecionális hatósági gyakorlat

21. Egyes adóhatóságok diszkrecionális gyakorlata szintén olyan intézkedésekre adhat alkalmat, amelyeket a 92. cikk érint. A Bíróság elismeri, hogy a gazdasági szereplők diszkrecionális alapon történő kezelése azt jelentheti, hogy egy általános intézkedés egyedi alkalmazása szelektív intézkedés jellegét ölti, főleg ott, ahol a mérlegelési jogkör gyakorlása az adóbevétel egyszerű kezelését az objektív kritériumra való hivatkozással meghaladja⁹².
22. Ha a napi gyakorlat során az adójogszabályokat értelmezni kell, nem maradhat hely a vállalkozások diszkrecionális kezelésére. A hatóság minden olyan határozata, amely az egyes vállalkozások javára eltér az általános adójogszabályoktól, elvileg állami támogatást valószínűsít, és azt részletesen elemezni kell. Ameddig a hatósági határozat csupán az általános szabályok értelmezését tartalmazza, nem feltételezhető a támogatás. Azonban a hatóságok által hozott határozatok átláthatatlansága és a taktikázás lehetősége, amelyet néha kihasználnak, megerősíti azt a feltételezést, hogy néhány esetben mindenesetre ilyen a hatásuk. Ez nem jelenti azt, hogy a tagállamok kevésbé lennének képesek adófizetőiknek jogbiztonságot és kiszámíthatóságot biztosítani az általános adójogszabályok alkalmazásánál.

Az eltérés indokolása „a rendszer jellegével vagy általános felépítésével”

23. Egyes intézkedések megkülönböztető jellege nem jelenti feltétlenül azt, hogy állami támogatásnak kell azokat tekinteni. Ez a helyzet azoknál az intézkedéseknél, amelyeknek a gazdasági alapjai szükségessé teszik azokat az adórendszer működéséhez és hatékonyságához⁹³. Mindenesetre a tagállam kötelezettsége, hogy ilyen indokolást adjon.
24. A jövedelemadó-kulcs vagy a nyereségadó-kulcs progresszív jellegét az adó újraelosztó célja indokolja. Az eszközök értékcsökkenése leírásának és a készletértékelési módszereknek a számítása tagállamonként változik, azonban ezek a módszerek elválaszthatatlanok attól az adórendszertől, amelyhez tartoznak. Ugyanígy, az adótartozások beszedésére vonatkozó megállapodások tagállamonként különbözőek lehetnek. Végül pedig néhány körülményt az adófizetők közötti objektív különbségek indokolhatnak. Azonban támogatást valószínűsít az, ha az adóhatóság mérlegelési szabadsággal rendelkezik, hogy különböző értékcsökkenési időszakokat vagy különböző értékelési módszereket állapítson meg vállalkozásonként és ágazatonként. Ez a feltételezés akkor is fennáll, amikor az adóhatóság az adótartozásokat eseti alapon kezeli olyan céllal, amely különbözik attól a céltől, hogy javuljon az adótartozásoknak az érintett vállalkozástól történő beszedése.

⁹² Franciaország kontra Bizottság (Kimberly Clark Sopalin) C-241/94 sz. ügy (EBHT 1996. I-4551.o.)

⁹³ A Bizottság 1996. március 13-i 96/369/EK határozata a német légitársaság javára meghatározott értékcsökkenési különös szabályozásról (HL L 146. szám, 1996.6.20., 42.o.)

25. Nyereségadó nyilvánvalóan nem lehet beszedni, ha nincs nyereség. Ekkor az adórendszer jellegével indokolható, hogy a nonprofit vállalkozások, mint például az alapítványok vagy egyesületek kifejezetten mentesek a nyereségadótól, ha ténylegesen nem tudnak nyereséget termelni. Továbbá az is indokolható az adórendszer jellegével, hogy azok a szövetkezetek, amelyek tagjaik között az összes nyereséget szétosztják, nem szövetkezeti szinten adóznak, amikor az adót tagjaikra vetik ki.
26. Egyrészt különbséget kell tenni az egyedi adószabályozás meghatározott külső célkitűzései (főleg a társadalmi vagy regionális célkitűzések) között, valamint azok között a célkitűzések között, amelyek elválaszthatatlanok magától az adórendszertől. Az adórendszer végső célja az, hogy bevételeket gyűjtsön az állami kiadások finanszírozásához. Mindegyik vállalkozás csak egyszer köteles adót fizetni. Ezért az adórendszer logikájától elválaszthatatlan, hogy a vállalkozás adózási szempontból számított székhelye szerinti államban fizetett adókat kell figyelembe venni. Az adószabályok alóli egyes kivételeket azonban nehéz az adórendszer logikájával indokolni. Például ez történik abban az esetben, amikor a nem honos vállalkozásokat kedvezőbb bánásmódban részesítik, mint a honosakat, vagy amikor adókedvezményeket nyújtanak a székhelynek vagy azoknak a vállalkozásoknak, amelyek egy vállalkozáscsoporton belül nyújtanak meghatározott szolgáltatásokat (például pénzügyi szolgáltatásokat).
27. A rendszer jellege és általános felépítése indokolhatja azokat a diszkrecionális elemeket nem tartalmazó különleges rendelkezéseket, amelyek például lehetővé teszik azt, hogy az adót általánosan állapítsák meg (például a mezőgazdasági vagy halászati ágazatokban), ott, ahol például a meghatározott ágazatokra jellemző eszközökben különleges számviteli követelményeket vagy a föld jelentőségét veszik számításba; ezek a rendelkezések ezért nem képeznek állami támogatást. Végül pedig a kis- és középvállalkozások (beleértve a mezőgazdasági kisvállalkozásokat is⁹⁴) adózására vonatkozó néhány különleges rendelkezésnek alapjául szolgáló logikát össze lehet hasonlítani az adókulcs progresszivitásának logikájával.

C. Adóintézkedések formájában nyújtott állami támogatás összeegyeztethetősége a közös piaccal

28. Ha egy adóintézkedés a 92. cikk (1) bekezdésének a hatálya alá tartozó támogatásnak minősül, más formában nyújtott támogatásként mindazonáltal a 92. cikk (2) és (3) bekezdésében meghatározott, közös piaccal való összeegyeztethetőség alapelvétől való egyik eltérésre jogosult lehet. Továbbá ott, ahol az akár magán, akár köztársaság kedvezményezett az állam általános gazdasági érdekű szolgáltatás működtetésével bízta meg, a támogatás a Szerződés 90. cikke rendelkezéseinek⁹⁵ alkalmazására is feljogosíthat.
29. A Bizottság azonban nem adhatott engedélyt az olyan támogatásra, amely mind a Szerződésben megállapított szabályokat, főleg azokat, amelyek a megkülönböztetés tilalmára és a letelepedés jogára vonatkoznak, mind pedig a másodlagos adózási

⁹⁴ A mezőgazdasági ágazat szereplői évi 10-nél kevesebb munkaegységgel.

⁹⁵ Az Elsőfokú Bíróság FFSA és társai kontra Bizottság T-106/95 sz. ügyben hozott ítélete (EBHT 1997. II-229.o.) A Bíróság C-174/97 P sz. ügyben hozott végzése (EBHT 1998. I-1303.o.)

jogszabályok rendelkezéseit megszegte⁹⁶. Ugyanakkor ezek a szempontok a 169. cikk alapján külön eljárás tárgyát képezhetik. Mint ahogy az az esetjogból is kitűnik, a támogatás azon szempontjait, amelyek vitathatatlanul a támogatás tárgyához kapcsolódnak, és amelyek a Szerződés különleges rendelkezéseit — a 92. és 93. cikket kivéve — megsértik, a 93. cikk szerinti eljárás fényében kell vizsgálni a támogatás összeegyeztethetősége vagy összeegyeztethetlensége átfogó vizsgálatának a részeként.

30. Az adóintézkedéseknek a magatartási kódex általi károossá nyilvánítása nem befolyásolja azt, hogy esetleg állami támogatásnak minősülnek. Ugyanakkor az adótámogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségének értékelését úgy kell elvégezni, hogy többek között figyelembe veszik a támogatásnak azokat a hatásait, amelyek a magatartási kódex alkalmazásakor kerülnek napvilágra.
31. Amikor a vállalkozásokat adótámogatással különleges projektek (főleg beruházások) megkezdésére ösztönzik, és amikor a támogatási intenzitás a projekt kivitelezésének költségeit illetően korlátozott, ez nem különbözik a szubvenciótól, és ugyanolyan bánásmódban lehet részesíteni. Mindazonáltal az ilyen rendelkezéseknek eléggé világos szabályokat kell megállapítani ahhoz, hogy mennyiségileg meg lehessen határozni a juttatott hasznot.
32. A legtöbb esetben azonban az adókedvezményeket biztosító rendelkezések jellege valójában általános: nem kapcsolódnak különleges projektek kivitelezéséhez, és csökkentik a vállalkozás folyó kiadásait anélkül, hogy a szóban forgó pontos volumen felmérése lehetővé válna akkor, amikor a Bizottság *ex ante* vizsgálatát végzi. Az ilyen intézkedések „működési támogatásnak” minősülnek. A működési támogatás elvileg tilos. A Bizottság jelenleg csak kivételes esetekben engedélyezi azokat meghatározott feltételek mellett, például a hajógyártásban, valamint a környezetvédelmi támogatás⁹⁷ egyes típusai esetében, és a 92. cikk (3) bekezdésének a) pontjában foglalt támogatási eltérés által érintett térségekben, beleértve a leginkább peremterületen található térségeket, feltéve, hogy azok kellően indokoltak, és szintjük arányban áll azokkal a hátrányokkal, amelyeket kiegyenlíteni szándékoznak⁹⁸. Elvileg (az alább említett támogatás két kategóriájának kivételével) degresszívnek és határozott idejűnek kell lenniük. Jelenleg a működési támogatás a leginkább a peremterületen található térségek közlekedéshez nyújtott támogatásának formájában is engedélyezhető, valamint egyes gyéren lakott északi területeken is, amelyek az elérhetőség szempontjából komoly hátrányban vannak. A működési támogatás nem engedélyezhető akkor, ha tagállamok közötti exporttámogatást jelent. A tengeri szállítási ágazatnak nyújtott állami támogatásra az erre az ágazatra vonatkozó különös szabályokat kell alkalmazni⁹⁹.
33. Ahhoz, hogy a Bizottság a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekintse azt, az egyes területek gazdasági fejlődésének előmozdítására szánt állami támogatásnak az „elérni

⁹⁶ Iannelli kontra Meroni 74/76 sz. ügy (EBHT 1977. 557.o.) Lásd még a 73/79 sz. Sovraprezzo-ügyet (EBHT 1980. 1533. o.) a T-49/93 sz. SIDE-ügyet (EBHT 1995. II-2501.o.), valamint a C 142 és 143/80 sz. Salengo egyesített ügyeket (EBHT 1981. 1413.o.)

⁹⁷ Közösségi iránymutatás a környezetvédelem állami támogatásáról (HL C 72. szám, 1994.3.10., 3.o.)

⁹⁸ Iránymutatás a regionális állami támogatásról (OJ C 74. szám, 1998.3.10., 9.o.)

⁹⁹ Közösségi iránymutatás a tengeri szállítási ágazatnak nyújtott állami támogatásáról (HL C 205. szám, 1997.7.5., 5.o.)

szándékozott célokkal arányban kell lennie, és azokra kell irányulnia”. A regionális támogatás vizsgálatához a kritériumok lehetővé teszik más lehetséges hatások figyelembevételét, főleg a magatartási kódex által megvilágított egyes hatásokét. Ott, ahol regionális kritériumok alapján eltérést állapítanak meg, a Bizottságnak különösen azt kell biztosítania, hogy a vonatkozó intézkedések:

- hozzájáruljanak a regionális fejlődéshez, és olyan tevékenységekre vonatkozzanak, amelyeknek helyi hatásuk van. Off-shore tevékenységek megkezdése általában nem jelent megfelelő segítséget a helyi gazdaságnak annyiban, hogy a helyi gazdaságra gyakorolt külső hatásuk nem jelentős,
- valódi regionális hátrányokhoz kapcsolódjanak. Kérdés, hogy léteznek-e egyáltalán valódi regionális hátrányok azoknál a tevékenységeknél, amelyeknél járulékos költségek ritkán jelentkeznek (például a pénzügyi tevékenységek szállítási költségei), és amelyek adókikerülésnek kedveznek,
- vizsgálatuk közösségi kontextusban¹⁰⁰ történjen. A Bizottságnak ebben a vonatkozásban figyelembe kell vennie azokat a negatív hatásokat, amelyekkel ezek az intézkedések járhatnak a többi tagállamra nézve.

D. Eljárások

34. A 93. cikk (3) bekezdése megköveteli a tagállamoktól, hogy jelentsenek be a Bizottságnak minden, „támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékot”, és előírja, hogy a tervezett intézkedés csak akkor hajtható végre, ha a Bizottság előzetesen jóváhagyta. Ezt az eljárást kell alkalmazni minden támogatásra, beleértve az adótámogatásokat is.
35. Ha a Bizottság azt állapítja meg, hogy az ennek a szabálynak a megsértésével megvalósított állami támogatás nem jogosult a Szerződésben előírt egyik mentességre sem, és ezért összeegyeztethetetlen a közös piaccal, a Bizottság megköveteli, hogy a tagállam hajtsa be azt, kivéve azt az esetet, amikor ellentétben állna a közösségi jog általános alapelveivel, főleg azokkal a jogos elvárásokkal, amelyekre a Bizottság magatartása adott okot. Az adóintézkedések formájában nyújtott állami támogatás esetén a visszakövetelendő összeg úgy számítandó ki, hogy összehasonlítják a ténylegesen kifizetett adót és azt az összeget, amelyet akkor kellett volna fizetni, ha az általánosan alkalmazandó szabályt alkalmazták volna. Ehhez az alapösszeghez kamatot kell hozzáadni. Az alkalmazandó kamatláb ugyanakkora, mint a regionális támogatás támogatástartalmának kiszámításakor alkalmazott referencia-kamatláb.
36. A 93. cikk (1) bekezdése megállapítja, hogy a Bizottság „a tagállamokkal együttműködve folyamatosan vizsgálja a tagállamokban létező támogatási programokat”. Ez a vizsgálat az adóintézkedések formájában nyújtott állami támogatásra is kiterjed. E vizsgálat elvégzésének lehetővé tétele érdekében szükség van arra, hogy a tagállamok a Bizottságnak minden évben jelentést nyújtsanak be létező állami támogatási programjaikról. Adókedvezmény, teljes vagy részleges adómentesség esetén a jelentésnek tartalmaznia kell a költségvetési bevétel

¹⁰⁰ Philip Morris kontra Bizottság 730/79 sz. ügy (EBHT 1980. 2671.o.)

veszteségének a becslését. A vizsgálatot követően a Bizottság abban az esetben, ha úgy véli, hogy a program már nem összeegyeztethető a közös piaccal, javasolja, hogy a tagállam módosítsa vagy szüntesse meg azt.

E. Végrehajtás

37. A Bizottság az ebben a közleményben meghatározott iránymutatások alapján és a közlemény közzététele időpontjától kezdve megvizsgálja a neki bejelentett adótámogatási terveket, valamint a tagállamokban jogosulatlanul igénybe vett adótámogatást, és felülvizsgálja a létező rendszereket. Ezt a közleményt tájékoztatási céllal teszik közzé, és az nem teljes. A Bizottság minden egyedi esetben figyelembe veszi az összes különleges körülményt.
 38. A Bizottság e közlemény alkalmazását közzététele után két évvel felülvizsgálja.
-